

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

10 mars 2022

PROPOSITION DE LOI

**portant le Livre 5 “Les obligations”
du Code civil**

ARTICLES ADOPTÉS
EN PREMIÈRE LECTURE

PAR LA COMMISSION
DE LA JUSTICE

PROPOSITION DE LOI

**portant le livre 5 “Les obligations”
du Code civil**

(nouvel intitulé)

Voir:

Doc 55 **1806/ (2021/2011)**:

001: Proposition de loi de MM. Geens et Auousti, Mmes Gilson, Hugon et Gabriëls et MM. Segers et Van Hecke.

002: Avis du Conseil d'État.

003 à 005: Amendements.

**EN REMPLACEMENT DU DOCUMENT DISTRIBUÉ
PRÉCÉDEMMENT**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

10 maart 2022

WETSVOORSTEL

**houdende Boek 5 “Verbintenissen”
van het Burgerlijk Wetboek**

ARTIKELN AANGENOMEN
IN EERSTE LEZING

DOOR DE COMMISSIE
VOOR JUSTITIE

WETSVOORSTEL

**houdende boek 5 “Verbintenissen”
van het Burgerlijk Wetboek**

(nieuw opschrift)

Zie:

Doc 55 **1806/ (2021/2011)**:

001: Wetsvoorstel van de heren Geens en Auousti, de dames Gilson, Hugon en Gabriëls en de heren Segers en Van Hecke.

002: Advies van de Raad van State.

003 tot 005: Amendementen.

**TER VERVANGING VAN HET VROEGER RONDGEDEELDE
STUK**

06555

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

CHAPITRE 1ER**Disposition introductive**Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2

**Contenu du livre 5 "Les obligations"
du nouveau Code civil**

Art. 2

Le livre 5 du Code civil créé par l'article 2 de la loi du 13 avril 2019 portant création d'un Code civil et y insérant un livre 8 "La preuve", comprend les dispositions suivantes:

"Livre 5. Les obligationsTitre 1er. Dispositions introductives

Article 5.1. Obligation

L'obligation est un lien de droit en vertu duquel un créancier peut exiger, si nécessaire en justice, d'un débiteur l'exécution d'une prestation.

Art. 5.2. Obligation naturelle

L'obligation naturelle est une obligation dont l'exécution ne peut être exigée.

La restitution n'est pas admise à l'égard de l'obligation naturelle qui a été acquittée sans ignorance ni contrainte.

La reconnaissance, sans ignorance ni contrainte, d'une obligation naturelle donne naissance à une obligation.

Art. 5.3. Sources des obligations et portée des dispositions

Les obligations naissent d'un acte juridique, d'un quasi-contrat, de la responsabilité extracontractuelle ou de la loi.

Les dispositions du présent livre sont supplétives, à moins qu'il résulte de leur texte ou de leur portée qu'elles présentent, en tout ou en partie, un caractère impératif ou d'ordre public.

HOOFDSTUK 1

Inleidende bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

**Inhoud van boek 5 "Verbintenissen"
van het nieuwe Burgerlijk Wetboek**

Art. 2

Boek 5 van het Burgerlijk Wetboek, ingevoerd bij artikel 2 van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoering van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek, bevat de volgende bepalingen:

"Boek 5. Verbintenissen

Titel 1. Inleidende bepalingen

Artikel 5.1. Verbintenis

Een verbintenis is een rechtsband op grond waarvan een schuldeiser van een schuldenaar, indien nodig in rechte, de uitvoering van een prestatie mag eisen.

Art. 5.2. Natuurlijke verbintenis

De natuurlijke verbintenis is een verbintenis waarvan de uitvoering niet kan worden afgedwongen.

Restitutie is niet mogelijk voor een natuurlijke verbintenis die zonder vergissing of dwang werd nagekomen.

De erkenning, zonder vergissing of dwang, van een natuurlijke verbintenis doet een verbintenis ontstaan.

Art. 5.3. Bronnen van verbintenissen en draagwijdte van de bepalingen

Verbintenissen ontstaan uit een rechtshandeling, uit een oneigenlijk contract, uit de buitencontractuele aansprakelijkheid of uit de wet.

De bepalingen van dit boek zijn van aanvullend recht tenzij uit de tekst of de draagwijdte ervan blijkt dat ze geheel of gedeeltelijk een karakter van dwingend recht of van openbare orde hebben.

Titre 2. Les sources d'obligations

Sous-titre 1er. Les actes juridiques

Chapitre 1er. Le contrat

Section 1re. Dispositions introductives

Art. 5.4. Définition du contrat

Le contrat, ou convention, est un accord de volontés entre deux ou plusieurs personnes avec l'intention de faire naître des effets de droit.

Art. 5.5. Contrats consensuels, formels et réels

Le contrat est consensuel lorsqu'il est formé par le seul accord de volontés des parties sans que sa validité soit soumise à une exigence de forme.

Le contrat est formel lorsque sa validité est soumise à une exigence de forme.

Le contrat est réel lorsque sa formation est soumise à la remise d'une chose par une partie à l'autre.

Art. 5.6. Contrats synallagmatiques et unilatéraux

Le contrat est synallagmatique lorsque les parties sont obligées réciproquement les unes envers les autres.

Le contrat est unilatéral lorsqu'une partie est obligée envers une autre, sans que de la part de cette dernière il y ait d'obligation.

Art. 5.7. Contrats à titre onéreux et à titre gratuit

Le contrat est à titre onéreux lorsqu'il procure un avantage à chaque partie.

Le contrat est à titre gratuit lorsqu'une partie qui procure un avantage à l'autre ne reçoit en échange aucun avantage.

Art. 5.8. Contrats commutatifs et aléatoires

Le contrat est commutatif lorsque les prestations sont regardées comme équivalentes lors de sa formation.

Le contrat est aléatoire lorsque l'équivalence des prestations réciproques auxquelles les parties sont obligées est incertaine parce que l'existence ou l'étendue de

Titel 2. Bronnen van verbintenissen

Ondertitel 1. Rechtshandelingen

Hoofdstuk 1. Contract

Afdeling 1. Inleidende bepalingen

Art. 5.4. Definitie van het contract

Een contract, of overeenkomst, is een wilsovereenstemming tussen twee of meer personen met de bedoeling rechtsgevolgen te doen ontstaan.

Art. 5.5. Consensuele, vormelijke en zakelijke contracten

Een contract is consensueel wanneer het tot stand komt door de loutere wilsovereenstemming van de partijen zonder dat zijn geldigheid onderworpen is aan een vormvereiste.

Een contract is vormelijk wanneer zijn geldigheid onderworpen is aan een vormvereiste.

Een contract is zakelijk wanneer zijn totstandkoming onderworpen is aan de overhandiging van een voorwerp door een partij aan de andere.

Art. 5.6. Wederkerige en eenzijdige contracten

Een contract is wederkerig wanneer de partijen over en weer jegens elkaar verbonden zijn.

Een contract is eenzijdig wanneer een partij verbonden is jegens een andere, zonder enige verbintenis voor laatstgenoemde.

Art. 5.7. Contracten onder bezwarende en ten kosteloze titel

Een contract is onder bezwarende titel wanneer het voor elke partij een voordeel oplevert.

Een contract is ten kosteloze titel wanneer een partij die aan de andere een voordeel verschaft, in ruil daarvoor geen voordeel krijgt.

Art. 5.8. Vergeldende en kanscontracten

Een contract is vergeldend wanneer, bij zijn totstandkoming, de prestaties als gelijkwaardig worden beschouwd.

Een contract is een kanscontract wanneer de gelijkwaardigheid van de wederkerige prestaties waartoe de partijen zich verbonden hebben, onzeker is doordat het

l'une des prestations dépend d'un événement incertain. Il suppose l'existence d'une chance de gain ou d'un risque de perte.

Art. 5.9. Contrat-cadre

Le contrat-cadre est un contrat par lequel les parties conviennent des principes généraux dans le cadre desquels elles concluront des contrats d'application ultérieurs.

Art. 5.10. Contrat d'adhésion

Le contrat est un contrat d'adhésion lorsqu'il est rédigé préalablement et unilatéralement par une partie et qu'il n'est pas négociable.

Le fait que certaines clauses du contrat soient négociables n'exclut pas l'application du présent article au reste du contrat lorsque l'appréciation globale permet de conclure qu'il s'agit malgré tout d'un contrat d'adhésion.

Art. 5.11. Contrat avec un consommateur

Le contrat avec un consommateur est un contrat conclu entre une entreprise au sens du Code de droit économique et un consommateur au sens de ce Code.

Art. 5.12. Contrat multipartite

Le contrat multipartite est un contrat conclu par plus de deux parties.

Art. 5.13. Champ d'application et renvois

Le présent chapitre contient les règles générales qui s'appliquent à tous les contrats, en ce compris les contrats multipartites, et aux clauses contractuelles, à moins que la loi s'y oppose.

Les règles particulières aux contrats spéciaux sont établies dans le livre 7 qui concerne chacun de ces contrats, dans le Code de droit économique et dans les lois particulières.

Section 2. La formation du contrat

Sous-section 1re. La conclusion dynamique du contrat

bestaan of de omvang van één van de prestaties afhangt van een onzekere gebeurtenis. Het veronderstelt het bestaan van een kans op winst of een risico op verlies.

Art. 5.9. Raamcontract

Een raamcontract is een contract waarbij de partijen de algemene principes overeenkomen waarbinnen zij latere uitvoeringscontracten zullen sluiten.

Art. 5.10. Toetredingscontract

Een contract is een toetredingscontract wanneer het vooraf en eenzijdig is opgesteld door een partij en niet kan worden onderhandeld.

Het feit dat over sommige bedingen van het contract kan worden onderhandeld, sluit de toepassing van dit artikel op de rest van het contract niet uit, indien de globale beoordeling leidt tot de conclusie dat het niettemin gaat om een toetredingscontract.

Art. 5.11. Contract met een consument

Een contract met een consument is het contract gesloten tussen een onderneming in de zin van het Wetboek van economisch recht en een consument in de zin van dat Wetboek.

Art. 5.12. Meerpartijencontract

Een meerpartijencontract is een contract door meer dan twee partijen aangegaan.

Art. 5.13. Toepassingsgebied en verwijzingen

Dit hoofdstuk bevat de algemene regels die van toepassing zijn op alle contracten, meerpartijencontracten inbegrepen, en contractuele bedingen, tenzij de wet zich daartegen verzet.

De regels die alleen voor bijzondere contracten gelden, worden vastgesteld in boek 7 dat elk van die contracten betreft, in het Wetboek van economisch recht en in bijzondere wetten.

Afdeling 2. Totstandkoming van het contract

Onderafdeling 1. Dynamische totstandkoming van het contract

§ 1er. Les négociations

Art. 5.14. Liberté contractuelle

Hors les cas prévus par la loi, chacun est libre de contracter ou de ne pas contracter et de choisir son cocontractant, sans avoir à justifier les raisons de son choix.

Les parties sont libres de donner le contenu de leur choix au contrat, pourvu qu'il satisfasse aux conditions de validité prévues par la loi.

Art. 5.15. Liberté de négocier

Les parties sont libres d'entamer, de mener et de rompre des négociations précontractuelles.

Elles agissent à cet égard conformément aux exigences de la bonne foi.

Art. 5.16. Devoirs d'information

Les parties se fournissent pendant les négociations précontractuelles les informations que la loi, la bonne foi et les usages leur imposent de donner, eu égard à la qualité des parties, à leurs attentes raisonnables et à l'objet du contrat.

Art. 5.17. Responsabilité précontractuelle

Les parties peuvent engager leur responsabilité extracontractuelle l'une envers l'autre pendant les négociations précontractuelles.

En cas de rupture fautive des négociations, cette responsabilité implique que la personne lésée soit remise dans la situation dans laquelle elle se serait trouvée s'il n'y avait pas eu de négociations. Lorsque la confiance légitime que le contrat serait sans aucun doute conclu a été suscitée, elle peut impliquer la réparation de la perte des avantages nets attendus du contrat non conclu.

Outre la responsabilité précontractuelle, la violation d'un devoir d'information peut conduire à la nullité du contrat s'il est satisfait aux exigences établies à l'article 5.33.

§ 2. L'offre et l'acceptation

Art. 5.18. Principe

Le contrat est formé par l'acceptation d'une offre.

§ 1. Onderhandelingen

Art. 5.14. Contracts vrijheid

Buiten de gevallen die de wet bepaalt, staat het iedereen vrij om al dan niet een contract te sluiten en om zijn medecontractant te kiezen, zonder de redenen van zijn keuze te moeten verantwoorden.

De partijen zijn vrij om de inhoud van het contract te bepalen, voor zover dit voldoet aan de bij wet bepaalde geldigheidsvereisten.

Art. 5.15. Onderhandelingsvrijheid

De partijen zijn vrij precontractuele onderhandelingen aan te vatten, te voeren en af te breken.

Ze handelen hierbij in overeenstemming met de eisen van de goede trouw.

Art. 5.16. Informatieplichten

De partijen verstrekken elkaar tijdens de precontractuele onderhandelingen de informatie die de wet, de goede trouw en de gebruiken, in het licht van de hoedanigheid van de partijen, hun redelijke verwachtingen en het voorwerp van het contract, hen opleggen te geven.

Art. 5.17. Precontractuele aansprakelijkheid

De partijen kunnen tijdens de precontractuele onderhandelingen jegens elkaar buitencontractuele aansprakelijkheid oplopen.

Bij foutief afbreken van onderhandelingen houdt deze aansprakelijkheid in dat de benadeelde teruggeplaatst wordt in de situatie waarin hij zich zou hebben bevonden indien er niet zou zijn onderhandeld. Wanneer het rechtmatig vertrouwen is gewekt dat het contract zonder enige twijfel gesloten zal worden, kan deze het herstel van het verlies van de verwachte netto-voordelen uit het niet gesloten contract inhouden.

De schending van een informatieplicht kan niet enkel leiden tot de precontractuele aansprakelijkheid maar ook tot de nietigheid van het contract indien voldaan is aan de vereisten bepaald in artikel 5.33.

§ 2. Aanbod en aanvaarding

Art. 5.18. Beginsel

Het contract komt tot stand door de aanvaarding van een aanbod.

Art. 5.19. Offre

L'offre est une proposition de conclure un contrat qui contient tous les éléments essentiels et substantiels du contrat visé et qui implique la volonté de l'offrant d'être lié par le contrat en cas d'acceptation.

L'offre réceptice peut être modifiée ou retirée aussi longtemps qu'elle n'est pas parvenue au destinataire au sens de l'article 1.5. L'offre au public ne peut être modifiée ou retirée dès qu'elle a été extériorisée.

L'offre demeure irrévocable durant le délai qui y est fixé ou, à défaut, durant un délai raisonnable.

Après l'expiration de ce délai ou après que le rejet de l'offre est parvenu à l'offrant, l'offre ne lie plus ce dernier envers l'auteur de ce rejet.

Art. 5.20. Acceptation

L'acceptation est toute déclaration ou autre comportement du destinataire de l'offre qui exprime l'accord sur celle-ci, sans ajouts, limitations ou autres modifications concernant des éléments essentiels ou substantiels.

De tels ajouts, limitations ou autres modifications entraînent le rejet de l'offre initiale et constituent, le cas échéant, une nouvelle offre.

Une acceptation ne peut être déduite d'un silence, sauf s'il en résulte autrement de la loi, des usages ou des circonstances concrètes.

Le retrait de l'acceptation est possible aussi longtemps qu'elle n'est pas parvenue à l'offrant.

Art. 5.21. Moment et lieu de la formation

Le contrat est formé au moment et au lieu où l'acceptation parvient au sens de l'article 1.5 à l'offrant.

Pour un contrat conclu par voie électronique, ce lieu est présumé, sauf accord contraire des parties, être le domicile de l'offrant.

Art. 5.22. Droit de rétractation

La loi ou le contrat peut accorder un droit de rétractation. En vertu de celui-ci, une partie dispose après

Art. 5.19. Aanbod

Het aanbod is een voorstel tot contracteren dat alle essentiële en substantiële bestanddelen omvat van het beoogde contract en de wil van de aanbieder impliceert om door het contract gebonden te zijn in geval van aanvaarding.

Een mededelingsplichtig aanbod mag worden gewijzigd of ingetrokken zolang het aanbod de bestemming niet heeft bereikt in de zin van artikel 1.5. Een aanbod aan het publiek kan niet worden gewijzigd of ingetrokken zodra het veruitwendigd is.

Een aanbod blijft onherroepelijk gedurende de erin bepaalde termijn of, bij gebrek daaraan, gedurende een redelijke termijn.

Na het verstrijken van die termijn of nadat de afwijzing door de bestemming de aanbieder heeft bereikt, is het aanbod niet langer bindend ten aanzien van de persoon die het afwijst.

Art. 5.20. Aanvaarding

De aanvaarding is elke verklaring of andere gedraging van de bestemming van het aanbod die uitdrukt dat hij ermee instemt, zonder aanvullingen, beperkingen of andere wijzigingen van essentiële of substantiële bestanddelen.

Dergelijke aanvullingen, beperkingen of andere wijzigingen gelden als afwijzing van het oorspronkelijke aanbod en desgevallend als een nieuw aanbod.

Tenzij anders voortvloeit uit de wet, gebruiken of concrete omstandigheden, kan een aanvaarding niet worden afgeleid uit stilzwijgen.

De intrekking van de aanvaarding is mogelijk zolang deze de aanbieder niet heeft bereikt.

Art. 5.21. Tijdstip en plaats van totstandkoming

Het contract komt tot stand op het ogenblik en op de plaats waar de aanvaarding de aanbieder bereikt in de zin van artikel 1.5.

Bij een langs elektronische weg gesloten contract wordt, tenzij partijen anders zijn overeengekomen, deze plaats vermoed de woonplaats van de aanbieder te zijn.

Art. 5.22. Herroepingsrecht

De wet of het contract kan een herroepingsrecht toekennen. Op grond hiervan beschikt een partij na het

la conclusion du contrat d'un délai pendant lequel elle peut porter à la connaissance de l'autre partie qu'elle renonce au contrat.

En ce cas, sauf disposition contraire de la loi ou du contrat, cette partie peut se rétracter sans paiement de frais ou d'une indemnité et sans avoir à donner de motifs.

Art. 5.23. Conditions générales

L'inclusion des conditions générales d'une partie dans le contrat requiert leur connaissance effective par l'autre partie ou, à tout le moins, la possibilité pour celle-ci d'en prendre effectivement connaissance, ainsi que leur acceptation.

En cas de conflit entre les conditions générales d'une des parties et les conditions négociées, la priorité revient à ces dernières.

Lorsque l'offre et l'acceptation renvoient à des conditions générales différentes, le contrat se forme néanmoins. Chacune des conditions générales fait partie du contrat, à l'exception des clauses incompatibles.

Par dérogation à l'alinéa 3, le contrat ne se forme pas si, préalablement ou sans retard injustifié après la réception de l'acceptation, une partie indique expressément, et non au moyen de conditions générales, qu'elle ne veut pas être liée par un tel contrat.

§ 3. Le pacte de préférence et le contrat d'option

Art. 5.24. Pacte de préférence

Le pacte de préférence est un contrat par lequel une partie s'engage à donner la priorité au bénéficiaire du pacte si elle décide de conclure un contrat. Sauf disposition légale ou contractuelle contraire, le pacte de préférence est soumis aux règles suivantes.

La partie ne peut conclure un contrat avec un tiers qu'après avoir donné au bénéficiaire la possibilité d'exercer son droit de préférence. A cette fin, elle notifie au bénéficiaire les éléments essentiels et substantiels du contrat qu'elle entend conclure.

Cette notification vaut offre.

Si l'offre n'est pas acceptée, la partie ne peut pas conclure un contrat avec un tiers à un prix inférieur ou

sluiten van het contract over een termijn waarbinnen zij aan de andere partij ter kennis kan brengen dat zij afziet van het contract.

In dat geval, tenzij anders bepaald door de wet of het contract, mag die partij het contract herroepen zonder betaling van kosten of van een vergoeding en zonder opgave van redenen.

Art. 5.23. Algemene voorwaarden

De opname van algemene voorwaarden van een partij in het contract vereist hun effectieve kennis door de andere partij of ten minste de mogelijkheid voor deze om er effectief kennis van te nemen, alsook hun aanvaarding.

Bij conflict tussen de algemene voorwaarden van een der partijen en de onderhandelde voorwaarden, komt voorrang toe aan deze laatste.

Verwijzen aanbod en aanvaarding naar verschillende algemene voorwaarden, dan komt het contract niettemin tot stand. Beide algemene voorwaarden maken deel uit van het contract, met uitzondering van de onverenigbare bedingen.

In afwijking van het derde lid komt het contract niet tot stand indien een partij vooraf of zonder onnodige vertraging na de ontvangst van de aanvaarding uitdrukkelijk, en niet door middel van algemene voorwaarden, aangeeft dat zij niet wil gebonden zijn door een dergelijk contract.

§ 3. Voorkeurs- en optiecontract

Art. 5.24. Voorkeurscontract

Het voorkeurscontract is een contract waarbij een partij zich ertoe verbindt om voorrang te geven aan de begunstigde ervan indien zij zou beslissen te contracteren. Tenzij de wet of het contract anders bepaalt, is het voorkeurscontract aan volgende regels onderworpen.

De partij mag slechts met een derde contracteren nadat zij aan de begunstigde de gelegenheid heeft gegeven om zijn voorkeursrecht uit te oefenen. Te dien einde geeft zij aan de begunstigde kennis van de essentiële en substantiële bestanddelen van het contract dat zij beoogt te sluiten.

Deze kennisgeving geldt als aanbod.

Wordt het aanbod niet aanvaard, dan mag de partij niet contracteren met een derde tegen een lagere prijs

à des conditions plus favorables sans procéder à une nouvelle notification conformément à l'alinéa 2.

Art. 5.25. Contrat d'option ou promesse unilatérale de contrat

Le contrat d'option, ou promesse unilatérale de contrat, est un contrat par lequel une partie donne à son bénéficiaire le droit de décider de conclure avec elle un contrat dont les éléments essentiels et substantiels sont établis et pour la formation duquel il ne manque plus que le consentement du bénéficiaire.

Art. 5.26. Sanction

Lorsqu'un contrat avec un tiers viole le pacte de préférence ou le contrat d'option, le bénéficiaire dispose contre le débiteur des sanctions de l'inexécution.

A l'encontre du tiers qui est complice de la violation du pacte de préférence ou du contrat d'option, le bénéficiaire peut également demander la réparation du dommage subi, l'inopposabilité du contrat ou sa substitution au tiers dans le contrat conclu.

Sous-section 2. Les conditions de validité

§ 1er. Énumération

Art. 5.27. Conditions de validité

Pour la validité d'un contrat, les conditions suivantes doivent être remplies:

- 1° le consentement libre et éclairé de chaque partie;
- 2° la capacité de chaque partie de contracter;
- 3° un objet déterminable et licite;
- 4° une cause licite.

Les conditions de validité sont appréciées au moment de la conclusion du contrat.

§ 2. Le consentement et ses vices

Art. 5.28. Principe du consensualisme

Le contrat se forme par le seul accord de volontés des parties.

of gunstigere voorwaarden zonder opnieuw over te gaan tot een kennisgeving overeenkomstig het tweede lid.

Art. 5.25. Optiecontract of eenzijdige contractbelofte

Het optiecontract, of de eenzijdige contractbelofte, is een contract waarbij een partij aan de begunstigde ervan het recht geeft te beslissen om met haar een contract te sluiten waarvan de essentiële en substantiële bestanddelen vastliggen en voor de totstandkoming waarvan enkel nog de toestemming van de begunstigde ontbreekt.

Art. 5.26. Sanctie

Wanneer een contract met een derde het voorkeurs- of optiecontract schendt, beschikt de begunstigde over de sancties bij niet-nakoming van de schuldenaar.

Ten laste van de derde die medeplichtig is aan de schending van het voorkeurs- of optiecontract, kan de begunstigde ook herstel van de geleden schade of de niet-tegenwerpelijheid van het contract vorderen, of eisen dat hij de plaats van de derde inneemt in het gesloten contract.

Onderafdeling 2. Geldigheidsvereisten

§ 1. Opsomming

Art. 5.27. Geldigheidsvereisten

Voor de geldigheid van een contract moeten volgende vereisten vervuld zijn:

- 1° de vrije en bewuste toestemming van elke partij;
- 2° de bekwaamheid van elke partij om contracten aan te gaan;
- 3° een bepaalbaar en geoorloofd voorwerp;
- 4° een geoorloofde oorzaak.

De geldigheidsvereisten worden beoordeeld op het ogenblik van de contractsluiting.

§ 2. Toestemming en wilsgebreken

Art. 5.28. Beginsel van het consensualisme

Het contract komt tot stand door de loutere wilsovereenstemming van de partijen.

Art. 5.29. Exceptions au principe du consensualisme

Par exception, la loi ou le contrat peut imposer certaines conditions de forme ou exiger la remise d'une chose.

En l'absence de remise de la chose, le contrat réel ne se forme pas.

En l'absence d'accomplissement des formalités requises, le contrat formel est nul lorsque cette sanction résulte de la loi ou du contrat.

Les conditions de forme requises uniquement pour la preuve ou l'opposabilité du contrat n'ont pas d'incidence sur sa validité.

Art. 5.30. Equivalence fonctionnelle

§ 1er. Toute exigence légale ou réglementaire de forme relative au processus contractuel est réputée satisfaite à l'égard d'un contrat par voie électronique lorsque les qualités fonctionnelles de cette exigence sont préservées.

§ 2. Pour l'application du paragraphe 1er, il faut considérer que:

1° l'exigence d'un écrit est satisfaite par un ensemble de signes alphabétiques ou de tous autres signes intelligibles apposé sur un support permettant d'y accéder pendant un laps de temps adapté aux fins auxquelles les informations sont destinées et de préserver leur intégrité, quels que soient le support et les modalités de transmission;

2° que l'exigence, expresse ou tacite, d'une signature est satisfaite dans les conditions prévues soit à l'article 3, 10° du Règlement (UE) n° 910/2014 du Parlement européen et du Conseil du 23 juillet 2014 sur l'identification électronique et les services de confiance pour les transactions électroniques au sein du marché intérieur et abrogeant la directive 1999/93/CE, soit à l'article 3, 12° du Règlement (UE) n° 910/2014 du Parlement européen et du Conseil du 23 juillet 2014 sur l'identification électronique et les services de confiance pour les transactions électroniques au sein du marché intérieur et abrogeant la directive 1999/93/CE;

3° l'exigence d'une mention écrite de la main de celui qui s'oblige peut être satisfaite par tout procédé garantissant que la mention émane de ce dernier.

Art. 5.29. Uitzonderingen op het beginsel van het consensualisme

Bij uitzondering kunnen de wet of het contract bepaalde vormvereisten opleggen of de overhandiging van een voorwerp vereisen.

Bij gebrek aan overhandiging van het voorwerp, komt het zakelijke contract niet tot stand.

Bij gebrek aan vervulling van de vormvereisten, is het vormelijk contract nietig wanneer deze sanctie uit de wet of het contract voortvloeit.

Vormvereisten louter opgelegd voor het bewijs of de tegenwerpelijkheid van het contract hebben geen invloed op de geldigheid ervan.

Art. 5.30. Functionele gelijkwaardigheid

§ 1. Aan elke wettelijke of reglementaire vormvereiste voor de totstandkoming van contracten langs elektronische weg is voldaan wanneer de functionele kwaliteiten van deze vereiste zijn gevrijwaard.

§ 2. Voor de toepassing van paragraaf 1, moet in overweging worden genomen dat:

1° aan de vereiste van een geschrift is voldaan door een geheel van alfabetische tekens of van enige andere verstaanbare tekens aangebracht op een drager die de mogelijkheid biedt toegang ertoe te hebben gedurende een periode die is afgestemd op het doel waarvoor de informatie kan dienen en waarbij de integriteit ervan wordt beschermd, welke ook de drager en de transmissiemogelijkheden zijn;

2° aan de uitdrukkelijke of stilzwijgende vereiste van een handtekening is voldaan wanneer deze laatste beantwoordt aan de voorwaarden van ofwel artikel 3, 10° van de Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van richtlijn 1999/93/EG, ofwel van artikel 3, 12° van de Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van richtlijn 1999/93/EG;

3° aan de vereiste van een geschreven vermelding van degene die zich verbindt, kan worden voldaan door om het even welk procédé dat waarborgt dat de vermelding effectief uitgaat van deze laatste.

§ 3. À la condition qu'ils constatent l'existence d'obstacles pratiques à la réalisation d'une exigence légale ou réglementaire de forme dans le cadre du processus de conclusion d'un contrat par voie électronique, les cours et tribunaux compétents peuvent ne pas appliquer les paragraphes 1er et 2 aux contrats qui relèvent d'une des catégories suivantes:

1° les contrats qui créent ou transfèrent des droits sur des biens immobiliers, à l'exception des droits de location;

2° les contrats pour lesquels la loi requiert l'intervention des tribunaux, des autorités publiques ou de professions exerçant une autorité publique;

3° les contrats de sûretés et garanties fournis par des personnes agissant à des fins qui n'entrent pas dans le cadre de leur activité professionnelle ou commerciale;

4° les contrats relevant du droit de la famille ou du droit des successions.

Art. 5.31. Absence de consentement et erreur-obstacle

Le contrat qui est formé alors que le consentement d'une des parties fait défaut est frappé de nullité relative.

Le contrat entaché d'une erreur faisant obstacle à la rencontre des consentements n'est frappé de nullité que si l'erreur est déterminante et excusable.

Art. 5.32. Erreur matérielle

L'erreur matérielle qui procède d'une discordance involontaire entre la volonté réelle commune des parties et leur volonté déclarée ne rend pas le contrat nul mais peut toujours être rectifiée.

Art. 5.33. Vices de consentement

Il n'y a pas de consentement valable lorsqu'il est la conséquence d'une erreur, d'un dol, d'une violence ou d'un abus de circonstances, pour autant que le vice de consentement soit déterminant.

À moins que la loi n'en dispose autrement, un contrat entaché par un vice de consentement est frappé de nullité relative, sans préjudice de la responsabilité précontractuelle telle que visée à l'article 5.17.

Le dol, la violence et l'abus de circonstances émanant du complice du cocontractant ou d'une personne

§ 3. Op voorwaarde dat ze het bestaan van praktische belemmeringen vaststellen voor het vervullen van een wettelijke of reglementaire vormvereiste in het kader van de totstandkoming van een contract langs elektronische weg, kunnen de bevoegde hoven en rechtbanken paragrafen 1 en 2 niet toepassen op de contracten die tot één van de volgende categorieën behoren:

1° contracten die rechten doen ontstaan of overdragen ten aanzien van onroerende zaken, met uitzondering van huurrechten;

2° contracten waarvoor de wet de tussenkomst voorschrijft van de rechtbank, de autoriteit of de beroepsgroep die een publieke taak uitoefent;

3° contracten voor persoonlijke en zakelijke zekerheden welke gesteld worden door personen die handelen voor doeleinden buiten hun handels- of beroepsactiviteit;

4° contracten die onder het familierecht of het erfrecht vallen.

Art. 5.31. Afwezigheid van toestemming en wilsverhinderende dwaling

Het contract dat tot stand komt hoewel de toestemming van één van de partijen ontbreekt, is relatief nietig.

Het contract aangetast door een wilsverhinderende dwaling is slechts nietig indien de dwaling doorslaggevend en verschoonbaar is.

Art. 5.32. Materiële vergissing

Een materiële vergissing die voortvloeit uit een ongewilde discrepantie tussen de werkelijke gemeenschappelijke wil van de partijen en hun verklaarde wil, leidt niet tot de nietigheid van het contract, maar kan steeds worden rechtgezet.

Art. 5.33. Wilsgebreken

Geen toestemming is geldig wanneer zij het gevolg is van dwaling, bedrog, geweld of misbruik van omstandigheden, voor zover het wilsgebrek doorslaggevend is.

Tenzij de wet anders bepaalt, is een contract aangetast door een wilsgebrek relatief nietig, onverminderd de precontractuele aansprakelijkheid zoals bepaald in artikel 5.17.

Bedrog, geweld en misbruik van omstandigheden uitgaand van de medeplichtige van de medecontractant of

dont ce dernier doit répondre sont assimilés à ceux du cocontractant.

Art. 5.34. Erreur

L'erreur n'est une cause de nullité que lorsqu'une partie a, de manière excusable, une représentation erronée d'un élément qui l'a déterminée à conclure le contrat, alors que l'autre partie connaissait ou devait connaître ce caractère déterminant.

L'erreur peut porter sur des faits ou sur le droit.

L'erreur n'est pas une cause de nullité lorsqu'elle ne concerne que la personne avec laquelle on voulait traiter, à moins que le contrat n'ait été conclu principalement en considération de cette personne.

N'est pas davantage une cause de nullité l'erreur qui concerne exclusivement la valeur d'une chose ou d'une prestation ou le prix, à moins qu'elle résulte d'une erreur concernant une caractéristique déterminante de l'objet du contrat.

Art. 5.35. Dol

Le dol n'est une cause de nullité que lorsqu'une partie a été trompée par les manœuvres que son cocontractant a pratiquées intentionnellement.

Une manœuvre peut consister en une rétention intentionnelle d'informations dont on dispose et que l'on devait communiquer en vertu de l'article 5.16.

Le dol est une cause de nullité indépendamment du caractère excusable de l'erreur qui en résulte.

Le dol ne se présume pas mais doit être prouvé.

Art. 5.36. Violence

La violence n'est une cause de nullité que lorsqu'une partie conclut un contrat sous une contrainte illégitime de son cocontractant qui lui fait craindre une atteinte considérable à l'intégrité physique ou morale ou aux biens de cette partie ou de ses proches.

Art. 5.37. Abus de circonstances

Il y a abus de circonstances lorsque, lors de la conclusion du contrat, il existe un déséquilibre manifeste entre les prestations par suite de l'abus par l'une des parties

van een persoon waarvoor deze laatste instaat, worden gelijkgesteld met deze van de medecontractant.

Art. 5.34. Dwaling

Dwaling is alleen dan een nietigheidsgrond indien een partij op een verschoonbare wijze een verkeerde voorstelling heeft van een element dat voor haar doorslaggevend is geweest om het contract te sluiten, terwijl de wederpartij op de hoogte was of behoorde te zijn van dit doorslaggevende karakter.

Dwaling kan betrekking hebben op feiten of op het recht.

Dwaling is geen nietigheidsgrond indien zij alleen de persoon betreft met wie men bedoelde te contracteren, tenzij het contract hoofdzakelijk uit aanmerking van deze persoon is aangegaan.

Is evenmin een nietigheidsgrond, de dwaling die uitsluitend de waarde van een voorwerp of prestatie of de prijs betreft, tenzij zij voortvloeit uit een dwaling over een doorslaggevende eigenschap van het voorwerp van het contract.

Art. 5.35. Bedrog

Bedrog is alleen dan een nietigheidsgrond indien een partij werd misleid door kunstgrepen die haar medecontractant opzettelijk heeft aangewend.

Een kunstgreep kan bestaan uit het opzettelijk achterhouden van informatie waarover men beschikt en die men diende mee te delen overeenkomstig artikel 5.16.

Bedrog is een nietigheidsgrond, ongeacht of de dwaling ten gevolge van dat bedrog verschoonbaar is.

Bedrog wordt niet vermoed, maar moet worden bewezen.

Art. 5.36. Geweld

Geweld is alleen dan een nietigheidsgrond indien een partij een contract sluit onder onrechtmatige dwang van haar medecontractant die haar doet vrezen voor een aanzienlijke aantasting van de fysieke of morele integriteit of het vermogen van die partij of van haar naasten.

Art. 5.37. Misbruik van omstandigheden

Er is misbruik van omstandigheden wanneer bij de contractsluiting een kennelijk onevenwicht bestaat tussen de prestaties als gevolg van het misbruik door de

de circonstances liées à la position de faiblesse de l'autre partie.

En ce cas, la victime peut prétendre à l'adaptation de ses obligations par le juge et, si l'abus est déterminant, à la nullité relative.

Art. 5.38. Lésion

Le déséquilibre entre les prestations des parties n'est une cause de nullité que dans les cas prévus par la loi.

Art. 5.39. Simulation

Il y a simulation lorsque les parties concluent un contrat apparent tandis que, par un contrat caché, la contre-lettre, elles modifient ou anéantissent le contrat apparent.

La contre-lettre prévaut entre les parties.

Les tiers de bonne foi peuvent choisir de se prévaloir du contrat apparent ou de la contre-lettre.

§ 3. La capacité des parties contractantes

Art. 5.40. Principe

Toute personne peut contracter, si elle n'en est pas déclarée incapable par la loi.

Art. 5.41. Exceptions à la capacité de contracter

Les incapables de contracter sont:

1° les mineurs;

2° les personnes protégées en vertu de l'article 492/1 de l'ancien Code civil dans les limites de la décision prise par le juge de paix compétent;

3° les personnes à qui la loi interdit de conclure certains contrats.

Art. 5.42. Effets de l'incapacité

L'incapacité de contracter est une cause de nullité relative, sauf disposition légale contraire.

Art. 5.43. Lésion du mineur

La lésion est une cause de nullité relative en faveur du mineur non émancipé, pour toutes sortes de contrats,

ene partij van omstandigheden die verbonden zijn aan de zwakke positie van de andere partij.

In dit geval kan de benadeelde aanspraak maken op de aanpassing van zijn verbintenissen door de rechter en, indien het misbruik doorslaggevend is, op de relatieve nietigheid.

Art. 5.38. Benadeling

Een onevenwicht tussen de prestaties van de partijen is geen nietigheidsgrond, tenzij de wet anders bepaalt.

Art. 5.39. Veinzing

Er is veinzing wanneer partijen een schijncontract sluiten terwijl zij door een verborgen contract, de tegenbrief, het schijncontract wijzigen of teniet doen.

Tussen de partijen geldt de tegenbrief.

Derden te goeder trouw kunnen kiezen om zich te beroepen hetzij op het schijncontract hetzij op de tegenbrief.

§ 3. Bekwaamheid van de contracterende partijen

Art. 5.40. Beginsel

Elke persoon kan contracten aangaan, indien zij daartoe door de wet niet onbekwaam is verklaard.

Art. 5.41. Uitzonderingen op de bekwaamheid tot contracteren

Onbekwaam om contracten aan te gaan zijn:

1° minderjarigen;

2° krachtens artikel 492/1 van het oud Burgerlijk Wetboek beschermde personen binnen de perken van de beslissing van de bevoegde vrederechter;

3° personen aan wie de wet het aangaan van bepaalde contracten verbiedt.

Art. 5.42. Gevolgen van de onbekwaamheid

Tenzij de wet anders bepaalt, leidt onbekwaamheid om te contracteren tot de relatieve nietigheid.

Art. 5.43. Benadeling van de minderjarige

Benadeling is een relatieve nietigheidsgrond ten voordele van de niet-ontvoogde minderjarige, voor alle

et en faveur du mineur émancipé, pour tous contrats qui excèdent les limites de sa capacité.

La lésion ne peut pas être invoquée:

1° lorsqu'elle ne résulte que d'un événement casuel et imprévu;

2° contre les conventions portées dans le contrat de mariage du mineur, lorsqu'elles ont été faites avec l'assistance de ses père et mère, de l'un d'eux ou, à défaut, avec l'autorisation du tribunal de la famille.

Art. 5.44. Déclaration de majorité

La simple déclaration de majorité faite par le mineur n'empêche pas la nullité.

Art. 5.45. Respect des formalités

Lorsque les formalités requises à l'égard des mineurs, soit pour l'aliénation d'immeubles, soit dans un partage de succession, ont été remplies, ils sont, relativement à ces actes, considérés comme s'ils les avaient faits après leur majorité.

§ 4. L'objet

Art. 5.46. Définitions

Tout contrat a pour objet les obligations ou les autres effets de droit que visent les parties.

Une obligation a pour objet une prestation qui peut consister à faire ou ne pas faire quelque chose, à donner quelque chose ou à garantir quelque chose.

L'obligation de donner tend au transfert d'un droit ou à la constitution d'un droit réel.

Art. 5.47. Possibilité de l'objet

La prestation doit être possible.

Art. 5.48. Choses dans le commerce

L'objet d'une prestation doit nécessairement être dans le commerce.

soorten van contracten en ten voordele van de ontvoogde minderjarige, voor alle contracten die de grenzen van zijn bekwaamheid te buiten gaan.

Benadeling kan niet worden ingeroepen:

1° indien zij enkel het gevolg is van een toevallige en onvoorziene gebeurtenis;

2° betreffende overeenkomsten in het huwelijkscontract van de minderjarige vervat, wanneer die zijn aangegaan met de bijstand van zijn ouders, één van hen, of bij ontstentenis daarvan, met de machtiging van de familierechtbank.

Art. 5.44. Verklaring van meerderjarigheid

De enkele verklaring van de minderjarige dat hij meerderjarig is, verhindert de nietigheid niet.

Art. 5.45. Naleving van vormvereisten

Wanneer de vormvereisten die ten aanzien van minderjarigen worden opgelegd, hetzij voor de vervreemding van onroerende goederen, hetzij bij de verdeling van een nalatenschap, nageleefd zijn, worden de minderjarigen, met betrekking tot die handelingen, beschouwd alsof zij die verricht hadden na hun meerderjarigheid.

§ 4. Voorwerp

Art. 5.46. Definities

Ieder contract heeft als voorwerp de verbintenissen of de andere rechtsgevolgen die de partijen beogen.

Het voorwerp van een verbintenis is een prestatie, die erin kan bestaan iets te doen of niet te doen, iets te geven of iets te garanderen.

Een verbintenis tot geven strekt tot de overdracht van een recht of tot de vestiging van een zakelijk recht.

Art. 5.47. Mogelijkheid van het voorwerp

De prestatie moet mogelijk zijn.

Art. 5.48. Voorwerpen in de handel

Het voorwerp van een prestatie moet noodzakelijk in de handel zijn.

Art. 5.49. Déterminabilité de l'objet

La prestation doit être déterminée, ou au moins déterminable sans qu'un nouvel accord de volontés des parties soit exigé.

La détermination de la prestation peut, en vertu de la loi, du contrat ou des usages, être confiée à une des parties ou à un tiers déterminé ou déterminable, sauf si la loi l'interdit.

Art. 5.50. Choses futures

Les choses futures peuvent être l'objet d'une prestation.

Art. 5.51. Licéité

La prestation est illicite lorsqu'elle crée ou maintient une situation qui est contraire à l'ordre public ou à des dispositions légales impératives.

Art. 5.52. Clauses abusives

Toute clause non négociable et qui crée un déséquilibre manifeste entre les droits et obligations des parties est abusive et réputée non écrite.

L'appréciation du déséquilibre manifeste tient compte de toutes les circonstances qui entourent la conclusion du contrat.

L'alinéa 1er ne s'applique ni à la définition des prestations principales du contrat, ni à l'adéquation entre les prestations principales.

§ 5. La cause

Art. 5.53. Définition

La cause s'entend des mobiles qui ont déterminé chaque partie à conclure le contrat, dès lors qu'ils sont connus ou auraient dû l'être de l'autre partie.

Art. 5.54. Exigence

Un contrat conclu sans cause est frappé de nullité relative, à moins que la loi admette qu'il puisse exister sans cause. Les parties peuvent également convenir d'abstraire le contrat de sa cause, à moins que la loi l'interdise.

Un contrat sur une fausse cause n'est frappé de nullité que si l'erreur est déterminante et excusable.

Art. 5.49. Bepaalbaarheid van het voorwerp

De prestatie moet bepaald of ten minste bepaalbaar zijn zonder dat een nieuwe wilsovereenstemming tussen partijen is vereist.

De bepaling van de prestatie kan krachtens de wet, het contract of de gebruiken worden overgelaten aan één van de partijen of aan een bepaalde of bepaalbare derde, tenzij de wet dat verbiedt.

Art. 5.50. Toekomstige goederen

Toekomstige goederen kunnen het voorwerp van een prestatie uitmaken.

Art. 5.51. Geoorloofdheid

De prestatie is ongeoorloofd wanneer zij een toestand doet ontstaan of in stand houdt die in strijd is met de openbare orde of met dwingende wetsbepalingen.

Art. 5.52. Onrechtmatige bedingen

Elk beding waarover niet kan worden onderhandeld en dat een kennelijk onevenwicht schept tussen de rechten en plichten van partijen is onrechtmatig en wordt voor niet geschreven gehouden.

Bij de beoordeling van het kennelijk onevenwicht wordt rekening gehouden met alle omstandigheden rond het sluiten van het contract.

Het eerste lid is noch van toepassing op de bepaling van de hoofdprestaties van het contract, noch op de gelijkwaardigheid van deze hoofdprestaties.

§ 5. Oorzaak

Art. 5.53. Definitie

De oorzaak bestaat uit de determinerende beweegredenen die elke partij ertoe hebben bewogen om het contract te sluiten voor zover die gekend waren of behoorden te zijn door de andere partij.

Art. 5.54. Vereiste

Een contract gesloten zonder oorzaak is relatief nietig, tenzij de wet toelaat dat het zonder oorzaak kan bestaan. Partijen mogen ook overeenkomen dat het contract van zijn oorzaak wordt geabstraheerd, tenzij de wet zulks verbiedt.

Een contract uit een valse oorzaak is slechts nietig indien de dwaling doorslaggevend en verschoonbaar is.

Art. 5.55. Cause non exprimée

Un contrat n'est pas moins valable, quoique la cause n'en soit pas exprimée.

Art. 5.56. Licéité

La cause est illicite quand elle est contraire à l'ordre public ou à des dispositions légales impératives.

Sous-section 3. La nullité

Art. 5.57. Causes de nullité

Un contrat qui ne remplit pas les conditions requises pour sa validité est nul.

Toutefois, le contrat demeure valable dans les cas prévus par la loi ou lorsqu'il résulte des circonstances que la sanction de la nullité ne serait manifestement pas appropriée, eu égard au but de la règle violée.

Art. 5.58. Classification des nullités

La nullité est absolue lorsque la règle violée est d'ordre public, ayant ainsi pour objet principal la sauvegarde de l'intérêt général. Toute personne justifiant d'un intérêt peut s'en prévaloir.

La nullité est relative lorsque la règle violée est impérative, ayant ainsi pour objet principal la sauvegarde d'un intérêt privé. Seule la personne protégée peut s'en prévaloir.

Art. 5.59. Mise en œuvre de la nullité

Jusqu'à son annulation, le contrat entaché d'une cause de nullité produit les mêmes effets qu'un contrat valable.

L'annulation résulte d'une décision de justice qui admet l'existence de la cause de nullité ou d'un accord des parties. Cet accord est nul si la cause de nullité qu'il mentionne n'existe pas.

À moins que le contrat soit constaté par un acte authentique, l'annulation résulte également d'une notification écrite que toute personne habilitée à se prévaloir de la nullité adresse, à ses risques et périls, aux parties au contrat. Cette notification est inefficace si la cause de nullité qu'elle mentionne n'existe pas.

Art. 5.60. Prescription de la nullité

La nullité par voie d'action ou de notification se prescrit par cinq ans à partir du jour qui suit celui où son

Art. 5.55. Niet uitgedrukte oorzaak

Een contract waarvan de oorzaak niet is uitgedrukt, is niettemin geldig.

Art. 5.56. Geoorloofdheid

De oorzaak is ongeoorloofd, wanneer zij strijdig is met de openbare orde of met dwingende wetsbepalingen.

Onderafdeling 3. Nietigheid

Art. 5.57. Nietigheidsgronden

Een contract dat niet voldoet aan de geldigheidsvereisten is nietig.

Het contract blijft evenwel geldig in de gevallen die door de wet zijn bepaald of wanneer uit de omstandigheden blijkt dat de nietigheidssanctie kennelijk ongeschikt zou zijn, gelet op het doel van de geschonden regel.

Art. 5.58. Indeling van de nietigheden

De nietigheid is absoluut wanneer de geschonden regel van openbare orde is en dus in hoofdzaak de bescherming van het algemeen belang beoogt. Iedere belanghebbende kan zich erop beroepen.

De nietigheid is relatief wanneer de geschonden regel van dwingend recht is en dus in hoofdzaak de bescherming van een particulier belang beoogt. Enkel de beschermde persoon kan zich erop beroepen.

Art. 5.59. In werking stelling van de nietigheid

Tot aan de nietigverklaring ervan brengt het contract aangetast door een nietigheidsgrond dezelfde gevolgen teweeg als een geldig contract.

De nietigverklaring vloeit voort uit een rechterlijke beslissing die het bestaan van de nietigheidsgrond erkent of uit een akkoord van de partijen. Dit akkoord is nietig indien de vermelde nietigheidsgrond niet bestaat.

Tenzij het contract bij authentieke akte is vastgesteld, vloeit de nietigheid ook voort uit een schriftelijke kennisgeving die elke persoon die bevoegd is om de nietigheid in te roepen op eigen risico kan richten aan de contractspartijen. Die kennisgeving is onwerkzaam indien de vermelde nietigheidsgrond niet bestaat.

Art. 5.60. Verjaring van de nietigheid

De nietigheid door middel van vordering of kennisgeving verjaart na vijf jaar vanaf de dag volgend op deze

titulaire a connaissance de la cause de nullité et, dans le cas d'une nullité relative, peut valablement renoncer à l'invoquer. Ainsi, il faut, selon le cas, que l'incapacité, le vice de consentement ou la raison d'être de la protection prévue par la règle impérative violée ait cessé. La nullité se prescrit en tout cas par vingt ans à partir du jour qui suit celui où le contrat a été conclu.

L'exception de nullité ne se prescrit pas.

Art. 5.61. Confirmation

Le contrat atteint d'une cause de nullité relative peut être confirmé expressément ou tacitement par la personne protégée.

La confirmation suppose que la personne protégée ait connaissance de la cause de nullité et puisse valablement renoncer à l'invoquer. Ainsi, il faut, selon le cas, que l'incapacité, le vice de consentement ou la raison d'être de la protection prévue par la règle impérative violée ait cessé.

Elle emporte renonciation à invoquer la nullité, sans préjudice du droit des tiers habilités à se prévaloir de la nullité.

Le contrat atteint d'une cause de nullité absolue ne peut être confirmé; il ne peut être refait que dans le respect de la loi.

Art. 5.62. Effets de l'annulation

L'annulation du contrat prive celui-ci d'effets depuis la date de sa conclusion.

Les prestations fournies en vertu de celui-ci donnent lieu à restitution dans les conditions prévues aux articles 5.115 à 5.124.

Art. 5.63. Nullité partielle

Lorsque la cause de nullité n'affecte qu'une partie du contrat, l'annulation se limite à cette partie pour autant que le contrat soit divisible, eu égard à l'intention des parties ainsi qu'au but de la règle violée.

La clause réputée non écrite par la loi, une fois annulée, laisse subsister le reste du contrat.

waarop degene die zich erop beroept kennis heeft van de nietigheidsgrond, en in geval van een relatieve nietigheid, geldig afstand kan doen van het recht om zich erop te beroepen. Aldus moet, naargelang het geval, de onbekwaamheid, het wilsgebrek of de bestaansreden van de bescherming geboden door de geschonden regel van dwingend recht, opgehouden hebben te bestaan. Zij verjaart in ieder geval na twintig jaar vanaf de dag volgend op de dag waarop het contract gesloten is.

De exceptie van nietigheid verjaart niet.

Art. 5.61. Bevestiging

Het contract aangetast door een relatieve nietigheidsgrond kan uitdrukkelijk of stilzwijgend worden bevestigd door de beschermde persoon.

De bevestiging veronderstelt dat de beschermde persoon kennis heeft van de nietigheidsgrond en geldig afstand kan doen van het recht om zich erop te beroepen. Aldus moet, naargelang het geval, de onbekwaamheid, het wilsgebrek of de bestaansreden van de bescherming geboden door de geschonden regel van dwingend recht, opgehouden hebben te bestaan.

Zij leidt tot afstand van de mogelijkheid om de nietigheid in te roepen, onverminderd de rechten van derden die bevoegd zijn om zich op de nietigheid te beroepen.

Het contract aangetast door een absolute nietigheidsgrond kan niet worden bevestigd; het kan slechts opnieuw worden gesloten mits inachtneming van de wet.

Art. 5.62. Gevolgen van de nietigverklaring

De nietigverklaring ontnemt het contract zijn gevolgen vanaf de dag waarop het is gesloten.

De prestaties geleverd op grond van dit contract geven aanleiding tot restitutie onder de voorwaarden bepaald in de artikelen 5.115 tot 5.124.

Art. 5.63. Gedeeltelijke nietigheid

Wanneer de nietigheidsgrond slechts een gedeelte van het contract betreft, beperkt de nietigverklaring zich tot dat gedeelte, voor zover het contract deelbaar is, rekening houdend met de bedoeling van de partijen evenals met het doel van de geschonden regel.

Eenmaal nietig verklaard, laat het door de wet voor niet-geschreven gehouden beding de rest van het contract voortbestaan.

Section 3. L'interprétation et la qualification du contrat

Sous-section 1re. L'interprétation du contrat

Art. 5.64. Primauté de la volonté réelle

Dans les contrats, on doit rechercher quelle a été la commune intention des parties contractantes, plutôt que de s'arrêter au sens littéral des termes.

Toutefois, lorsque le contrat est constaté par un écrit, on ne peut donner du contrat une interprétation manifestement inconciliable avec la portée de cet écrit, compte tenu des éléments intrinsèques à celui-ci et des circonstances dans lesquelles il a été établi et exécuté.

Art. 5.65. Recherche de la volonté réelle

Pour rechercher quelle a été la commune intention des parties, il est tenu compte notamment des directives suivantes:

1° lorsqu'une clause est susceptible de deux sens, on doit plutôt l'entendre dans celui avec lequel elle peut avoir quelque effet, que dans le sens avec lequel elle n'en pourrait produire aucun;

2° les termes susceptibles de deux sens doivent être pris dans le sens qui convient le plus à la matière du contrat;

3° ce qui est ambigu s'interprète par ce qui est d'usage dans la région et le secteur concernés et conformément aux relations habituelles entre les parties;

4° toutes les clauses des contrats s'interprètent les unes par les autres, en donnant à chacune le sens qui résulte de l'acte entier;

5° quelque généraux que soient les termes dans lesquels un contrat est conçu, il ne comprend que les sujets sur lesquels il paraît que les parties se sont proposé de contracter;

6° lorsque dans un contrat on a exprimé un cas pour l'explication de l'obligation, on n'est pas censé avoir voulu par là restreindre l'étendue que l'engagement reçoit de droit aux cas non exprimés;

Afdeling 3. Interpretatie en kwalificatie van het contract

Onderafdeling 1. Interpretatie van het contract

Art. 5.64. Voorrang van de werkelijke wil

In contracten moet men nagaan welke gemeenschappelijke bedoeling de contractspartijen hebben gehad, veeleer dan zich aan de letterlijke betekenis van de woorden te houden.

Indien het contract evenwel is neergelegd in een geschrift, mag men het contract geen interpretatie geven die kennelijk onverzoenbaar is met de strekking van dat geschrift, rekening houdend met de intrinsieke elementen ervan en met de omstandigheden waarin het is opgesteld en uitgevoerd.

Art. 5.65. Nagaan van de werkelijke wil

Om na te gaan welke gemeenschappelijke bedoeling de partijen hebben gehad, wordt met name rekening gehouden met de volgende richtlijnen:

1° wanneer een beding voor tweeërlei zin vatbaar is, moet men het veeleer opvatten in de zin waarin het enig gevolg kan hebben, dan in die waarin het geen gevolg kan teweegbrengen;

2° bewoordingen die voor tweeërlei zin vatbaar zijn, moeten worden opgevat in de zin die met de inhoud van het contract het best overeenstemt;

3° hetgeen dubbelzinnig is, wordt uitgelegd volgens hetgeen gebruikelijk is in de desbetreffende streek en sector, en overeenkomstig de gebruikelijke betrekkingen tussen de partijen;

4° alle bedingen van een contract worden uitgelegd het ene door het andere, zodat elk beding wordt opgevat in de zin die uit de gehele akte voortvloeit;

5° hoe algemeen ook de bewoordingen zijn waarin een contract opgesteld is, toch omvat het alleen die onderwerpen waaromtrent blijkt dat partijen bedoelden te contracteren;

6° wanneer men in een contract een geval heeft vermeld tot verduidelijking van de verbintenis, wordt men niet geacht daardoor haar omvang te hebben willen beperken, wat betreft de niet vermelde gevallen die de verbintenis naar recht omvat;

7° l'exécution donnée au contrat avant que survienne une contestation entre les parties est prise en considération pour interpréter le contrat.

Art. 5.66. Interprétation en cas de doute

Lorsqu'il subsiste un doute concernant la commune intention des parties, les règles suivantes s'appliquent, sans préjudice des règles propres aux contrats spéciaux:

1° le contrat d'adhésion s'interprète contre la partie qui l'a rédigé;

2° la clause exonératoire de responsabilité s'interprète contre le débiteur de l'obligation;

3° dans tous les autres cas, la clause s'interprète contre le bénéficiaire de cette clause.

Le contrat de consommation s'interprète conformément à l'article VI.37 du Code de droit économique.

Sous-section 2. La qualification du contrat

Art. 5.67. Qualification des contrats mixtes

Lorsqu'un contrat contient des clauses qui relèvent de différentes catégories de contrats, chaque clause est soumise aux règles qui s'appliquent à la catégorie dont elle relève.

Toutefois, lorsqu'un contrat contient, à titre accessoire, des clauses relevant d'une autre catégorie que celle dont le contrat relève à titre principal, l'ensemble du contrat est soumis, moyennant les adaptations requises, aux règles qui lui sont applicables à titre principal, à moins que les clauses accessoires concernées nécessitent par nature une réglementation propre.

Le présent article s'applique sous réserve de la volonté contraire des parties et de toute règle impérative ou d'ordre public pertinente.

Art. 5.68. Requalification du contrat

La qualification donnée par les parties au contrat ne peut être écartée que lorsqu'elle est incompatible avec les clauses de celui-ci ou avec les règles impératives ou d'ordre public.

7° de uitvoering gegeven aan het contract voordat er zich een betwisting tussen de partijen voordoet, wordt in aanmerking genomen voor de interpretatie van het contract.

Art. 5.66. Interpretatie bij twijfel

Bij aanhoudende twijfel met betrekking tot de gemeenschappelijke bedoeling van de partijen zijn de volgende regels van toepassing, onverminderd de bepalingen eigen aan de bijzondere contracten:

1° het toetredingscontract wordt uitgelegd ten nadele van de partij die het heeft opgesteld;

2° het bevrijdingsbeding wordt uitgelegd ten nadele van de schuldenaar van de verbintenissen;

3° in alle overige gevallen wordt het beding uitgelegd ten nadele van de begunstigde ervan.

Het contract met een consument wordt uitgelegd conform het artikel VI.37 van het Wetboek van economisch recht.

Onderafdeling 2. Kwalificatie van het contract

Art. 5.67. Kwalificatie van gemengde contracten

Wanneer een contract bedingen bevat die vallen onder verschillende categorieën van contracten, wordt elk beding onderworpen aan de regels die van toepassing zijn op de categorie waartoe het behoort.

Indien een contract evenwel, in bijkomstige orde, bedingen omvat die behoren tot een categorie die verschilt van degene waartoe het contract in hoofdde behoort, wordt het contract in zijn geheel, met de nodige aanpassingen, onderworpen aan de regels die daarop in hoofdde van toepassing zijn, tenzij de desbetreffende bijkomstige bedingen uit hun aard een eigen reglementering noodzaken.

Dit artikel is van toepassing onder voorbehoud van de andersluidende wil van de partijen en van elke relevante dwingend rechtelijke regel of regel van openbare orde.

Art. 5.68. Herkwalificatie van het contract

Van de kwalificatie die door de partijen aan het contract is gegeven, kan enkel worden afgeweken indien zij onverenigbaar is met de bedingen ervan of met dwingendrechtelijke regels of regels van openbare orde.

Section 4. Les effets du contrat entre parties

Sous-section 1re. L'effet obligatoire

Art. 5.69. Principe de la convention-loi

Le contrat valablement formé tient lieu de loi à ceux qui l'ont fait.

Art. 5.70. Modification et résiliation du contrat

Le contrat ne peut être modifié ou résilié que du consentement mutuel des parties, ou pour les causes que la loi autorise.

Lorsque le contrat l'autorise, il peut être modifié ou résilié par une partie ou par un tiers.

Art. 5.71. Contenu du contrat

Le contrat oblige non seulement à ce qui y est convenu, mais encore à toutes les suites que la loi, la bonne foi ou les usages lui donnent d'après sa nature et sa portée.

Sauf accord contraire des parties et pour autant que leur nature et leur portée s'y prêtent, les clauses d'un contrat-cadre régissent aussi les contrats d'application.

Art. 5.72. Portée des obligations contractuelles

L'obligation de moyens est celle en vertu de laquelle le débiteur est tenu de fournir tous les soins d'une personne prudente et raisonnable pour atteindre un certain résultat. La preuve de la faute du débiteur incombe au créancier.

L'obligation de résultat est celle en vertu de laquelle le débiteur est tenu d'atteindre un certain résultat. Si le résultat n'est pas atteint, la faute du débiteur est présumée, sauf à démontrer la force majeure.

Art. 5.73. Exécution de bonne foi et prohibition de l'abus de droit

Le contrat doit être exécuté de bonne foi.

En vertu de l'alinéa 1er:

1° chacune des parties doit, dans l'exécution du contrat, se comporter comme le ferait une personne prudente et raisonnable placée dans les mêmes circonstances;

Afdeling 4. Gevolgen van het contract tussen partijen

Onderafdeling 1. Bindende kracht

Art. 5.69. Beginsel van de overeenkomst-wet

Een contract dat geldig tot stand is gekomen, strekt degenen die het hebben gesloten tot wet.

Art. 5.70. Wijziging en opzegging van het contract

Een contract kan enkel worden gewijzigd of opgezegd met de wederzijdse toestemming van de partijen of op de gronden door de wet erkend.

Indien een contract het toelaat, kan het worden gewijzigd of opgezegd door een partij of door een derde.

Art. 5.71. Inhoud van het contract

Een contract verbindt niet alleen tot hetgeen daarin overeengekomen is, maar ook tot alle gevolgen die door de wet, de goede trouw of de gebruiken eraan, volgens de aard en de strekking ervan, worden toegekend.

Tenzij de partijen anders zijn overeengekomen, en voor zover de aard en de strekking ervan zich daartoe lenen, gelden de bedingen van een raamcontract ook voor de uitvoeringscontracten.

Art. 5.72. Draagwijdte van contractuele verbintenissen

De inspanningsverbintenis is een verbintenis die de schuldenaar ervan verplicht om alle zorg te verstrekken die eigen is aan een voorzichtig en redelijk persoon om een bepaald resultaat te bereiken. Het bewijs van de fout van de schuldenaar rust op de schuldeiser.

De resultaatsverbintenis is een verbintenis die de schuldenaar ervan verplicht om een bepaald resultaat te bereiken. Indien het resultaat niet wordt bereikt, wordt de fout van de schuldenaar vermoed, tenzij overmacht wordt aangetoond.

Art. 5.73. Uitvoering te goeder trouw en verbod van rechtsmisbruik

Een contract moet te goeder trouw uitgevoerd worden.

Krachtens lid 1:

1° moet elk van de partijen zich bij de uitvoering van het contract gedragen zoals een voorzichtig en redelijk persoon in dezelfde omstandigheden geplaatst;

2° nul ne peut abuser des droits qu'il tire du contrat.

Toute dérogation au présent article est réputée non écrite.

Art. 5.74. Changement de circonstances

Chaque partie doit exécuter ses obligations quand bien même l'exécution en serait devenue plus onéreuse, soit que le coût de l'exécution ait augmenté, soit que la valeur de la contre-prestation ait diminué.

Toutefois, le débiteur peut demander au créancier de renégocier le contrat en vue de l'adapter ou d'y mettre fin lorsque les conditions suivantes sont réunies:

1° un changement de circonstances rend excessivement onéreuse l'exécution du contrat de sorte qu'on ne puisse raisonnablement l'exiger;

2° ce changement était imprévisible lors de la conclusion du contrat;

3° ce changement n'est pas imputable au sens de l'article 5.225 au débiteur;

4° le débiteur n'a pas assumé ce risque; et

5° la loi ou le contrat n'exclut pas cette possibilité.

Les parties continuent à exécuter leurs obligations pendant la durée des négociations.

En cas de refus ou d'échec des négociations dans un délai raisonnable, le juge peut, à la demande de l'une ou l'autre des parties, adapter le contrat afin de le mettre en conformité avec ce que les parties auraient raisonnablement convenu au moment de la conclusion du contrat si elles avaient tenu compte du changement de circonstances, ou mettre fin au contrat en tout ou en partie à une date qui ne peut être antérieure au changement de circonstances et selon des modalités fixées par le juge. L'action est formée et instruite selon les formes du référé.

2° mag niemand misbruik maken van de rechten die hij aan het contract ontleent.

Elke afwijking van dit artikel wordt voor niet-geschreven gehouden.

Art. 5.74. Verandering van omstandigheden

Elke partij moet haar verbintenissen nakomen, ook al zou de uitvoering ervan meer bezwarend geworden zijn ofwel doordat de kostprijs van de uitvoering is gestegen, ofwel doordat de waarde van de tegenprestatie is verminderd.

De schuldenaar kan evenwel, aan de schuldeiser vragen om het contract opnieuw te onderhandelen met het oog op de aanpassing of beëindiging ervan indien aan de volgende vereisten is voldaan:

1° een verandering van omstandigheden maakt de uitvoering van het contract buitensporig bezwarend, dermate dat de uitvoering ervan redelijkerwijze niet langer kan worden geëist;

2° die verandering onvoorzienbaar was bij de contractsluiting;

3° die verandering is ontoerekenbaar in de zin van artikel 5.225 aan de schuldenaar;

4° de schuldenaar dit risico niet voor zijn rekening heeft genomen; en

5° de wet noch het contract die mogelijkheid uitsluiten.

De partijen blijven hun verbintenissen nakomen in de loop van de heronderhandelingen.

Bij afwijzing of mislukking van de heronderhandelingen binnen een redelijke termijn, kan de rechter, op verzoek van één van de partijen, ofwel het contract aanpassen om het in overeenstemming te brengen met hetgeen de partijen redelijkerwijze zouden zijn overeengekomen op het tijdstip van de contractsluiting indien zij rekening hadden gehouden met de verandering van omstandigheden, ofwel het contract geheel of gedeeltelijk beëindigen op een datum die niet mag voorafgaan aan de verandering van omstandigheden en volgens modaliteiten die de rechter vaststelt. De vordering wordt ingesteld en behandeld zoals in kort geding.

Sous-section 2. La durée du contrat

Art. 5.75. Contrat à durée indéterminée

Un contrat est conclu pour une durée indéterminée lorsqu'il n'est pas affecté d'un terme extinctif.

Chaque partie peut le résilier à tout moment, en respectant les conditions prévues par la loi ou par le contrat ou, à défaut, en notifiant à l'autre partie un congé mentionnant un délai de préavis raisonnable.

Art. 5.76. Contrat à durée déterminée

Un contrat est conclu pour une durée déterminée lorsqu'il est affecté d'un terme extinctif.

La durée du contrat ne peut excéder celle permise par la loi ou, à défaut, 99 ans. Une durée supérieure est réduite à la durée maximale autorisée.

Un contrat à durée déterminée ne peut être résilié, sauf les exceptions prévues par la loi, le contrat ou les usages.

La résiliation irrégulière ou abusive d'un contrat à durée déterminée est inefficace.

Art. 5.77. Prorogation conventionnelle du contrat

Le contrat à durée déterminée peut être prorogé si les parties en conviennent avant l'échéance du terme.

La prorogation a pour effet de reporter le terme du contrat.

Art. 5.78. Renouvellement du contrat

Le contrat à durée déterminée peut être renouvelé en vertu de la loi ou par l'accord des parties.

Il y a renouvellement tacite du contrat lorsqu'à l'échéance du terme, une partie continue d'exécuter ses obligations sans opposition de l'autre.

Le renouvellement donne naissance à un nouveau contrat identique au précédent. Sauf disposition légale ou volonté contraire des parties, celui-ci est conclu à durée indéterminée.

Onderafdeling 2. Duur van het contract

Art. 5.75. Contract van onbepaalde duur

Een contract wordt voor een onbepaalde duur gesloten wanneer het geen uitdovende tijdsbepaling bevat.

Iedere partij kan het te allen tijde opzeggen, met inachtneming van de vereisten die de wet of het contract oplegt of, bij gebreke daarvan, door de kennisgeving aan de andere partij van een opzegging die een redelijke opzegtermijn vermeldt.

Art. 5.76. Contract van bepaalde duur

Een contract wordt voor een bepaalde duur gesloten wanneer het een uitdovende tijdsbepaling bevat.

De duur van het contract mag niet langer zijn dan toegelaten door de wet of, bij gebrek daaraan, 99 jaar. Een langere duur wordt herleid tot de maximaal toegestane duur.

Een contract van bepaalde duur kan niet worden opgezegd, behoudens de uitzonderingen die de wet, het contract of de gebruiken opleggen.

De onregelmatige of abusieve opzegging van een contract van bepaalde duur is onwerkzaam.

Art. 5.77. Conventionele verlenging van het contract

Een contract van bepaalde duur kan worden verlengd als de partijen dat overeenkomen vóór het verstrijken van de uitdovende tijdsbepaling.

De verlenging heeft het uitstel van de uitdovende tijdsbepaling van het contract tot gevolg.

Art. 5.78. Vernieuwing van het contract

Een contract van bepaalde duur kan worden vernieuwd op grond van de wet of door akkoord van de partijen.

Het contract wordt stilzwijgend vernieuwd indien een partij haar verplichtingen verder blijft uitvoeren zonder verzet van de andere partij bij het verstrijken van de uitdovende tijdsbepaling.

De vernieuwing doet een nieuw contract ontstaan dat identiek is aan het vorige. Tenzij anders bepaald door de wet of het contract, wordt dat contract gesloten voor onbepaalde duur.

Sous-section 3. L'effet translatif de certains contrats

Art. 5.79. Effet translatif

L'obligation de donner s'exécute conformément à l'article 3.14, § 2, du Code civil.

Art. 5.80. Transfert des risques

Sauf accord des parties, le transfert de la propriété emporte le transfert des risques.

Ainsi, si la chose vient à périr par un cas de force majeure après que l'obligation de donner a été exécutée, le créancier de la chose ne peut plus en exiger la délivrance, mais reste néanmoins tenu d'en payer le prix.

Art. 5.81. Obligation de délivrance

L'obligation de délivrer une chose emporte celle de la conserver jusqu'à la délivrance, en y apportant tous les soins d'une personne prudente et raisonnable.

Section 5. L'inexécution de l'obligation contractuelle et ses conséquences

Sous-section 1re. L'inexécution imputable au débiteur§ 1er. Dispositions introductives

Art. 5.82. Définition d'imputabilité

L'inexécution est imputable au débiteur au sens où l'entend l'article 5.225.

Art. 5.83. Énumération des sanctions

Sauf volonté contraire des parties, le créancier dispose des sanctions suivantes en cas d'inexécution imputable au débiteur:

1° le droit à l'exécution en nature de l'obligation;

2° le droit à la réparation de son dommage;

3° le droit à la résolution du contrat;

4° le droit à la réduction du prix;

5° le droit de suspendre l'exécution de sa propre obligation.

Onderafdeling 3. Eigendomsoverdragend gevolg van bepaalde contracten

Art. 5.79. Eigendomsoverdragend gevolg

De verbintenis om iets te geven wordt uitgevoerd overeenkomstig art. 3.14, § 2, van het Burgerlijk Wetboek.

Art. 5.80. Risico-overdracht

Tenzij anders bepaald door de partijen, brengt de eigendomsoverdracht de risico-overdracht met zich mee.

Indien het voorwerp teniet gaat door overmacht nadat de verbintenis tot geven is uitgevoerd, kan de schuldeiser van het voorwerp aldus niet langer de levering ervan eisen, maar blijft hij niettemin gehouden de prijs ervan te betalen.

Art. 5.81. Leveringsverbintenis

De verbintenis tot het leveren van een voorwerp brengt de verbintenis tot het bewaren van dat voorwerp tot aan de levering met zich mee, met alle zorg eigen aan een voorzichtig en redelijk persoon.

Afdeling 5. Niet-nakoming van de contractuele verbintenis en gevolgen

Onderafdeling 1. Toerekenbare niet-nakoming van de schuldenaar

§ 1. Inleidende bepalingen

Art. 5.82. Definitie van toerekenbaarheid

De niet-nakoming is toerekenbaar aan de schuldenaar in de zin van artikel 5.225.

Art. 5.83. Opsomming van de sancties

Tenzij partijen anders overeengekomen zijn, beschikt de schuldeiser over de volgende sancties bij een toerekenbare niet-nakoming van de schuldenaar:

1° het recht op uitvoering in natura van de verbintenis;

2° het recht op herstel van zijn schade;

3° het recht op ontbinding van het contract;

4° het recht op prijsvermindering;

5° het recht om de uitvoering van zijn eigen verbintenis op te schorten.

Les sanctions qui sont incompatibles ne peuvent être cumulées.

La mise en œuvre des sanctions visées aux points 1° à 4° doit être précédée d'une mise en demeure, conformément aux articles 5.231 à 5.233.

§ 2. L'exécution en nature

Art. 5.84. Droit à l'exécution en nature

Le créancier peut exiger l'exécution en nature de l'obligation conformément aux articles 5.234 à 5.236.

Art. 5.85. Remplacement du débiteur

Le remplacement du débiteur a lieu conformément à l'article 5.235.

Il peut aussi résulter de l'application d'une clause autorisant le créancier à exécuter lui-même ou à faire exécuter par un tiers l'obligation aux frais du débiteur.

En cas d'urgence ou d'autres circonstances exceptionnelles et après avoir pris les mesures utiles pour établir l'inexécution du débiteur, le créancier peut aussi, à ses risques et périls, remplacer le débiteur par une notification écrite. Celle-ci indique les manquements qui lui sont reprochés et les circonstances qui justifient le remplacement.

§ 3. Le droit à la réparation du dommage

Art. 5.86. Réparation intégrale du dommage

Le créancier peut exiger la réparation intégrale de son dommage, en nature ou en espèces, conformément aux articles 5.237 à 5.238.

La réparation en nature peut avoir lieu par remplacement du débiteur, conformément à l'article 5.85.

Art. 5.87. Réparation du dommage prévisible

Seul le dommage dont les parties pouvaient raisonnablement prévoir le principe à la conclusion du contrat doit être réparé, à moins que l'inexécution ne résulte d'une faute intentionnelle du débiteur.

Met elkaar onverenigbare sancties kunnen niet worden gecumuleerd.

De in werking stelling van de in de punten 1° tot 4° bedoelde sancties moet worden voorafgegaan door een ingebrekestelling, overeenkomstig de artikelen 5.231 tot 5.233.

§ 2. Uitvoering in natura

Art. 5.84. Recht op uitvoering in natura

De schuldeiser kan de uitvoering in natura van de verbintenis eisen overeenkomstig de artikelen 5.234 tot 5.236.

Art. 5.85. Vervanging van de schuldenaar

De vervanging van de schuldenaar geschiedt overeenkomstig artikel 5.235.

Zij kan ook voortvloeien uit de toepassing van een beding dat de schuldeiser machtigt de verbintenis zelf uit te voeren of te laten uitvoeren door een derde op kosten van de schuldenaar.

Bij hoogdringendheid of in andere uitzonderlijke omstandigheden en nadat hij nuttige maatregelen heeft genomen om de niet-nakoming van de schuldenaar vast te stellen, kan de schuldeiser, op eigen risico, de schuldenaar vervangen door middel van een schriftelijke kennisgeving. Die vermeldt de tekortkomingen die hem ten laste worden gelegd en welke omstandigheden de vervanging rechtvaardigen.

§ 3. Recht op herstel van de schade

Art. 5.86. Integraal herstel van de schade

De schuldeiser kan het integrale herstel van zijn schade eisen, in natura of in geld, overeenkomstig de artikelen 5.237 tot 5.238.

Het herstel in natura kan gebeuren door de vervanging van de schuldenaar overeenkomstig artikel 5.85.

Art. 5.87. Herstel van de voorzienbare schade

Enkel de schade waarvan de partijen het beginsel redelijkerwijs konden voorzien bij de totstandkoming van het contract moet worden hersteld, tenzij de niet-nakoming het gevolg is van een opzettelijke fout van de schuldenaar.

Art. 5.88. Clause indemnitaire

§ 1er. Les parties peuvent convenir à l'avance qu'en cas d'inexécution imputable, le débiteur est tenu, à titre de réparation, au paiement d'un montant forfaitaire ou à la fourniture d'une prestation déterminée. Dans ce cas, il ne peut être alloué à l'autre partie une réparation plus élevée, ni plus basse.

§ 2. Toutefois, si la clause indemnitaire est manifestement déraisonnable, le juge la réduit, d'office ou à la demande du débiteur, compte tenu du dommage et de toutes les autres circonstances, en particulier des intérêts légitimes du créancier.

En cas de réduction, le juge ne peut condamner le débiteur à une réparation inférieure à un montant raisonnable ou à une prestation raisonnable.

§ 3. Lorsqu'un intérêt est stipulé pour le retard de paiement d'une somme d'argent, le paragraphe 2, alinéa 1er, est d'application conforme. En cas de réduction, le juge ne peut condamner le débiteur à un intérêt inférieur à l'intérêt légal.

§ 4. Par dérogation aux paragraphes 2 et 3, lorsqu'ils figurent dans des conditions générales incluses dans un contrat d'adhésion et qu'ils portent sur l'inexécution d'une obligation de somme, le Roi peut fixer par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres le montant maximal de la clause indemnitaire et l'intérêt de retard maximal. Il tient compte, à cet égard, du montant de l'obligation de somme, de la catégorie du contrat et du secteur d'activités concerné.

Les clauses contraires sont réputées non écrites dans la mesure où elles dépassent le maximum autorisé.

§ 5. Le juge réduit proportionnellement la clause indemnitaire qui porte sur l'inexécution totale par le débiteur, lorsque l'obligation est partiellement exécutée.

§ 6. Si la clause indemnitaire porte sur un montant ou une prestation déraisonnablement faible, compte tenu du dommage et de toutes les autres circonstances, en particulier des intérêts légitimes du créancier, l'article 5.89 est d'application conforme.

§ 7. Toute clause contraire aux dispositions des paragraphes 2, 3 ou 5 du présent article est réputée non écrite.

Art. 5.88. Schadebeding

§ 1. De partijen kunnen vooraf overeenkomen dat in geval van toerekenbare niet-nakoming, de schuldenaar als vergoeding gehouden is tot de betaling van een forfaitair bedrag of tot het leveren van een bepaalde prestatie. In dit geval kan aan de andere partij geen grotere, noch kleinere vergoeding worden toegekend.

§ 2. Niettemin matigt de rechter, ambtshalve of op verzoek van de schuldenaar, het schadebeding als het kennelijk onredelijk is, waarbij hij rekening houdt met de schade en alle andere omstandigheden, in het bijzonder met de rechtmatige belangen van de schuldeiser.

Bij matiging kan de rechter de schuldenaar niet veroordelen tot een vergoeding die lager is dan een redelijk bedrag of een redelijke prestatie.

§ 3. Wanneer interest is bedongen voor vertraging in de betaling van een geldsom, is paragraaf 2, eerste lid, van overeenkomstige toepassing. Bij matiging kan de rechter de schuldenaar niet veroordelen tot een interest die lager is dan de wettelijke interest.

§ 4. Wanneer zij opgenomen zijn in de algemene voorwaarden van een toetredingscontract en betrekking hebben op de niet-nakoming van een geldschuld, kan de Koning bij koninklijk besluit, overlegd in Ministerraad, in afwijking van de tweede en derde paragraaf, het maximum bedrag van het schadebeding en de maximale moratoire intrest vastleggen. Hij houdt hierbij rekening met het bedrag van de verbintenis, met de soort overeenkomst en de sector van de betrokken activiteiten.

Afwijkende bedingen worden voor niet-geschreven gehouden in de mate dat zij het toegelaten maximum overschrijden.

§ 5. Indien de verbintenis gedeeltelijk is uitgevoerd, herleidt de rechter naar evenredigheid het schadebeding dat betrekking heeft op de volledige niet-nakoming door de schuldenaar.

§ 6. Indien het schadebeding betrekking heeft op een onredelijk gering bedrag of geringe prestatie, in acht genomen de schade en alle andere omstandigheden, in het bijzonder de rechtmatige belangen van de schuldeiser, is artikel 5.89 van overeenkomstige toepassing.

§ 7. Ieder beding dat strijdig is met de bepalingen van paragrafen 2, 3 of 5 van dit artikel wordt voor niet-geschreven gehouden.

Art. 5.89. Clause exonératoire de responsabilité

§ 1. Sauf si la loi en dispose autrement, les parties peuvent convenir d'une clause exonérant le débiteur, en tout ou en partie, de sa responsabilité contractuelle ou extracontractuelle.

La clause peut exonérer le débiteur de sa faute lourde ou de celle d'une personne dont il répond. Une telle exonération ne se présume pas.

Sont toutefois réputées non écrites les clauses qui exonèrent le débiteur:

1° de sa faute intentionnelle ou de celle d'une personne dont il répond; ou

2° de sa faute ou de celle d'une personne dont il répond, lorsque cette faute cause une atteinte à la vie ou à l'intégrité physique d'une personne.

Est pareillement réputée non écrite la clause qui vide le contrat de sa substance.

§ 2. Si le débiteur fait appel à des auxiliaires pour l'exécution du contrat, ceux-ci peuvent invoquer contre le créancier principal la clause d'exonération de responsabilité convenue entre celui-ci et le débiteur.

§ 4. La résolution pour inexécution

Art. 5.90. Droit à la résolution

Le contrat synallagmatique peut être résolu lorsque l'inexécution du débiteur est suffisamment grave ou lorsque les parties sont convenues qu'elle justifie la résolution.

Le contrat peut aussi être résolu, dans des circonstances exceptionnelles, lorsqu'il est manifeste que le débiteur, après avoir été mis en demeure de donner, dans un délai raisonnable, des assurances suffisantes de la bonne exécution de ses obligations, ne s'exécute pas à l'échéance et que les conséquences de cette inexécution sont suffisamment graves pour le créancier.

La résolution résulte d'une décision de justice, de l'application d'une clause résolutoire ou d'une notification du créancier au débiteur, conformément aux articles suivants.

Lorsqu'une réparation complémentaire à la résolution est accordée, elle vise à placer le créancier dans la même situation que si le contrat avait été exécuté.

Art. 5.89. Bevrijdingsbeding

§ 1. Tenzij de wet anders bepaalt, mogen de partijen een beding overeenkomen dat de schuldenaar volledig of gedeeltelijk bevrijdt van zijn contractuele of buitencontractuele aansprakelijkheid.

Het beding kan de schuldenaar bevrijden van zijn zware fout of van die van een persoon voor wie hij moet instaan. Een dergelijke bevrijding wordt niet vermoed.

Worden evenwel voor niet-geschreven gehouden de bedingen die de schuldenaar bevrijden:

1° van zijn opzettelijke fout of van die van een persoon voor wie hij moet instaan; of

2° van zijn fout of van die van een persoon voor wie hij moet instaan, wanneer die fout het leven of de fysieke integriteit van een persoon aantast.

Het beding dat het contract uitholt, wordt eveneens voor niet-geschreven gehouden.

§ 2. Doet de schuldenaar voor de nakoming van het contract een beroep op hulppersonen, dan kunnen zij tegen de hoofdschuldeiser het bevrijdingsbeding inroepen dat is overeengekomen tussen hem en de schuldenaar.

§ 4. Ontbinding wegens niet-nakoming

Art. 5.90. Recht op ontbinding

Het wederkerige contract kan worden ontbonden wanneer de niet-nakoming van de schuldenaar voldoende ernstig is of wanneer de partijen zijn overeengekomen dat die de ontbinding rechtvaardigt.

In uitzonderlijke omstandigheden kan het contract ook worden ontbonden wanneer het duidelijk is dat de schuldenaar, na te zijn aangemaand om binnen een redelijke termijn voldoende waarborgen te bieden voor de goede uitvoering van zijn verbintenissen, zijn verbintenissen niet tijdig zal nakomen en dat de gevolgen van die niet-nakoming voldoende ernstig zijn voor de schuldeiser.

De ontbinding vloeit voort uit een rechterlijke beslissing, uit de toepassing van een ontbindend beding of uit een kennisgeving van de schuldeiser aan de schuldenaar, overeenkomstig de volgende artikelen.

Indien herstel wordt toegekend ter aanvulling van de ontbinding, strekt dat herstel ertoe de schuldeiser te plaatsen in de situatie waarin hij zich zou hebben bevonden indien het contract was uitgevoerd.

Art. 5.91. Résolution judiciaire

La résolution peut être demandée en justice. Le juge peut, selon les circonstances:

1° prononcer la résolution, le cas échéant avec réparation complémentaire du dommage qui n'est pas réparé par la résolution; ou

2° accorder un délai au débiteur afin de lui permettre d'exécuter ses obligations.

Lorsque chacune des parties demande la résolution du contrat aux torts de l'autre, le juge prononce la résolution aux torts réciproques si chacune s'est rendue responsable d'une inexécution justifiant la résolution.

Art. 5.92. Résolution par la mise en oeuvre d'une clause résolutoire

La clause résolutoire reconnaît au créancier le droit de résoudre le contrat sans intervention préalable du juge, lorsque le débiteur manque à l'une de ses obligations.

Le créancier met en oeuvre la clause par notification écrite au débiteur. Celle-ci indique les manquements qui lui sont reprochés.

Art. 5.93. Résolution par notification du créancier

Après avoir pris les mesures utiles pour établir l'inexécution du débiteur, le créancier peut, à ses risques et périls, résoudre le contrat par une notification écrite au débiteur. Celle-ci indique les manquements qui lui sont reprochés.

Art. 5.94. Résolution non judiciaire irrégulière ou abusive

La notification par laquelle le créancier résout le contrat est inefficace si les conditions de la résolution ne sont pas remplies ou si elle est abusive.

Art. 5.95. Effets de la résolution

La résolution prive le contrat d'effets depuis la date de sa conclusion. Toutefois, elle ne rétroagit qu'à la date du manquement qui y a donné lieu pour autant que le contrat soit divisible dans l'intention des parties, eu égard à sa nature et à sa portée.

Art. 5.91. Gerechtelijke ontbinding

De ontbinding kan in rechte worden gevorderd. De rechter kan naargelang de omstandigheden:

1° de ontbinding uitspreken, desgevallend met aanvullend herstel van de schade die niet door de ontbinding hersteld wordt; of

2° de schuldenaar een termijn opleggen om hem de mogelijkheid te bieden zijn verbintenissen na te komen.

Indien elke partij de ontbinding van het contract vordert ten laste van de andere, spreekt de rechter de ontbinding uit ten laste van beide partijen, indien zij elk aansprakelijk zijn voor een niet-nakoming die de ontbinding rechtvaardigt.

Art. 5.92. Ontbinding door de inwerkingstelling van een ontbindend beding

Het ontbindend beding verleent de schuldeiser het recht om het contract te ontbinden zonder voorafgaande tussenkomst van de rechter wanneer de schuldenaar een van zijn verbintenissen niet nakomt.

De schuldeiser stelt het beding in werking door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de schuldenaar. Die vermeldt de tekortkomingen die hem worden verweten.

Art. 5.93. Ontbinding door kennisgeving van de schuldeiser

Nadat hij nuttige maatregelen heeft genomen om de niet-nakoming van de schuldenaar vast te stellen, kan de schuldeiser het contract, op eigen risico, ontbinden door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de schuldenaar. Die vermeldt de tekortkomingen die hem worden verweten.

Art. 5.94. Onregelmatige of abusieve buitengerechtelijke ontbinding

De kennisgeving waarmee de schuldeiser het contract ontbindt, is onwerkzaam indien niet voldaan is aan de vereisten van de ontbinding of indien de ontbinding abusief is.

Art. 5.95. Gevolgen van de ontbinding

De ontbinding ontnemt het contract zijn gevolgen vanaf de dag waarop het is gesloten. Zij werkt evenwel slechts terug tot de datum van de tekortkoming die daartoe aanleiding heeft gegeven voor zover het contract deelbaar is volgens de bedoeling van de partijen, gelet op de aard en de strekking ervan.

Les prestations fournies depuis cette date donnent lieu à restitution dans les conditions prévues aux articles 5.115 à 5.122.

A l'égard des tiers de bonne foi, la résolution ne prive le contrat d'effets que pour l'avenir.

Art. 5.96. Résolution partielle

Lorsque le manquement justifiant la résolution n'affecte qu'une partie du contrat, la résolution se limite à cette partie pour autant que le contrat soit divisible dans l'intention des parties, eu égard à sa nature et sa portée.

§ 5. La réduction du prix

Art. 5.97. Droit de réduire le prix

En cas d'inexécution qui n'est pas suffisamment grave pour justifier la résolution, le créancier peut demander en justice la réduction du prix.

La réduction peut aussi être exercée par une notification écrite du créancier, qui indique la cause de la réduction.

La réduction du prix est proportionnelle à la différence, au moment de la conclusion du contrat, entre la valeur de la prestation reçue et la valeur de la prestation convenue.

Le créancier qui obtient la réduction du prix ne peut exiger de réparation pour compenser cette différence de valeur. Il peut toutefois la réclamer pour tout autre dommage.

§ 6. L'exception d'inexécution

Art. 5.98. Droit pour le créancier de suspendre l'exécution de son obligation

Le créancier peut suspendre l'exécution de son obligation conformément à l'article 5.239.

Sous-section 2. L'inexécution qui n'est pas imputable au débiteur

Art. 5.99. Effets sur l'obligation inexécutée

En cas d'impossibilité d'exécution qui n'est pas imputable au débiteur, l'exécution de l'obligation est suspendue ou celle-ci s'éteint conformément à l'article 5.226.

De prestaties geleverd sinds die dag geven aanleiding tot restitutie onder de voorwaarden bedoeld in de artikelen 5.115 tot 5.122.

Ten aanzien van derden te goeder trouw ontnemt de ontbinding het contract zijn gevolgen enkel voor de toekomst.

Art. 5.96. Gedeeltelijke ontbinding

Wanneer de tekortkoming die de ontbinding rechtvaardigt slechts een gedeelte van het contract aantast, is de ontbinding beperkt tot dat gedeelte voor zover het contract deelbaar is volgens de bedoeling van de partijen, gelet op de aard en de strekking ervan.

§ 5. Prijsvermindering

Art. 5.97. Recht op prijsvermindering

In geval van een niet-nakoming die onvoldoende ernstig is om de ontbinding te rechtvaardigen, kan de schuldeiser in rechte de prijsvermindering eisen.

De prijsvermindering kan ook worden doorgevoerd door een schriftelijke kennisgeving van de schuldeiser, met aanduiding van de reden van de vermindering.

De prijsvermindering is evenredig met het verschil, op het tijdstip van de contractsluiting, tussen de waarde van de ontvangen prestatie en de waarde van de overeengekomen prestatie.

De schuldeiser die de prijsvermindering verkrijgt, kan geen herstel eisen ter compensatie van dat waardeverschil. Hij kan dat wel eisen voor elke andere schade.

§ 6. Exceptie van niet- uitvoering

Art. 5.98. Recht voor de schuldeiser om de uitvoering van zijn verbintenis op te schorten

De schuldeiser kan de uitvoering van zijn verbintenis opschorten overeenkomstig artikel 5.239.

Onderafdeling 2. Ontoerekenbare niet-nakoming

Art. 5.99. Gevolgen voor de niet-nagekomen verbintenis

Bij onmogelijkheid tot nakoming die niet toerekenbaar is aan de schuldenaar, wordt de nakoming van de verbintenis opgeschort of dooft deze laatste uit overeenkomstig artikel 5.226.

Art. 5.100. Effets sur le contrat en cas d'impossibilité définitive d'exécution de l'obligation

Lorsque l'impossibilité d'exécuter une obligation principale est totale et définitive sans être imputable au débiteur, le contrat est dissous de plein droit en sa totalité.

Lorsque l'impossibilité est partielle et définitive, sans être imputable au débiteur, la dissolution se limite à la partie du contrat qui est affectée, pour autant que le contrat soit divisible dans l'intention des parties, eu égard à sa nature et sa portée.

Dans les contrats translatifs de propriété, le transfert des risques s'opère toutefois conformément à l'article 5.80.

Art. 5.101. Effets dans le temps de l'impossibilité définitive d'exécution

L'impossibilité définitive d'exécution qui n'est pas imputable au débiteur prive le contrat d'effets depuis la date de cette impossibilité.

Les prestations fournies sans contrepartie avant cette date donnent lieu à restitution dans les conditions prévues aux articles 5.115 à 5.122.

Art. 5.102. Effets sur le contrat en cas d'impossibilité temporaire d'exécution de l'obligation

Lorsque l'impossibilité n'est que temporaire, sans être imputable au débiteur, l'exécution de l'obligation corrélatrice du cocontractant est suspendue.

Toutefois, si le contrat ne peut plus être utilement exécuté à la fin de l'impossibilité, les articles 5.100 et 5.101 sont d'application conforme.

Section 6. Les effets du contrat pour les tiers

Art. 5.103. Relativité et opposabilité

Le contrat ne fait naître des obligations qu'entre les parties. Les tiers ne peuvent demander l'exécution d'une obligation contractuelle que si la loi le prévoit et dans le cas prévu à l'article 5.107.

Les tiers doivent reconnaître l'existence d'un contrat en tant que fait, tout comme ils peuvent en invoquer l'existence à leur avantage.

Art. 5.100. Gevolgen voor het contract bij definitieve onmogelijkheid tot nakoming van de verbintenis

Indien de onmogelijkheid tot nakoming van een hoofdverbintenis volledig en definitief is zonder dat zij toerekenbaar is aan de schuldenaar, wordt het contract in zijn geheel van rechtswege ontbonden.

Indien de onmogelijkheid gedeeltelijk en definitief is, zonder aan de schuldenaar toerekenbaar te zijn, beperkt de ontbinding zich tot het gedeelte van het contract dat aangetast is voor zover het contract deelbaar is volgens de bedoeling van de partijen, gelet op de aard en de strekking ervan.

In eigendomsoverdragende contracten verloopt de risico-overdracht evenwel volgens de bepaling van artikel 5.80.

Art. 5.101. Gevolgen in de tijd van de definitieve onmogelijkheid tot nakoming

De definitieve onmogelijkheid tot nakoming die niet toerekenbaar is aan de schuldenaar ontnemt het contract zijn uitwerking vanaf de dag van die onmogelijkheid.

De prestaties vóór die dag zonder tegenprestatie geleverd, geven aanleiding tot restitutie onder de voorwaarden bedoeld in de artikelen 5.115 tot 5.122.

Art. 5.102. Gevolgen voor het contract bij tijdelijke onmogelijkheid tot nakoming van de verbintenis

Indien de onmogelijkheid slechts tijdelijk is, zonder dat zij toerekenbaar is aan de schuldenaar, wordt de nakoming van de correlatieve verbintenis van de medecontractant opgeschort.

Als het contract evenwel niet meer nuttig kan worden nagekomen op het einde van de onmogelijkheid zijn de artikelen 5.100 en 5.101 van overeenkomstige toepassing.

Afdeling 6. Gevolgen van het contract voor derden

Art. 5.103. Relativiteit en tegenwerpelijheid

Het contract doet enkel tussen partijen verbintenissen ontstaan. Derden kunnen slechts de nakoming van een contractuele verbintenis vorderen indien de wet dat bepaalt en in het geval voorzien bij artikel 5.107.

Derden dienen het bestaan van een contract als feit te erkennen en mogen het bestaan ervan in hun voordeel inroepen.

Art. 5.104. Ayants cause universels

Les effets du contrat se transmettent aux héritiers et autres ayants cause universels et à titre universel, à moins que le contraire n'ait été convenu ou ne résulte de la nature ou de la portée du contrat.

Art. 5.105. Ayants cause particuliers – Droits qualitatifs

Sauf clause contraire, les droits cessibles qui sont étroitement liés à un bien en manière telle que l'intérêt de ces droits dépend de la propriété du bien, sont transmis à celui qui acquiert ce bien à titre particulier.

La nature et l'étendue des droits transmis sont déterminées par le contrat dont ils résultent.

Art. 5.106. Porte-fort

On peut se porter fort en promettant qu'un tiers effectuera une prestation déterminée.

Si le tiers refuse d'exécuter la prestation, celui qui s'est porté fort est tenu de réparer le dommage du cocontractant, sauf clause contraire.

Lorsque le porte-fort a pour objet la ratification d'un acte juridique conclu au nom et pour compte d'autrui, celle-ci rétroagit à la date du porte-fort, sans préjudice des droits acquis par les tiers.

Art. 5.107. Stipulation pour autrui

Un contrat peut accorder à un tiers le droit de demander l'exécution d'une prestation déterminée.

La stipulation pour autrui fait naître immédiatement un droit direct contre le promettant et n'affecte pas les droits des parties au contrat.

Une telle stipulation peut être expresse ou résulter de la nature et de la portée du contrat.

Le tiers bénéficiaire doit être déterminable. Il suffit que le tiers existe et soit déterminé lorsque la prestation devient exigible.

Art. 5.104. Algemene rechtverkrijgenden

De gevolgen van het contract gaan over op de erfgenamen, en andere algemene rechtverkrijgenden en rechtverkrijgenden onder algemene titel, tenzij het tegendeel werd bedongen of dat uit de aard of de strekking van het contract voortvloeit.

Art. 5.105. Bijzondere rechtverkrijgenden – Kwalitatieve rechten

Behoudens andersluidend beding gaan de voor overdracht vatbare rechten die zodanig nauw verbonden zijn met een goed dat het belang bij die rechten afhankelijk is van de eigendom van het goed, over op diegene die dat goed onder bijzondere titel verkrijgt.

De aard en de omvang van de overgedragen rechten worden bepaald door het contract waaruit zij voortvloeien.

Art. 5.106. Sterkmaking

Men kan zich sterk maken door te beloven dat een derde een bepaalde prestatie zal verrichten.

Weigert de derde de prestatie uit te voeren, dan is diegene die zich heeft sterk gemaakt gehouden tot herstel van de schade van de medecontractant, behoudens andersluidend beding.

Heeft de sterkmaking tot voorwerp de bekrachtiging van een rechtshandeling gesloten in naam en voor rekening van een ander, dan werkt de bekrachtiging terug tot op de datum van de sterkmaking, onverminderd de door derden verkregen rechten.

Art. 5.107. Derdenbeding

Een contract kan aan een derde het recht verlenen om de nakoming van een bepaalde prestatie te eisen.

Het beding ten behoeve van een derde doet onmiddellijk een rechtstreeks recht ontstaan tegen de belover en laat de rechten van de contractspartijen onverlet.

Een dergelijk beding kan uitdrukkelijk overeengekomen zijn of voortvloeien uit de aard en strekking van het contract.

De derde-begunstigde dient bepaalbaar te zijn. Het volstaat dat de derde bestaat en bepaald is wanneer de prestatie opeisbaar wordt.

La nature et l'étendue du droit du tiers bénéficiaire sont déterminées par le contrat et sont soumises aux modalités et limitations du contrat.

L'acceptation expresse ou tacite par le tiers bénéficiaire rend la stipulation pour autrui irrévocable. L'acceptation peut également émaner des héritiers et autres ayants cause universels du tiers bénéficiaire.

Art. 5.108. Révocation et désignation d'un autre bénéficiaire

Le droit de révocation ou de désignation d'un autre bénéficiaire revient exclusivement au stipulant. La révocation et la désignation ont un effet rétroactif.

Art. 5.109. Stipulation pour autrui inefficace

Si la stipulation pour autrui ne peut produire d'effet, le droit revient au stipulant, sauf si celui-ci désigne un autre bénéficiaire.

Art. 5.110. Action directe

La loi peut accorder à un créancier le droit de demander en son nom et pour son compte l'exécution d'une prestation du débiteur de son débiteur à concurrence de ce dont celui-ci est redevable à l'égard de son créancier.

Sauf disposition contraire de la loi, le sous-débiteur peut invoquer contre le créancier principal toutes les exceptions dont il dispose à l'égard du débiteur principal au moment où ce créancier notifie l'exercice de son droit.

Sauf disposition contraire de la loi, le sous-débiteur peut également invoquer toutes les exceptions dont le débiteur principal dispose à l'égard du créancier principal.

Art. 5.111. Tierce complicité à la violation d'une obligation contractuelle

Un tiers commet une faute extracontractuelle lorsqu'il participe à l'inexécution par une partie de ses obligations contractuelles alors qu'il connaissait ou devait connaître l'existence de ces obligations.

De aard en de omvang van het recht van de derde-begunstigde worden bepaald door het contract en zijn onderworpen aan de modaliteiten en beperkingen van het contract.

De uitdrukkelijke of stilzwijgende aanvaarding door de derde-begunstigde maakt het derdenbeding onherroepelijk. De aanvaarding kan ook uitgaan van de erfgenamen van de derde-begunstigde en andere algemene rechtverkrijgenden.

Art. 5.108. Herroeping en aanwijzing van een andere begunstigde

Het recht tot herroeping of aanwijzing van een andere begunstigde komt uitsluitend toe aan de bedinger. De herroeping en de aanwijzing hebben terugwerkende kracht.

Art. 5.109. Onwerkzaam derdenbeding

Kan het beding ten behoeve van een derde geen uitwerking krijgen, dan komt het recht toe aan de bedinger, tenzij deze een andere begunstigde aanwijst.

Art. 5.110. Rechtstreekse vordering

De wet kan een schuldeiser het recht verlenen om in eigen naam en voor eigen rekening de nakoming van een prestatie te eisen van de schuldenaar van zijn schuldenaar ten belope van hetgeen deze aan zijn schuldeiser verschuldigd is.

Tenzij de wet anders bepaalt, kan de onderschuldenaar tegen de hoofdschuldeiser alle excepties inroepen waarover hij beschikt tegen de hoofdschuldenaar op het ogenblik waarop die schuldeiser de uitoefening van zijn recht ter kennis brengt.

Tenzij de wet anders bepaalt, kan de onderschuldenaar ook alle excepties inroepen waarover de hoofdschuldenaar tegen de hoofdschuldeiser beschikt.

Art. 5.111. Derde-medeplichtigheid aan de miskenning van een contractuele verbintenis

Een derde begaat een onrechtmatige daad wanneer hij heeft deelgenomen aan de niet-nakoming door een partij van haar contractuele verbintenissen terwijl hij het bestaan van deze verbintenissen kende of behoorde te kennen.

Section 7. L'extinction du contrat

Sous-section 1re. Les causes d'extinction

Art. 5.112. Énumération

Le contrat prend fin:

1° par l'extinction des obligations auxquelles il a donné naissance conformément à l'article 5.244;

2° par son annulation judiciaire ou extrajudiciaire conformément à l'article 5.59;

3° par sa résiliation de commun accord conformément à l'article 5.70, alinéa 1er;

4° par sa résiliation unilatérale conformément aux articles 5.70, alinéa 2, 5.75 et 5.76;

5° par sa résolution judiciaire ou extrajudiciaire pour inexécution conformément à l'article 5.90;

6° par l'impossibilité d'exécution conformément à l'article 5.100;

7° dans les autres cas prévus par la loi.

Art. 5.113. Disparition de l'objet

La caducité d'une obligation par disparition de son objet conformément à l'article 5.265 n'entraîne pas par elle-même l'extinction du contrat qui lui a donné naissance.

En ce cas, le contrat n'est éteint que dans les cas prévus à l'article 5.112.

Art. 5.114. Obligations et clauses post-contractuelles

La fin du contrat n'affecte pas les obligations et les clauses qui, eu égard à l'intention des parties et à la cause d'extinction, sont destinées à rester applicables pendant la durée convenue entre parties ou, à défaut, pendant une durée raisonnable.

La loi, la bonne foi ou les usages peuvent également imposer des obligations postérieures à la fin du contrat.

Les règles relatives aux obligations contractuelles leur sont applicables, à moins que leur nature ou leur portée ne s'y oppose.

Afdeling 7. Tenietgaan van het contract

Onderafdeling 1. Gronden van tenietgaan

Art. 5.112. Opsomming

Het contract eindigt:

1° door het tenietgaan van de verbintenissen die uit het contract zijn ontstaan overeenkomstig artikel 5.244;

2° door de gerechtelijke of buitengerechtelijke nietigverklaring ervan overeenkomstig artikel 5.59;

3° door de opzegging ervan in onderlinge overeenstemming overeenkomstig artikel 5.70, eerste lid;

4° door de eenzijdige opzegging ervan overeenkomstig de artikelen 5.70, tweede lid, 5.75 en 5.76;

5° door de gerechtelijke of buitengerechtelijke ontbinding ervan wegens niet-nakoming overeenkomstig artikel 5.90;

6° door de onmogelijkheid tot nakoming overeenkomstig artikel 5.100;

7° in de overige gevallen bepaald bij wet.

Art. 5.113. Wegvallen van het voorwerp

Het verval van een verbintenis door het wegvallen van het voorwerp ervan overeenkomstig artikel 5.265, geeft op zichzelf geen aanleiding tot het tenietgaan van het contract waaruit die verbintenis is ontstaan.

In dat geval gaat het contract enkel teniet in de gevallen bepaald in artikel 5.112.

Art. 5.114. Postcontractuele verbintenissen en bedingen

De beëindiging van het contract heeft geen gevolgen voor de verbintenissen en bedingen die, gelet op de bedoeling van de partijen en op de grond van tenietgaan, zijn bestemd om van toepassing te blijven gedurende de door de partijen overeengekomen termijn of, bij gebreke daarvan, gedurende een redelijke termijn.

De wet, de goede trouw of de gebruiken kunnen ook verbintenissen opleggen na het einde van het contract.

De regels betreffende de contractuele verbintenissen zijn daarop van toepassing, tenzij hun aard of strekking zich daartegen verzet.

Sous-section 2. Les restitutions

Art. 5.115. Champ d'application

La présente sous-section s'applique aux restitutions consécutives à:

1° l'annulation du contrat;

2° la résolution du contrat pour inexécution;

3° l'impossibilité d'exécution du contrat non imputable au débiteur;

4° la réalisation de la condition résolutoire.

Elle s'applique également, moyennant les adaptations nécessaires, à la restitution de l'indu.

Art. 5.116. Droit aux restitutions

Les restitutions sont dues depuis la date où la prestation à restituer a été effectuée.

La prescription du droit aux restitutions commence à courir le jour où la cause d'extinction du contrat s'est produite.

Art. 5.117. Bonne foi

Au sens de la présente sous-section, le débiteur de la restitution cesse d'être de bonne foi:

1° dès qu'il a connaissance effective de la cause de nullité du contrat;

2° dans les autres cas, dès qu'il est en demeure.

Art. 5.118. Ordre des restitutions

Les restitutions doivent être effectuées dans l'ordre inverse où les prestations à restituer devaient être effectuées.

Si les prestations à restituer se trouvaient dans un rapport synallagmatique, le créancier de la restitution peut opposer l'exception d'inexécution aux conditions prévues à l'article 5.239.

Art. 5.119. Forme des restitutions

Onderafdeling 2. Restitutie

Art. 5.115. Toepassingsgebied

Deze onderafdeling is van toepassing op restitutie ten gevolge van:

1° de nietigverklaring van het contract;

2° de ontbinding van het contract wegens niet-nakoming;

3° de onmogelijkheid van nakoming van het contract die niet toerekenbaar is aan de schuldenaar;

4° de verwezenlijking van de ontbindende voorwaarde.

Zij is eveneens, met de nodige aanpassingen, van toepassing op de teruggave van hetgeen onverschuldigd betaald is geweest.

Art. 5.116. Recht op restitutie

Restitutie is verschuldigd vanaf de datum waarop de te restitueren prestatie is verricht.

De verjaring van het recht op restitutie begint te lopen op de dag waarop de grond van tenietgaan van het contract zich heeft voorgedaan.

Art. 5.117. Goede trouw

In de zin van deze onderafdeling houdt de schuldenaar van de restitutie op te goeder trouw te zijn:

1° zodra hij effectieve kennis heeft van de nietigheidsgrond van het contract;

2° in de overige gevallen, zodra hij in verzuim is.

Art. 5.118. Volgorde van restituties

Restituties moeten worden verricht in de omgekeerde volgorde waarin de te restitueren prestaties moesten worden uitgevoerd.

Indien de te restitueren prestaties zich bevonden in een wederkerige verhouding, kan de schuldeiser van de restitutie de exceptie van niet-uitvoering tegenwerpen onder de voorwaarden bepaald in artikel 5.239.

Art. 5.119. Vorm van de restitutie

Sous réserve des dispositions qui suivent, la restitution s'effectue en nature ou, si cela s'avère impossible ou abusif, en valeur, estimée au jour de la restitution.

Art. 5.120. Perte de la chose à restituer

Le débiteur de la restitution répond de la perte totale ou partielle de la chose à restituer.

Toutefois, la perte par force majeure libère à due concurrence le débiteur de bonne foi ainsi que le débiteur de la prestation corrélatrice.

Art. 5.121. Impenses

Le débiteur de la restitution doit être indemnisé des dépenses nécessaires à la conservation de la chose qu'il a effectuées, ainsi que des dépenses utiles qui en ont augmenté la valeur dans la limite de la plus-value estimée au moment de la restitution.

Art. 5.122. Restitution des fruits et produits

La restitution d'une chose inclut les produits, les fruits, les intérêts au taux légal ou la valeur de la jouissance qu'elle a procurée, depuis que le débiteur a cessé d'être de bonne foi.

Art. 5.123. Refus de la restitution à la partie coupable

Le juge peut refuser, en tout ou en partie, la restitution due à la partie coupable d'une violation intentionnelle de l'ordre public lors de la conclusion du contrat.

Art. 5.124. Protection des incapables

L'incapable n'est tenu à restitution que dans la mesure où il a retiré un profit des prestations reçues en vertu du contrat nul.

Chapitre 2. L'acte juridique unilatéral

Art. 5.125. Définition

L'acte juridique unilatéral est la manifestation de volonté par laquelle une personne a l'intention de faire naître des effets de droit.

L'auteur de cet acte peut notamment s'engager par sa seule volonté en faveur d'autrui.

Onder voorbehoud van de hiernavolgende bepalingen, gebeurt de restitutie in natura of, indien dat onmogelijk of abusief blijkt, in waarde geraamd op de dag van de restitutie.

Art. 5.120. Verlies van het te restitueren voorwerp

De schuldenaar van de restitutie staat in voor het gehele of gedeeltelijke verlies van het te restitueren voorwerp.

Verlies door overmacht bevrijdt de schuldenaar te goeder trouw evenwel naar evenredigheid alsook de schuldenaar van de correlatieve prestatie.

Art. 5.121. Uitgaven

De schuldenaar van de restitutie moet worden vergoed voor de door hem gedane uitgaven noodzakelijk voor de bewaring van het voorwerp alsook voor de nuttige uitgaven die de waarde ervan hebben verhoogd binnen de perken van de meerwaarde geraamd op het tijdstip van de restitutie.

Art. 5.122. Restitutie van de vruchten en opbrengsten

De restitutie van een zaak omvat de opbrengsten, de vruchten, de interest aan de wettelijke interestvoet of de waarde van het genot dat zij heeft voortgebracht sinds de schuldenaar opgehouden is te goeder trouw te zijn.

Art. 5.123. Weigering van de restitutie aan de schuldige partij

De rechter kan restitutie geheel of gedeeltelijk weigeren aan de partij die bij de contractsluiting opzettelijk inbreuk heeft gepleegd op de openbare orde.

Art. 5.124. Bescherming van onbekwamen

De onbekwame is slechts gehouden tot restitutie voor zover hij voordeel heeft gehaald uit de prestaties verkregen op grond van het nietige contract.

Hoofdstuk 2. Eenzijdige rechtshandeling

Art. 5.125. Definitie

Een eenzijdige rechtshandeling is de wilsuiting waarbij een persoon de bedoeling heeft om rechtsgevolgen te doen ontstaan.

De persoon die deze handeling verricht kan met name door zijn enkele wil een verbintenis aangaan ten voordele van een ander.

Art. 5.126. Régime juridique

Chaque acte juridique unilatéral est soumis aux règles qui lui sont propres et, dans la mesure où celles-ci n'y dérogent pas, aux règles qui s'appliquent aux contrats ainsi qu'au régime général de l'obligation.

Sous-titre 2. Les faits juridiques

Chapitre 1er. Disposition introductive

Art. 5.127. Responsabilité extracontractuelle et quasi-contrats

La responsabilité extracontractuelle fait l'objet des articles 1382 à 1386bis de l'ancien Code civil ainsi que de lois particulières.

Les quasi-contrats sont les faits licites dont il résulte une obligation à charge de la personne qui en profite sans y avoir droit, et, le cas échéant, une obligation de leur auteur envers celle-ci.

Les quasi-contrats sont:

- 1° la gestion d'affaire;
- 2° le paiement indu; et
- 3° l'enrichissement injustifié.

Chapitre 2. La gestion d'affaire

Art. 5.128. Définition

Il y a gestion d'affaire lorsque, sans y être tenue, une personne gère, volontairement et utilement, l'affaire d'autrui, sans qu'une opposition du maître de cette affaire soit raisonnablement prévisible.

Ces conditions sont réputées accomplies si le maître approuve cette gestion.

Art. 5.129. Objet de la gestion d'affaire

La gestion d'affaire peut porter autant sur des actes matériels que sur des actes juridiques.

Lorsque le gérant accomplit un acte juridique pour le compte du maître de l'affaire, il le fait soit au nom de celui-ci, soit en son nom personnel.

Art. 5.126. Juridisch regime

Elke eenzijdige rechtshandeling is onderworpen aan de regels die er eigen aan zijn en, voor zover deze niet ervan afwijken, aan de regels die toepasselijk zijn op de contracten en aan het algemeen regime van de verbintenis.

Ondertitel 2. Rechtsfeiten

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Art. 5.127. De buitencontractuele aansprakelijkheid en de oneigenlijke contracten

De buitencontractuele aansprakelijkheid maakt het voorwerp uit van de artikelen 1382 tot 1386bis van het oud Burgerlijk Wetboek en van bijzondere wetten.

Oneigenlijke contracten zijn geoorloofde daden waaruit een verbintenis ontstaat ten laste van de persoon die er voordeel uit haalt zonder er recht op te hebben en, in voorkomend geval, een verbintenis van de persoon die de daad heeft verricht jegens die persoon.

De oneigenlijke contracten zijn:

- 1° de zaakwaarneming;
- 2° de onverschuldigde betaling; en
- 3° de ongerechtvaardigde verrijking.

Hoofdstuk 2. Zaakwaarneming

Art. 5.128. Definitie

Er is zaakwaarneming wanneer een persoon, zonder daartoe verplicht te zijn, op vrijwillige en nuttige wijze andermans zaak waarneemt zonder dat verzet van de meester van die zaak redelijk voorzienbaar is.

Deze vereisten worden als vervuld beschouwd indien de meester deze zaakwaarneming goedkeurt.

Art. 5.129. Voorwerp van de zaakwaarneming

Zaakwaarneming kan betrekking hebben op zowel materiële handelingen als rechtshandelingen.

Wanneer de zaakwaarnemer een rechtshandeling verricht voor rekening van de meester van de zaak, doet hij dat ofwel in diens naam, ofwel in eigen naam.

Art. 5.130. Obligations du gérant d'affaire

Le gérant doit continuer la gestion qu'il a commencée, en ce compris toutes les suites qu'elle comporte, et l'achever jusqu'à ce que le maître soit en état d'y pourvoir lui-même.

Il est obligé de continuer sa gestion, encore que le maître vienne à mourir avant que l'affaire soit achevée, jusqu'à ce que son successeur ait pu en prendre la direction. Il en va de même, lorsque le maître est déclaré en faillite, devient incapable ou absent.

Le gérant doit informer le maître, sans retard, de l'initiative qu'il a prise, et lui rendre compte de sa gestion.

Si le gérant utilise, à son usage personnel, les sommes qu'il a reçues pour compte du maître, il doit les intérêts sur celles-ci, dès ce moment.

Art. 5.131. Responsabilité du gérant d'affaire

Le gérant d'affaire est tenu d'apporter à la gestion de l'affaire tous les soins d'une personne prudente et raisonnable.

Néanmoins, les circonstances qui l'ont conduit à se charger de l'affaire peuvent autoriser le juge à modérer la réparation qui résulterait de la négligence du gérant.

Art. 5.132. Obligations du maître de l'affaire

Si les conditions de la gestion d'affaire sont réunies, le maître doit exécuter à l'égard des tiers les obligations que le gérant a contractées au nom et pour le compte du maître.

Le maître doit aussi indemniser le gérant de toutes les obligations contractées par le gérant en son nom propre à l'égard des tiers.

Le maître doit rembourser au gérant toutes les dépenses utiles ou nécessaires faites par ce dernier, et l'indemniser des pertes qu'il a essuyées à l'occasion de sa gestion, sans imprudence qui lui soit imputable.

Les sommes avancées par le gérant portent intérêt du jour du paiement.

Art. 5.130. Verbintenissen van de zaakwaarnemer

De zaakwaarnemer moet de door hem begonnen zaakwaarneming voortzetten, hierin begrepen alle gevolgen die zij teweeg brengt, en voltooien totdat de meester in staat is zelf daarin te voorzien.

Hij is verplicht zijn zaakwaarneming voort te zetten, zelfs indien de meester overlijdt voordat de zaak is voltooid, totdat diens erfopvolger de leiding ervan op zich heeft kunnen nemen. Hetzelfde geldt wanneer de meester failliet, onbekwaam of afwezig wordt verklaard.

De zaakwaarnemer moet de meester onverwijld op de hoogte brengen van het initiatief dat hij heeft genomen en aan hem rekenschap geven van zijn zaakwaarneming.

Indien de zaakwaarnemer voor zijn persoonlijk gebruik de bedragen aanwendt die hij voor rekening van de meester ontvangen heeft, is hij vanaf de aanwending op die bedragen interest verschuldigd.

Art. 5.131. Aansprakelijkheid van de zaakwaarnemer

De zaakwaarnemer is verplicht aan de zaakwaarneming alle zorgen van een voorzichtig en redelijk persoon te besteden.

Niettemin kan de rechter het herstel van de schade die door de nalatigheid van de zaakwaarnemer mocht zijn veroorzaakt, matigen, op grond van de omstandigheden die hem tot de zaakwaarneming hebben bewogen.

Art. 5.132. Verbintenissen van de meester van de zaak

Indien de vereisten van de zaakwaarneming zijn vervuld, moet de meester ten aanzien van derden de verbintenissen uitvoeren die de zaakwaarnemer in naam en voor rekening van de meester is aangegaan.

De meester van de zaak moet de zaakwaarnemer ook vergoeden voor alle verbintenissen die de zaakwaarnemer in eigen naam is aangegaan ten aanzien van derden.

De meester moet de zaakwaarnemer vergoeden voor alle nuttige of noodzakelijke uitgaven die laatstgenoemde heeft gedaan en hem vergoeden voor de verliezen die hij heeft geleden bij zijn zaakwaarneming, indien hem geen onvoorzichtigheid kan worden toegerekend.

De bedragen die de zaakwaarnemer heeft voorgeschooten brengen interest op vanaf de dag van de betaling.

Chapitre 3. Le paiement indu

Art. 5.133. Définition

Il y a paiement indu si le paiement a été fait:

1° en l'absence de dette;

2° par le débiteur au profit d'une personne qui n'était pas créancière; ou

3° au profit du créancier par une personne autre que le débiteur, pour autant que le paiement ait été fait par ignorance ou sous la contrainte.

Art. 5.134. Obligation de restitution

Celui qui a reçu un paiement indu est obligé de le restituer conformément aux articles 5.115 à 5.122.

Néanmoins, dans le cas visé à l'article 5.133, 3°, cette obligation cesse lorsque le créancier a, de bonne foi:

1° supprimé son titre par suite du paiement;

2° abandonné les sûretés qui garantissaient la créance; ou

3° laissé se prescrire son action contre le véritable débiteur.

Dans ces cas, celui qui a payé peut toutefois exercer un recours à concurrence du paiement effectué contre le véritable débiteur.

Chapitre 4. L'enrichissement injustifié

Art. 5.135. Définition

Il y a enrichissement injustifié lorsque ni l'enrichissement, ni l'appauvrissement corrélatif ne sont justifiés par un motif juridique.

Constitue notamment une telle justification la volonté de l'appauvri, pour autant que celui-ci ait voulu opérer un transfert définitif de patrimoine en faveur de l'enrichi.

Hoofdstuk 3. Onverschuldigde betaling

Art. 5.133. Definitie

Er is onverschuldigde betaling, indien de betaling is verricht:

1° zonder schuld;

2° door de schuldenaar ten gunste van een persoon die geen schuldeiser was; of

3° door een andere persoon dan de schuldenaar ten gunste van de schuldeiser, voor zover de betaling per vergissing of onder dwang werd verricht.

Art. 5.134. Restitutieverbintenis

Diegene die een onverschuldigde betaling heeft ontvangen, is verplicht ze terug te geven overeenkomstig de artikelen 5.115 tot 5.122.

In het geval bedoeld in artikel 5.133, 3°, houdt die verplichting evenwel op wanneer de schuldeiser te goeder trouw:

1° zijn titel heeft vernietigd ten gevolge van de betaling;

2° afstand heeft gedaan van de zekerheden die de schuldvordering waarborgden; of

3° zijn vordering ten aanzien van de werkelijke schuldenaar heeft laten verjaren.

In die gevallen kan diegene die heeft betaald evenwel de werkelijke schuldenaar aanspreken ten belope van de uitgevoerde betaling.

Hoofdstuk 4. Ongerechtvaardigde verrijking

Art. 5.135. Definitie

Er is ongerechtvaardigde verrijking wanneer iedere juridische rechtvaardiging ontbreekt voor zowel de verrijking als de correlatieve verarming.

Een dergelijke rechtvaardiging bestaat met name in de wil van de verarmde, voor zover deze een definitieve vermogensverschuiving ten voordele van de verrijkte tot stand heeft willen brengen.

Art. 5.136. Subsidiarité

L'appauvri ne peut invoquer l'enrichissement injustifié lorsqu'une autre action lui est ouverte ou se heurte à un obstacle de droit, tel que la prescription.

Art. 5.137. Effet

La personne qui bénéficie d'un enrichissement injustifié doit à l'appauvri la moindre des deux valeurs de l'enrichissement et de l'appauvrissement, estimées au moment de l'indemnisation.

Titre 3. Le régime général de l'obligation

Sous-titre 1er. Disposition introductive

Art. 5.138. Champ d'application

Le présent titre contient les règles générales qui s'appliquent à toute obligation, quelle qu'en soit la source, à moins que la loi s'y oppose.

Sous-titre 2. Les modalités de l'obligation

Chapitre 1er. L'obligation conditionnelle

Art. 5.139. Définition

L'obligation est conditionnelle lorsque son exigibilité ou son extinction dépend d'un événement futur et incertain.

La condition est suspensive lorsque sa réalisation rend l'obligation exigible. La condition est résolutoire lorsque sa réalisation entraîne l'extinction de l'obligation.

Art. 5.140. Absence d'incertitude

Lorsque l'événement érigé en condition s'est déjà réalisé, même à l'insu des parties, lors de la naissance de l'obligation, les effets de la réalisation de la condition se produisent dès ce moment.

Lorsque l'événement érigé en condition est impossible lors de la naissance de l'obligation, les effets de la défaillance de la condition se produisent dès ce moment.

Art. 5.141. Caractère extérieur de la condition

Un événement dont dépend la validité du contrat ne peut être érigé en condition par les parties. Ainsi

Art. 5.136. Subsidiariteit

De verarmde kan zich niet beroepen op de ongerechtvaardigde verrijking indien een andere rechtsvordering voor hem openstaat of op een rechtsbeletsel, zoals de verjaring, stuit.

Art. 5.137. Gevolg

Degene die ongerechtvaardigd is verrijkt, is aan de verarmde het laagste bedrag van de verrijking en de verarming verschuldigd, geraamd op het tijdstip van de vergoeding.

Titel 3. Algemeen regime van de verbintenis

Ondertitel 1. Inleidende bepaling

Art. 5.138. Toepassingsgebied

Deze titel bevat de algemene regels die van toepassing zijn op elke verbintenis ongeacht de bron ervan, tenzij de wet zich daartegen verzet.

Ondertitel 2. Modaliteiten van de verbintenis

Hoofdstuk 1. Voorwaardelijke verbintenis

Art. 5.139. Definitie

Een verbintenis is voorwaardelijk wanneer de opeisbaarheid of het tenietgaan ervan afhangt van een toekomstige en onzekere gebeurtenis.

De voorwaarde is opschortend wanneer de vervulling ervan de verbintenis opeisbaar maakt. De voorwaarde is ontbindend wanneer de vervulling ervan het tenietgaan van de verbintenis teweegbrengt.

Art. 5.140. Afwezigheid van onzekerheid

Indien de als voorwaarde vooropgestelde gebeurtenis reeds bij het ontstaan van de verbintenis heeft plaatsgevonden, zelfs buiten medeweten van de partijen, treden de gevolgen van de verwezenlijking van de voorwaarde in vanaf dat ogenblik.

Indien de als voorwaarde vooropgestelde gebeurtenis onmogelijk is bij het ontstaan van de verbintenis, treden de gevolgen van de niet-vervulling van de voorwaarde in vanaf dat ogenblik.

Art. 5.141. Extern karakter van de voorwaarde

Een gebeurtenis waarvan de geldigheid van het contract afhangt, kan niet als voorwaarde bedongen worden

l'obligation ne peut-elle être affectée d'une condition suspensive purement potestative dans le chef du débiteur.

Ne peut pas non plus être érigée en condition l'exécution ou l'inexécution d'une autre obligation née du même contrat.

Art. 5.142. Forme de la condition

La condition est expresse ou tacite.

Ainsi, les obligations sont affectées d'une condition résolutoire tacite lorsqu'il résulte de manière certaine de l'intention des parties, eu égard à la nature et à la portée du contrat, que celui-ci doit prendre fin notamment:

1° en cas de décès, d'incapacité ou d'insolvabilité de la personne en considération de laquelle le contrat a été conclu; ou

2° en cas d'extinction d'un autre contrat dont les parties avaient entendu faire dépendre le sort du premier contrat.

Art. 5.143. Interprétation de la condition

Pour rechercher quelle a été la commune intention des parties, il est tenu compte notamment des directives suivantes:

1° lorsqu'une obligation est contractée sous la condition qu'un événement arrivera dans un temps fixe, cette condition est censée défaillir lorsque le temps est expiré sans que l'événement soit arrivé. S'il n'y a pas de temps fixe, la condition peut toujours être accomplie; et elle n'est censée défaillir que lorsqu'il est devenu raisonnablement certain que l'événement n'arrivera pas;

2° lorsqu'une obligation est contractée sous la condition qu'un événement n'arrivera pas dans un temps fixe, cette condition est accomplie lorsque ce temps est expiré sans que l'événement soit arrivé; elle l'est également, si avant le terme il est raisonnablement certain que l'événement n'arrivera pas; et s'il n'y a pas de temps déterminé, elle n'est accomplie que lorsqu'il est raisonnablement certain que l'événement n'arrivera pas.

door de partijen. Aldus kan de verbintenis niet afhangen van een zuiver potestatieve opschortende voorwaarde in hoofde van de schuldenaar.

De nakoming of niet-nakoming van een andere verbintenis ontstaan uit hetzelfde contract kan evenmin als voorwaarde worden bedongen.

Art. 5.142. Vorm van de voorwaarde

De voorwaarde is uitdrukkelijk of stilzwijgend.

Aldus hangen de verbintenissen af van een stilzwijgende ontbindende voorwaarde wanneer, gelet op de aard en de strekking van het contract, met zekerheid uit de bedoeling van de partijen blijkt dat het een einde moet nemen, met name:

1° bij overlijden, onbekwaamheid of insolvabiliteit van de persoon in aanmerking van wie het contract is gesloten; of

2° bij tenietgaan van een ander contract waarvan de partijen het lot van het eerste contract bedoelden te laten afhangen.

Art. 5.143. Interpretatie van de voorwaarde

Om na te gaan welke gemeenschappelijke bedoeling de partijen hadden, wordt met name rekening gehouden met de volgende richtlijnen:

1° indien een verbintenis is aangegaan onder voorwaarde dat een gebeurtenis zich binnen een bepaalde tijd zal voordoen, wordt die voorwaarde voor onvervuld gehouden, wanneer de tijd verstreken is zonder dat de gebeurtenis zich heeft voorgedaan. Indien geen tijd bepaald is, kan de voorwaarde altijd vervuld worden; en zij wordt pas voor onvervuld gehouden, wanneer het redelijkerwijze zeker is dat de gebeurtenis zich niet zal voordoen;

2° indien een verbintenis is aangegaan onder voorwaarde dat een gebeurtenis zich niet zal voordoen binnen een bepaalde tijd, is die voorwaarde vervuld, wanneer de tijd verstreken is zonder dat de gebeurtenis zich heeft voorgedaan; zij is ook vervuld, wanneer het, voor het verstrijken van die tijd, redelijkerwijze zeker is dat de gebeurtenis zich niet zal voordoen; en indien geen tijd is bepaald, is zij pas vervuld, wanneer het redelijkerwijze zeker is dat de gebeurtenis zich niet zal voordoen.

Art. 5.144. Empêchement et provocation de la condition

Lorsqu'une partie empêche par sa faute la réalisation de la condition, l'autre partie peut la tenir pour réalisée.

Lorsqu'une partie provoque par sa faute la réalisation de la condition, l'autre partie peut la tenir pour défaillie.

Art. 5.145. Renonciation à la condition

Une partie peut renoncer à la condition prévue dans son intérêt exclusif, tant que celle-ci est pendante.

Art. 5.146. Période d'attente

§ 1er. Tant que la condition est pendante, chaque partie doit s'abstenir de tout acte de nature à porter atteinte aux droits qui résulteraient pour l'autre partie de la réalisation de la condition.

§ 2. Sans préjudice des dispositions protectrices des tiers de bonne foi, en cas de réalisation de la condition suspensive, sont inopposables au créancier d'une obligation de donner une chose certaine, s'ils surviennent alors que la condition était pendante:

1° les actes de disposition et les actes anormaux d'administration accomplis par le débiteur; et

2° l'indisponibilité résultant d'une saisie ou d'une situation de concours, telle que la faillite, affectant le patrimoine de ce débiteur.

L'alinéa précédent est d'application conforme à la condition résolutoire.

§ 3. Chaque partie peut accomplir tout acte conservatoire des droits dont elle bénéficierait en cas de réalisation de la condition.

Art. 5.147. Réalisation de la condition

La réalisation de la condition produit ses effets de plein droit et pour l'avenir.

La réalisation de la condition résolutoire donne lieu à restitution de la prestation fournie conformément aux articles 5.115 à 5.122. Toutefois, les prestations de faire et de ne pas faire, ainsi que leur contrepartie, ne sont pas restituées.

Art. 5.144. Verhinderen en uitlokking van de voorwaarde

Wanneer een partij door haar fout de vervulling van de voorwaarde verhindert, kan de andere partij haar voor vervuld houden.

Wanneer een partij door haar fout de vervulling van de voorwaarde uitlokt, kan de andere partij haar voor onvervuld houden.

Art. 5.145. Afstand van de voorwaarde

Een partij kan afstand doen van de voorwaarde bepaald in haar uitsluitend belang, zolang deze hangende is.

Art. 5.146. Wachtijd

§ 1. Zolang de voorwaarde hangende is, moet elke partij zich onthouden van elke handeling die afbreuk kan doen aan de rechten die voor de andere partij zouden voortvloeien uit de vervulling van de voorwaarde.

§ 2. Onverminderd de regels ter bescherming van derden te goeder trouw, kunnen, bij vervulling van de opschortende voorwaarde niet worden tegengeworpen aan de schuldeiser van een verbintenis om een bepaald voorwerp te geven, indien zij zich voordoen terwijl de voorwaarde hangende was:

1° de beschikkingshandelingen en abnormale beheershandelingen verricht door de schuldenaar; en

2° de onbeschikbaarheid ten gevolge van een beslag of een situatie van samenloop, zoals het faillissement, die het vermogen van die schuldenaar treft.

Het vorige lid is van overeenkomstige toepassing op de ontbindende voorwaarde.

§ 3. Iedere partij kan elke handeling verrichten tot behoud van de rechten die zij zou genieten bij vervulling van de voorwaarde.

Art. 5.147. Vervulling van de voorwaarde

De vervulling van de voorwaarde krijgt uitwerking van rechtswege en voor de toekomst.

De vervulling van de ontbindende voorwaarde geeft aanleiding tot restitutie van de geleverde prestatie overeenkomstig de artikelen 5.115 tot 5.122. De prestaties om iets te doen en niet te doen, alsook de tegenprestatie ervan, worden evenwel niet gerestitueerd.

Art. 5.148. Défaillance de la condition

La défaillance de la condition suspensive éteint l'obligation pour l'avenir.

La défaillance de la condition résolutoire rend l'obligation pure et simple pour l'avenir.

Chapitre 2. L'obligation à terme

Art. 5.149. Définition

L'obligation est à terme lorsque son exigibilité ou son extinction est différée jusqu'à la survenance d'un événement futur et certain, encore que la date en soit incertaine.

Le terme est suspensif lorsque son échéance rend l'obligation exigible. Le terme est extinctif lorsque son échéance entraîne l'extinction de l'obligation.

Art. 5.150. Forme du terme

Le terme est exprès ou tacite.

Art. 5.151. Échéance du terme

L'échéance du terme produit ses effets de plein droit et pour l'avenir.

Art. 5.152. Précision du terme suspensif

Lorsqu'une obligation est affectée d'un terme suspensif, mais que les parties n'ont pas déterminé l'événement érigé en terme ou qu'elles n'ont pas fixé l'échéance du terme, celle-ci sera déterminée selon les circonstances, la nature et la portée du contrat.

Art. 5.153. Renonciation au terme suspensif

Une partie peut renoncer au terme suspensif prévu dans son intérêt exclusif, tant que celui-ci n'est pas échu.

Le terme est présumé prévu dans l'intérêt exclusif du débiteur, à moins qu'il ne résulte de la loi ou de l'intention des parties, eu égard à la nature et à la portée du contrat, qu'il a été prévu dans l'intérêt exclusif du créancier ou dans celui des deux parties.

Art. 5.148. Niet-ervulling van de voorwaarde

De niet-ervulling van de opschortende voorwaarde doet de verbintenis tenietgaan voor de toekomst.

De niet-ervulling van de ontbindende voorwaarde maakt de verbintenis zuiver en eenvoudig voor de toekomst.

Hoofdstuk 2. Verbintenis met tijdsbepaling

Art. 5.149. Definitie

Een verbintenis is met tijdsbepaling wanneer de opeisbaarheid of het tenietgaan ervan wordt uitgesteld totdat een toekomstige en zekere gebeurtenis zich voordoet, ook al is de datum ervan onzeker.

De tijdsbepaling is opschortend wanneer het verstrijken ervan de verbintenis opeisbaar maakt. De tijdsbepaling is uitdovend wanneer het verstrijken ervan het tenietgaan van de verbintenis teweegbrengt.

Art. 5.150. Vorm van de tijdsbepaling

De tijdsbepaling is uitdrukkelijk of stilzwijgend.

Art. 5.151. Verstreken van de tijdsbepaling

Het verstrijken van de tijdsbepaling krijgt uitwerking van rechtswege en voor de toekomst.

Art. 5.152. Invulling van de opschortende tijdsbepaling

Wanneer een verbintenis onderworpen is aan een opschortende tijdsbepaling, maar de partijen de gebeurtenis die als tijdsbepaling is vooropgesteld niet hebben bepaald of het verstrijken van de tijdsbepaling niet hebben vastgesteld, dan wordt zij bepaald naargelang de omstandigheden, de aard en de strekking van het contract.

Art. 5.153. Afstand van de opschortende tijdsbepaling

Een partij kan afstand doen van de opschortende tijdsbepaling bepaald in haar uitsluitend belang, zolang die niet verstreken is.

De tijdsbepaling wordt vermoed te zijn bepaald in het uitsluitend belang van de schuldenaar, tenzij uit de wet of de bedoeling van de partijen blijkt, gelet op de aard en de strekking van het contract, dat zij was bepaald in het uitsluitend belang van de schuldeiser of in dat van beide partijen.

Art. 5.154. Période d'attente en présence d'un terme suspensif

Ce qui n'est dû qu'à terme ne peut être exigé avant l'échéance.

Toutefois, ce qui a été payé avant l'échéance du terme ne doit pas être restitué.

Le créancier peut, avant l'échéance du terme, accomplir tout acte conservatoire de ses droits.

Art. 5.155. Déchéance du terme suspensif

Le débiteur ne peut réclamer le bénéfice du terme:

1° s'il a fait faillite;

2° s'il ne fournit pas, par sa faute, les sûretés promises au créancier;

3° s'il diminue, par sa faute, les sûretés qui garantissent l'obligation; ou

4° dans les autres hypothèses prévues par la loi.

La déchéance du terme opère de plein droit.

La déchéance du terme encourue par le débiteur est inopposable à ses codébiteurs et à la caution, même solidaires.

Sous-titre 3. Les obligations avec pluralité d'objets ou de sujets

Chapitre 1er. Les obligations à pluralité d'objets

Art. 5.156. Obligation cumulative

L'obligation est cumulative lorsqu'elle a pour objet au moins deux prestations et que seule l'exécution de la totalité de celles-ci libère le débiteur.

Si l'exécution d'une prestation devient impossible, les autres prestations restent dues.

Art. 5.157. Obligation alternative

§ 1er. L'obligation est alternative lorsqu'elle a pour objet au moins deux prestations et que l'exécution de l'une de celles-ci libère le débiteur.

Art. 5.154. Wachtijd bij de opschortende tijdsbepaling

Hetgeen slechts onder tijdsbepaling verschuldigd is, kan niet worden opgeëist vóór het verstrijken ervan.

Hetgeen betaald is vóór het verstrijken van de tijdsbepaling hoeft evenwel niet te worden teruggegeven.

De schuldeiser kan, vóór het verstrijken van de tijdsbepaling, elke handeling verrichten tot behoud van zijn rechten.

Art. 5.155. Verval van de opschortende tijdsbepaling

De schuldenaar kan het voordeel van de tijdsbepaling niet invoeren:

1° indien hij failliet is gegaan;

2° indien hij, door zijn eigen fout, de aan de schuldeiser beloofde zekerheid niet verstrekt;

3° indien hij, door zijn eigen fout, de zekerheden die de verbintenis waarborgen vermindert; of

4° in de overige gevallen bepaald door de wet.

Het verval van de tijdsbepaling treedt van rechtswege in.

Het verval van de tijdsbepaling in hoofde van de schuldenaar kan niet worden tegengeworpen aan zijn medeschuldenaars en aan de borg, zelfs niet bij hoofdelijkheid.

Ondertitel 3. Verbintenissen met pluraliteit van voorwerpen of subjecten

Hoofdstuk 1. Verbintenissen met pluraliteit van voorwerpen

Art. 5.156. Cumulatieve verbintenis

Een verbintenis is cumulatief wanneer zij twee of meer prestaties tot voorwerp heeft en enkel de nakoming van het geheel de schuldenaar bevrijdt.

Indien de nakoming van de ene prestatie onmogelijk wordt, blijven de andere prestaties verschuldigd.

Art. 5.157. Alternatieve verbintenis

§ 1. Een verbintenis is alternatief wanneer zij twee of meer prestaties tot voorwerp heeft en de nakoming van één daarvan de schuldenaar bevrijdt.

L'obligation ne comportant que deux prestations alternatives est pure et simple si l'une des deux prestations promises ne pouvait constituer valablement l'objet d'une obligation.

§ 2. Le choix entre les prestations revient au débiteur, sauf disposition contractuelle contraire.

Si le choix n'est pas exercé au moment convenu ou dans un délai raisonnable, l'autre partie peut, après mise en demeure préalable, exercer elle-même ce choix.

Le choix exercé est notifié à l'autre partie et est définitif de sorte que l'obligation perd son caractère alternatif.

§ 3. Si l'une des prestations devient impossible à exécuter avant qu'un choix soit exercé, le choix porte sur les prestations restantes.

Art. 5.158. Obligation à prestation subsidiaire

L'obligation a une prestation subsidiaire pour objet lorsqu'elle porte sur une prestation principale mais que le débiteur a le choix de se libérer par une autre prestation déterminée.

Le choix de fournir la prestation subsidiaire revient au débiteur; le créancier peut uniquement prétendre à la prestation principale.

L'obligation à prestation subsidiaire s'éteint si l'exécution de la prestation principale devient impossible.

Chapitre 2. Les obligations à pluralité de sujets

Section 1re. Le principe de la division

Art. 5.159. Obligation divisible

§ 1er. L'obligation qui lie plusieurs créanciers ou débiteurs se divise de plein droit entre eux. La division a lieu également entre les héritiers d'un créancier ou d'un débiteur.

La division a lieu par parts égales, sauf si une disposition légale, contractuelle ou testamentaire ou, à défaut, les circonstances concrètes justifient une autre division.

§ 2. Le principe de la division reçoit exception lorsque l'obligation est solidaire, indivisible ou *in solidum*.

Een verbintenis met slechts twee alternatieve prestaties is zuiver en eenvoudig indien een van de twee beloofde prestaties niet geldig het voorwerp van een verbintenis kon zijn.

§ 2. Tenzij het contract anders bepaalt, komt de keuze tussen de prestaties toe aan de schuldenaar.

Indien de keuze niet op het afgesproken tijdstip of binnen een redelijke termijn is gemaakt, kan de andere partij, na voorafgaande ingebrekestelling, zelf de keuze maken.

De gemaakte keuze wordt ter kennis gebracht aan de wederpartij en is definitief waardoor de verbintenis haar alternatief karakter verliest.

§ 3. Indien, vooraleer een keuze is gemaakt, een van de prestaties onmogelijk kan worden nagekomen, betreft de keuze de overblijvende prestaties.

Art. 5.158. Verbintenis met subsidiaire prestatie

Een verbintenis heeft een subsidiaire prestatie tot voorwerp wanneer zij strekt tot een hoofdprestatie maar de schuldenaar de keuze heeft om zich te bevrijden door een andere, bepaalde prestatie.

De keuze om de subsidiaire prestatie te leveren komt toe aan de schuldenaar; de schuldeiser kan enkel aanspraak maken op de hoofdprestatie.

De verbintenis met subsidiaire prestatie dooft uit indien de nakoming van de hoofdprestatie onmogelijk wordt.

Hoofdstuk 2. Verbintenissen met pluraliteit van subjecten

Afdeling 1. Beginsel van de verdeling

Art. 5.159. Deelbare verbintenis

§ 1. Een verbintenis met meerdere schuldeisers of schuldenaars wordt van rechtswege onder hen verdeeld. De verdeling vindt ook plaats tussen de erfgenamen van een schuldeiser of een schuldenaar.

De verdeling geschiedt in gelijke delen, tenzij een wettelijke, contractuele of testamentaire bepaling of, bij gebrek daaraan, de concrete omstandigheden een andere verdeling rechtvaardigen.

§ 2. Het beginsel van de verdeling lijdt uitzondering wanneer de verbintenis hoofdelijk, ondeelbaar of *in solidum* is.

Section 2. La solidarité entre débiteurs

Art. 5.160. Définition et sources

§ 1er. Il y a solidarité entre débiteurs lorsqu'ils sont tenus à la même prestation et que le créancier peut en exiger de chacun d'eux la totalité.

§ 2. La solidarité passive naît de la loi ou d'un contrat. Elle ne se présume pas.

Elle existe de plein droit entre des entreprises, au sens de l'article I.1, 1°, du Code de droit économique, qui sont tenues à une même obligation contractuelle. Cette règle ne s'applique toutefois pas à l'égard des personnes physiques exerçant une entreprise, lorsque l'obligation contractuelle est manifestement étrangère à l'entreprise.

Art. 5.161. Effets principaux entre créancier et débiteurs

§ 1er. Le créancier peut, au choix, exiger de chaque débiteur solidaire le paiement de la totalité, jusqu'à ce qu'il ait obtenu l'exécution complète.

Cette règle s'étend à la réparation du dommage à laquelle les débiteurs ou l'un d'eux seraient tenus en cas d'inexécution imputable.

Les poursuites entamées contre l'un des débiteurs n'empêchent pas le créancier d'en exercer également contre les autres.

§ 2. Le paiement fait par l'un des débiteurs libère tous les autres de l'obligation à l'égard du créancier, dans la mesure du paiement.

Art. 5.162. Exceptions appartenant aux codébiteurs

§ 1er. Un débiteur solidaire dont le créancier exige le paiement peut opposer les exceptions qui lui sont personnelles.

Il peut aussi opposer les exceptions qui sont communes à tous les codébiteurs, telles que le paiement et la compensation.

§ 2. Lorsqu'un débiteur dispose d'une exception personnelle qui éteint sa part dans l'obligation, lui ôte son caractère solidaire ou en suspend l'exigibilité, les autres débiteurs peuvent s'en prévaloir pour la faire déduire du total de l'obligation.

Il en va notamment ainsi de:

Afdeling 2. Hoofdelijkheid tussen schuldenaars

Art. 5.160. Definitie en bronnen

§ 1. Er bestaat hoofdelijkheid tussen schuldenaars wanneer zij gehouden zijn tot dezelfde prestatie en de schuldeiser ieder van hen voor het geheel kan aanspreken.

§ 2. Passieve hoofdelijkheid ontstaat uit de wet of uit een contract. Zij wordt niet vermoed.

Zij bestaat van rechtswege tussen ondernemingen, in de zin van artikel I.1, 1°, van het Wetboek van economisch recht, die tot een zelfde contractuele verbintenis gehouden zijn. Deze regel is evenwel niet van toepassing indien de onderneming een natuurlijke persoon is en haar contractuele verbintenis kennelijk vreemd is aan de onderneming.

Art. 5.161. Hoofdgevolgen tussen schuldeiser en schuldenaars

§ 1. De schuldeiser kan, naar eigen keuze, iedere hoofdelijke schuldenaar aanspreken tot betaling van het geheel, totdat hij volledige nakoming heeft verkregen.

Deze regel strekt zich uit tot het herstel van de schade waartoe de schuldenaars of een van hen zouden gehouden zijn bij toerekenbare niet-nakoming.

Vervolgingen tegen een van de schuldenaars beletten de schuldeiser niet ook tegen de anderen vervolgingen in te stellen.

§ 2. De betaling door een van de schuldenaars gedaan, bevrijdt alle anderen van de schuld jegens de schuldeiser, in de mate van de betaling.

Art. 5.162. Excepties van de schuldenaars

§ 1. Een hoofdelijke schuldenaar die door de schuldeiser tot betaling wordt aangesproken, kan een beroep doen op zijn persoonlijke excepties.

Hij kan ook een beroep doen op alle excepties die aan alle schuldenaars gemeen zijn, zoals de betaling en de schuldvergelijking.

§ 2. Wanneer een schuldenaar beschikt over een persoonlijke exceptie die zijn aandeel in de schuld uitdooft, het hoofdelijk karakter ervan ontnemt of de opeisbaarheid ervan schorst, kunnen de overige schuldenaars zich erop beroepen teneinde dit aandeel in mindering te brengen van de gehele schuld.

Dit is onder meer het geval bij:

1° la remise de dette personnelle au profit d'un des débiteurs, lorsque le créancier a expressément réservé ses droits à l'égard des autres; si ce n'est pas le cas ou si le créancier accorde une remise de dette générale, il libère tous les codébiteurs;

2° la renonciation à la solidarité, lorsque le créancier consent à la division de l'obligation à l'égard de l'un des codébiteurs; s'il renonce à la solidarité à l'égard de tous les débiteurs, l'obligation devient divisible pour tous;

3° la confusion.

Art. 5.163. Effets secondaires entre créancier et débiteurs

La mise en demeure ou la poursuite d'un des débiteurs solidaires produit des effets à l'égard de tous; elle fait ainsi courir les intérêts moratoires à l'égard de tous; les risques de perte de la chose s'étendent également à tous.

L'interruption de la prescription à l'égard d'un des débiteurs solidaires interrompt la prescription à l'égard de tous.

Art. 5.164. Effets entre codébiteurs

§ 1er. L'obligation se divise de plein droit entre les débiteurs et chacun d'eux est tenu de contribuer pour sa part dans l'obligation.

La division a lieu par parts égales, sauf si une disposition légale ou contractuelle ou, à défaut, les circonstances concrètes justifient une autre division.

Si l'obligation contractée solidairement porte sur une affaire qui ne concerne que l'un des codébiteurs, celui-ci est tenu de la totalité de l'obligation vis-à-vis des autres débiteurs, qui ne seront considérés par rapport à lui que comme ses cautions.

§ 2. Le débiteur solidaire qui a payé plus que sa part au créancier dispose d'un recours contre les codébiteurs proportionnellement à leur propre part.

Toutefois, il n'aura pas de recours contre le débiteur qui dispose d'une exception personnelle à l'égard du créancier.

§ 3. Si l'un des codébiteurs se trouve insolvable, la perte qu'occasionne son insolvabilité se répartit

1° een persoonlijke kwijtschelding van schuld ten voordele van een van de schuldenaars, waarbij de schuldeiser uitdrukkelijk zijn rechten tegenover de anderen heeft voorbehouden; is dit niet het geval of verleent de schuldeiser een algemene kwijtschelding, dan bevrijdt hij alle medeschuldenaars;

2° afstand van hoofdelijkheid, indien de schuldeiser toestemt in de verdeling van de schuld ten aanzien van een van de medeschuldenaars; doet hij afstand van hoofdelijkheid tegenover alle schuldenaars, dan wordt de schuld voor allen deelbaar;

3° schuldvermenging.

Art. 5.163. Bijkomende gevolgen tussen schuldeiser en schuldenaars

De ingebrekestelling of vervolging van een van de hoofdelijke schuldenaars heeft gevolgen jegens allen; aldus doen zij moratoire interest lopen tegenover allen; het risico van verlies van het voorwerp gaat eveneens over op allen.

De stuiting van de verjaring tegenover een van de hoofdelijke schuldenaars, stuit de verjaring ten aanzien van allen.

Art. 5.164. Gevolgen voor de schuldenaars onderling

§ 1. Tussen de schuldenaars onderling wordt de schuld van rechtswege verdeeld en ieder van hen is tot bijdrage gehouden voor zijn aandeel in de schuld.

De verdeling geschiedt in gelijke delen, tenzij een wettelijke of contractuele bepaling of, bij gebrek daaraan, de concrete omstandigheden een andere verdeling rechtvaardigen.

Indien de hoofdelijke schuld een zaak betreft die slechts een van de medeschuldenaars aangaat, is deze tot voldoening van de gehele schuld gehouden ten aanzien van de overige schuldenaars, die tegenover hem slechts als zijn borgen worden beschouwd.

§ 2. De hoofdelijke schuldenaar die meer dan zijn aandeel betaalde aan de schuldeiser, heeft een verhaalsrecht tegen de medeschuldenaars naar evenredigheid tot ieders aandeel.

Hij zal evenwel geen verhaal hebben tegen de schuldenaar die tegenover de schuldeiser beschikt over een persoonlijke exceptie.

§ 3. Indien een van de medeschuldenaars insolvent is, wordt het door zijn insolventie veroorzaakte verlies

proportionnellement entre tous les autres codébiteurs solvables, y compris celui qui a fait le paiement et le codébiteur qui bénéficiait déjà d'une renonciation individuelle à la solidarité.

§ 4. Dans les relations entre codébiteurs, l'obligation de réparation du dommage subi par le créancier à la suite d'une inexécution pèse uniquement sur ceux à qui elle est imputable.

Art. 5.165. Décès d'un débiteur

L'obligation d'un débiteur solidaire se divise de plein droit entre ses héritiers.

Toutefois, les effets secondaires de la solidarité passive, visés à l'article 5.163, restent applicables.

Section 3. L'indivisibilité entre débiteurs

Art. 5.166. Définition et sources

§ 1er. Il y a indivisibilité entre débiteurs lorsqu'ils sont tenus à la même prestation indivisible et que le créancier peut en exiger de chacun d'eux la totalité.

§ 2. La prestation est indivisible lorsqu'elle n'est pas susceptible de division soit en raison de la nature ou de la portée de l'obligation, soit en vertu d'une disposition légale, contractuelle ou testamentaire.

L'indivisibilité ne se déduit pas de la seule stipulation de la solidarité.

Art. 5.167. Effets

Les articles 5.161 à 5.164 sont d'application conforme, à moins que cela soit incompatible avec la nature ou la portée de l'obligation indivisible.

L'indivisibilité s'applique également aux héritiers des débiteurs d'une prestation indivisible.

Section 4. Les obligations in solidum

Art. 5.168. Définition

Les débiteurs sont tenus *in solidum* lorsque, hors les cas de la solidarité et de l'indivisibilité passives et bien qu'ils soient liés envers le créancier par des obligations distinctes, ils sont chacun tenus à la totalité du paiement. Lorsque les obligations portent sur des sommes

naar evenredigheid omgeslagen over alle andere schuldenaars die in staat zijn om te betalen, met inbegrip van degene die de schuld voldaan heeft en van de medeschuldenaar die al van een individuele afstand van hoofdelijkheid genoot.

§ 4. In de verhouding tussen medeschuldenaars rust de plicht tot het herstel van de schade, geleden door de schuldeiser als gevolg van een toerekenbare niet-nakoming enkel op hen aan wie zij toerekenbaar is.

Art. 5.165. Overlijden van een schuldenaar

Onder de erfgenamen van een hoofdelijk gehouden schuldenaar wordt de schuld van hun rechtsvoorganger van rechtswege verdeeld.

Niettemin blijven de bijkomende gevolgen van de passieve hoofdelijkheid, bedoeld in artikel 5.163, van toepassing.

Afdeling 3. Ondeelbaarheid tussen schuldenaars

Art. 5.166. Definitie en bronnen

§ 1. Er bestaat ondeelbaarheid tussen schuldenaars wanneer zij gehouden zijn tot dezelfde ondeelbare prestatie en de schuldeiser ieder van hen voor het geheel kan aanspreken.

§ 2. Een prestatie is ondeelbaar wanneer zij hetzij door haar aard of door de strekking van de verbintenis, hetzij krachtens wettelijke, contractuele of testamentaire bepaling, niet vatbaar is voor verdeling.

De ondeelbaarheid kan niet worden afgeleid uit het louter bedingen van hoofdelijkheid.

Art. 5.167. Gevolgen

De artikelen 5.161 tot 5.164 zijn van overeenkomstige toepassing, tenzij dit onverenigbaar zou zijn met de eigen aard of strekking van de ondeelbare verbintenis.

De ondeelbaarheid geldt ook voor de erfgenamen van de schuldenaars van een ondeelbare prestatie.

Afdeling 4. Verbintenissen in solidum

Art. 5.168. Definitie

Schuldenaars zijn *in solidum* gehouden wanneer zij, buiten de gevallen van passieve hoofdelijkheid en ondeelbaarheid en hoewel ze verbonden zijn jegens de schuldeiser door onderscheiden verbintenissen, elk gehouden zijn tot de gehele betaling. Wanneer het

d'argent et sont de montants différents, les débiteurs *in solidum* sont chacun tenus à la totalité du paiement à concurrence du montant le plus faible.

Art. 5.169. Effets

Les articles 5.161, 5.162, 5.164 et 5.165 sont d'application conforme, à moins que cela soit incompatible avec la nature ou la portée, ou avec le régime propre de l'obligation.

Les effets secondaires de la solidarité passive, visés à l'article 5.163, ne sont pas d'application, sauf disposition légale ou contractuelle contraire.

Section 5. La solidarité et l'indivisibilité entre créanciers

Art. 5.170. Définition et source

§ 1er. Il y a solidarité entre créanciers lorsqu'ils ont droit à la même prestation et que chacun d'eux peut exiger du débiteur la totalité.

La solidarité active naît de la loi ou d'un contrat. Elle ne se présume pas.

§ 2. Il y a indivisibilité entre créanciers lorsqu'ils ont droit à la même prestation indivisible, définie à l'article 5.166, § 2, et que chacun d'eux peut exiger du débiteur la totalité.

L'indivisibilité ne se déduit pas de la seule stipulation de la solidarité.

Art. 5.171. Effets entre créanciers et débiteur

§ 1er. Chaque créancier peut exiger du débiteur l'exécution de la prestation dans sa totalité de sorte que le paiement qu'il reçoit libère le débiteur également à l'égard des autres créanciers, dans la mesure du paiement.

Le débiteur peut payer l'un des créanciers, selon son choix, tant qu'il n'est pas poursuivi par l'un d'eux.

§ 2. Le débiteur dont un créancier exige le paiement peut invoquer les exceptions qui sont personnelles au lien de droit qui le lie à ce créancier.

Il peut aussi opposer les exceptions qui sont communes, telles que le paiement et la compensation.

verbintenissen betreft tot betaling van een geldsom en de bedragen ervan verschillen, is elke schuldenaar *in solidum* gehouden tot de gehele betaling van het laagste bedrag.

Art. 5.169. Gevolgen

De artikelen 5.161, 5.162, 5.164 en 5.165 zijn overeenkomstig van toepassing, tenzij dit onverenigbaar zou zijn met de aard of strekking, of met het eigen regime van de verbintenis.

De bijkomende gevolgen van de passieve hoofdelijkheid, bepaald in artikel 5.163, vinden geen toepassing, tenzij de wet of het contract anders bepaalt.

Afdeling 5. Hoofdelijkheid en de ondeelbaarheid tussen schuldeisers

Art. 5.170. Definitie en bronnen

§ 1. Er bestaat hoofdelijkheid tussen schuldeisers wanneer zij recht hebben op dezelfde prestatie en ieder van hen de schuldenaar voor het geheel kan aanspreken.

Actieve hoofdelijkheid ontstaat uit de wet of uit een contract. Zij wordt niet vermoed.

§ 2. Er bestaat ondeelbaarheid tussen schuldeisers wanneer zij recht hebben op dezelfde ondeelbare prestatie, omschreven in artikel 5.166, § 2, en ieder van hen de schuldenaar voor het geheel kan aanspreken.

De ondeelbaarheid kan niet worden afgeleid uit het louter bedingen van hoofdelijkheid.

Art. 5.171. Gevolgen tussen schuldeisers en schuldenaar

§ 1. Iedere schuldeiser kan de uitvoering van de prestatie in haar geheel vorderen van de schuldenaar, zodat de betaling aan hem de schuldenaar ook tegenover de andere schuldeisers bevrijdt, in de mate van de betaling.

De schuldenaar kan aan een van de schuldeisers, naar eigen keuze, betalen zolang hij niet door een van hen vervolgd wordt.

§ 2. De schuldenaar die door een schuldeiser tot betaling wordt aangesproken, kan een beroep doen op de excepties die persoonlijk zijn aan de rechtsband met die schuldeiser.

Hij kan ook een beroep doen op alle excepties die aan alle schuldenaars gemeen zijn, zoals de betaling en de schuldvergelijking.

§ 3. Un créancier ne peut disposer seul de la créance; à défaut, le débiteur reste tenu de la prestation totale à l'égard des autres créanciers, sous déduction de la part du créancier qui a disposé seul de la créance.

§ 4. Les actes de conservation de la créance, posés par un seul créancier, profitent à tous. Tel est notamment le cas pour l'interruption de la prescription à l'égard d'un des créanciers et la mise en demeure du débiteur.

Art. 5.172. Effets entre créanciers

Le créancier qui a reçu la prestation en tout ou en partie doit la diviser et distribuer leur part aux autres créanciers.

La division se fait par parts égales, sauf si une disposition légale ou contractuelle ou, à défaut, les circonstances concrètes justifient une autre division.

Si la prestation reçue est indivisible par nature, chaque créancier reçoit la valeur de sa part dans la créance.

Art. 5.173. Décès d'un créancier

La créance est divisée de plein droit entre les héritiers d'un créancier solidaire. Toutefois, l'article 5.171, § 4, reste d'application.

L'indivisibilité s'applique également entre les héritiers du créancier d'une prestation indivisible.

Sous-titre 4. La transmission des obligations

Chapitre 1er. La cession de créance

Section 1re. L'objet

Art. 5.174. Principe

Les créances sont cessibles, sauf si la loi ou leur nature et leur portée s'y opposent.

La cession d'une créance contraire à une interdiction de cession contractuelle n'est pas opposable au débiteur cédé lorsque le cessionnaire est tiers complice de la violation de cette interdiction.

§ 3. Een schuldeiser kan niet alleen beschikken over de schuldvordering; zo niet blijft de schuldenaar tegenover de medeschuldeisers de gehele prestatie verschuldigd, onder aftrek van het aandeel van de schuldeiser die alleen over de schuldvordering heeft beschikt.

§ 4. Daden tot behoud van de schuldvordering, door een schuldeiser alleen gesteld, strekken tot voordeel van allen. Dit is onder meer het geval voor de stuiting van de verjaring ten aanzien van een van de schuldeisers en van de ingebrekestelling gericht aan de schuldenaar.

Art. 5.172. Gevolgen voor de schuldeisers onderling

De schuldeiser die de prestatie geheel of gedeeltelijk ontving, moet deze verdelen en aan de andere schuldeisers hun aandeel uitkeren.

De verdeling geschiedt in gelijke delen, tenzij een wettelijke of contractuele bepaling of, bij gebrek daaraan, de concrete omstandigheden een andere verdeling rechtvaardigen.

Is de ontvangen prestatie uit haar aard ondeelbaar, ontvangt elke schuldeiser de waarde van zijn aandeel in de schuldvordering.

Art. 5.173. Overlijden van een schuldeiser

Onder de erfgenamen van een hoofdelijke schuldeiser wordt de schuldvordering van rechtswege verdeeld. Niettemin blijft artikel 5.171, § 4, van toepassing.

Onder de erfgenamen van de schuldeiser van een ondeelbare prestatie geldt de ondeelbaarheid eveneens.

Ondertitel 4. Overdracht van verbintenissen

Hoofdstuk 1. Overdracht van schuldvordering

Afdeling 1. Voorwerp

Art. 5.174. Beginsel

Schuldvorderingen zijn vatbaar voor overdracht, tenzij de wet of de aard en strekking ervan zich daartegen verzet.

De overdracht van een schuldvordering in strijd met een contractueel cessieverbod is niet tegenwerpelijk aan de gecedeerde schuldenaar wanneer de overnemer derde-medeplichtig is aan de schending van dit verbod.

Art. 5.175. Créances futures

La cession peut porter sur une ou plusieurs créances futures, à condition qu'elles soient déterminées ou déterminables.

Art. 5.176. Cession partielle

Une créance est partiellement cessible sauf si elle est indivisible.

Art. 5.177. Droits accessoires

La cession d'une créance comprend tous les droits accessoires et sûretés y afférents, tels un gage, une hypothèque, un cautionnement et les titres exécutoires.

Art. 5.178. Cession de droits litigieux

§ 1er. Le débiteur d'un droit litigieux qui a été cédé peut s'en faire libérer par le cessionnaire, en lui remboursant le prix réel de la cession avec les frais et loyaux coûts, et avec les intérêts à compter du jour où le cessionnaire a payé le prix de la cession à lui faite.

Le débiteur cédé peut exiger des parties la preuve des montants visés à l'alinéa 1er.

Un droit est censé litigieux dès qu'il y a procès et contestation sur le fond du droit.

§ 2. Le paragraphe 1er ne s'applique pas lorsque la cession a été faite:

1° à un cohéritier ou copropriétaire du droit cédé;

2° à un créancier en paiement de ce qui lui est dû;

3° au possesseur de l'immeuble sujet au droit litigieux.

Section 2. L'opposabilité aux tiers

Art. 5.179. Effets envers les tiers

Sans préjudice de l'article 3.28, § 2, la cession de créance est opposable aux tiers autres que le débiteur cédé par la conclusion du contrat de cession.

Art. 5.175. Toekomstige schuldvorderingen

De overdracht kan betrekking hebben op een of meerdere toekomstige schuldvorderingen op voorwaarde dat zij bepaald of bepaalbaar zijn.

Art. 5.176. Gedeeltelijke overdracht

Een schuldvordering is vatbaar voor gedeeltelijke overdracht, tenzij zij ondeelbaar is.

Art. 5.177. Nevenrechten

De overdracht van een schuldvordering omvat alle daarbij horende nevenrechten en zekerheden, zoals rechten uit pand, hypotheek, borgtocht en uitvoerbare titels.

Art. 5.178. Overdracht van betwiste rechten

§ 1. De schuldenaar van een betwist recht dat is overgedragen, kan zich daarvan door de overnemer doen bevrijden, mits hij hem de werkelijke prijs van de overdracht en de wettig gemaakte kosten vergoedt, samen met de interest te rekenen van de dag waarop de overnemer de prijs voor de hem gedane overdracht betaald heeft.

De gecedeerde schuldenaar kan van de partijen het bewijs van de in het eerste lid bedoelde bedragen eisen.

Een recht wordt voor betwist gehouden, zodra er een proces is en betwisting van het recht zelf.

§ 2. Paragraaf 1 is niet van toepassing indien de overdracht gedaan is:

1° aan een mede-erfgenaam of mede-eigenaar van het overgedragen recht;

2° aan een schuldeiser tot betaling van hetgeen hem verschuldigd is;

3° aan de bezitter van het onroerend goed waarop het betwiste recht betrekking heeft.

Afdeling 2. Tegenwerpelijkheid aan derden

Art. 5.179. Werking tegen derden

Onverminderd artikel 3.28, § 2, kan de overdracht van schuldvordering worden ingeroepen tegen andere derden dan de gecedeerde schuldenaar door het sluiten van het contract van overdracht.

La cession n'est opposable au débiteur cédé qu'à partir du moment où elle a été notifiée au débiteur cédé ou reconnue par celui-ci.

La cession n'est pas opposable au créancier de bonne foi du cédant, auquel le débiteur a, de bonne foi et avant que la cession ne lui soit notifiée, valablement payé.

Art. 5.180. Notification

La notification peut émaner du cédant ou du cessionnaire. Seule l'existence de la cession doit être notifiée au débiteur.

Art. 5.181. Position du débiteur

La cession de la créance laisse subsister les exceptions du débiteur.

Le débiteur qui a payé de bonne foi avant que la cession ne lui ait été notifiée ou qu'il l'ait reconnue est libéré.

Le débiteur de bonne foi peut également invoquer à l'égard du cessionnaire les conséquences de tout acte juridique accompli à l'égard du cédant, avant que la cession ne lui ait été notifiée ou qu'il l'ait reconnue.

Art. 5.182. Compensation

Lorsque la cession a été notifiée au débiteur ou qu'il l'a reconnue, le débiteur ne peut plus invoquer la compensation ultérieure de créances, sauf s'il s'agit de créances connexes.

Les effets de la compensation conventionnelle sont réglés à l'article 5.263.

Art. 5.183. Cession de rémunération

Sans préjudice de l'application des articles 27 à 35 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs, lorsque la cession porte sur des revenus visés aux articles 1409, §§ 1er et 1^{er}bis, et 1410 du Code judiciaire, à peine de nullité, celle-ci, au moment où elle est rendue opposable au débiteur cédé, donne lieu à une notification au cédant laquelle contient le formulaire de déclaration d'enfant à charge dont le modèle est arrêté par le ministre de la Justice. Dans ce

De overdracht kan slechts tegen de gecedeerde schuldenaar worden ingeroepen vanaf het ogenblik dat zij aan de gecedeerde schuldenaar ter kennis is gebracht of door hem is erkend.

De overdracht kan niet worden ingeroepen tegen de te goeder trouw zijnde schuldeiser van de overdrager aan wie de schuldenaar te goeder trouw en voordat de overdracht hem ter kennis werd gebracht, bevrijdend heeft betaald.

Art. 5.180. Kennisgeving

De kennisgeving kan uitgaan van de overdrager of de overnemer. Enkel het bestaan van de overdracht dient aan de schuldenaar ter kennis te worden gebracht.

Art. 5.181. Positie van de schuldenaar

De overdracht van de schuldvordering laat de exceptions van de schuldenaar onverlet.

De schuldenaar die te goeder trouw heeft betaald vooraleer de overdracht hem ter kennis werd gebracht of door hem werd erkend, is bevrijd.

De schuldenaar te goeder trouw kan eveneens de gevolgen van elke rechtshandeling die ten opzichte van de overdrager is gesteld, invoeren ten opzichte van de overnemer, voordat de overdracht aan hem ter kennis werd gebracht of door hem werd erkend.

Art. 5.182. Schuldvergelijking

Wanneer de overdracht aan de schuldenaar ter kennis werd gebracht of door hem werd erkend, kan deze laatste zich niet meer beroepen op de schuldvergelijking van schuldvorderingen die daarna tot stand komt, tenzij het om samenhangende schuldvorderingen gaat.

De gevolgen van de conventionele schuldvergelijking worden geregeld door artikel 5.263.

Art. 5.183. Looncessie

Onverminderd de toepassing van de artikelen 27 tot 35 van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers geeft de overdracht die slaat op inkomsten bedoeld in de artikelen 1409, §§ 1 en 1bis, en 1410 van het Gerechtelijk Wetboek, op straffe van nietigheid, op het ogenblik dat zij kan worden ingeroepen tegen de gecedeerde schuldenaar aanleiding tot een aan de overdrager gerichte kennisgeving, die het aangifteformulier voor kind ten laste waarvan het

cas, l'article 34*bis* de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs s'applique.

Section 3. Les obligations des parties

Art. 5.184. Obligation de délivrance

Le cédant est tenu de remettre au cessionnaire tous les actes et éléments de preuve nécessaires en sa possession qui concernent la créance et ses droits accessoires.

Art. 5.185. Obligation de garantie

Celui qui cède une créance en garantit l'existence au temps de la cession, quoiqu'elle soit faite sans garantie.

Art. 5.186. Solvabilité du débiteur

Le cédant ne répond de la solvabilité du débiteur que lorsqu'il s'y est engagé, et jusqu'à concurrence seulement du prix qu'il a retiré de la créance.

Lorsqu'il a promis la garantie de la solvabilité du débiteur, cette promesse ne s'entend que de la solvabilité actuelle, et ne s'étend pas au temps à venir, si le cédant ne l'a expressément stipulé.

Chapitre 2. La cession de dette

Art. 5.187. Cession parfaite de dette

Une dette peut être cédée à un tiers avec le consentement du créancier.

Si le créancier a donné son consentement par avance, la cession de dette ne produit ses effets qu'après notification ou reconnaissance du contrat conclu entre le cédant et le cessionnaire.

Art. 5.188. Effets pour le débiteur originaire

La cession de dette libère le débiteur originaire pour l'avenir, sauf s'il en est convenu autrement avec le créancier.

model bepaald is door de minister van Justitie bevat. In dat geval is artikel 34*bis* van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers van toepassing.

Afdeling 3. Verbintenissen van partijen

Art. 5.184. Leveringsplicht

De overdrager is verplicht alle noodzakelijke akten en bewijsstukken waarover hij beschikt die op de schuldvordering en op de nevenrechten betrekking hebben, aan de overnemer af te geven.

Art. 5.185. Vrijwaringsplicht

Diegene die een schuldvordering overdraagt, staat in voor het bestaan daarvan ten tijde van de overdracht, zelfs wanneer deze zonder vrijwaring is geschied.

Art. 5.186. Solvabiliteit van de schuldenaar

Voor de solvabiliteit van de schuldenaar moet de overdrager niet instaan tenzij hij zich daartoe heeft verbonden, en slechts ten belope van de prijs die hij voor de schuldvordering ontvangen heeft.

Wanneer hij beloofd heeft voor de solvabiliteit van de schuldenaar te zullen instaan, geldt die belofte slechts voor de solvabiliteit op het ogenblik zelf en strekt zij zich niet uit tot de toekomst, tenzij de overdrager dat uitdrukkelijk heeft bedongen.

Hoofdstuk 2. Overdracht van schuld

Art. 5.187. Volkomen overdracht van schuld

Een schuld kan met toestemming van de schuldeiser aan een derde worden overgedragen.

Indien de schuldeiser bij voorbaat zijn toestemming heeft gegeven, heeft de schuldoverdracht pas uitwerking na kennisgeving of erkenning van het contract gesloten tussen overdrager en overnemer.

Art. 5.188. Gevolgen voor de oorspronkelijke schuldenaar

De schuldoverdracht bevrijdt de oorspronkelijke schuldenaar voor de toekomst, tenzij anders is overeengekomen met de schuldeiser.

Art. 5.189. Opposabilité des exceptions

Le cessionnaire peut opposer au créancier toutes les exceptions dont le cédant disposait en vertu de la dette cédée.

Le cédant et le cessionnaire peuvent également invoquer leurs exceptions personnelles.

Art. 5.190. Sûretés

La libération du cédant entraîne l'extinction des sûretés personnelles et réelles, sauf le consentement du constituant de la sûreté.

Art. 5.191. Cession imparfaite de dette

Il y a une cession imparfaite de dette lorsque le cessionnaire a l'intention de s'engager envers le créancier qui n'a pas donné son consentement. Elle a pour conséquence l'obligation solidaire du cédant et du cessionnaire.

Cette intention est présumée si le cessionnaire a informé le créancier de la cession.

Si le créancier accepte ultérieurement la cession, les articles 5.187 à 5.190 sont d'application conforme.

Art. 5.192. Reprise interne de dette

Il y a reprise interne de dette lorsque le repreneur n'a pas l'intention de s'engager vis-à-vis du créancier. Elle n'a d'effet qu'entre les parties.

Chapitre 3. La cession de contrat

Art. 5.193. Principe

§ 1. Une partie contractante peut céder sa position contractuelle à un tiers, moyennant le consentement du cocontractant. Cette cession libère le cédant pour les dettes qui deviennent exigibles après la cession, sauf accord contraire des parties.

Si le cocontractant a donné son consentement par avance, la cession de dette ne produit ses effets qu'après notification ou reconnaissance du contrat conclu entre le cédant et le cessionnaire.

Pour le surplus, les dispositions des chapitres 1er et 2 sont d'application conforme.

Art. 5.189. Tegenwerpelijkheid van excepties

De schuldovernemer kan tegen de schuldeiser een beroep doen op alle excepties waarover de overdrager beschikte krachtens de overgedragen schuld.

Overdrager en overnemer kunnen ook hun persoonlijke excepties opwerpen.

Art. 5.190. Zekerheidsrechten

De bevrijding van de overdrager heeft tot gevolg dat de persoonlijke en zakelijke zekerheidsrechten vervallen, behoudens de toestemming van de zekerheidsteller.

Art. 5.191. Onvolkomen overdracht van schuld

Er is een onvolkomen schuldoverdracht wanneer de overnemer de bedoeling heeft zich te verbinden tegenover de schuldeiser die zijn toestemming niet heeft gegeven. Zij heeft de hoofdelijke gehoudenheid van de overdrager en de overnemer tot gevolg.

Deze bedoeling wordt vermoed indien de overnemer van de overdracht kennis heeft gegeven aan de schuldeiser.

Indien de schuldeiser de overdracht nadien aanvaardt, zijn de artikelen 5.187 tot 5.190 van overeenkomstige toepassing.

Art. 5.192. Interne overname van schuld

Er is een interne schuldovername wanneer de overnemer niet de bedoeling heeft zich tegenover de schuldeiser te verbinden. Zij heeft slechts uitwerking tussen de partijen.

Hoofdstuk 3. Overdracht van contract

Art. 5.193. Beginsel

§ 1. Een contractspartij kan met toestemming van de medecontractant zijn contractspositie overdragen aan een derde. Die overdracht bevrijdt de overdrager voor de schulden die na de overdracht opeisbaar worden, behoudens andersluidend contract.

Indien de medecontractant bij voorbaat zijn toestemming heeft gegeven, heeft de overdracht pas uitwerking na kennisgeving of erkenning van het contract tussen overdrager en overnemer.

Voor het overige, zijn de bepalingen van hoofdstukken 1 en 2 van overeenkomstige toepassing.

§ 2. Si la position contractuelle est cédée à un tiers sans le consentement du cocontractant, seul le cessionnaire peut exercer les droits qui découlent de cette position contractuelle. Le cédant demeure néanmoins solidairement tenu des conséquences de l'exercice de ces droits.

Pour le surplus, les dispositions du chapitre 1er et l'article 5.191 sont d'application conforme.

Si le cocontractant accepte ultérieurement la cession, le paragraphe 1er est d'application conforme.

Sous-titre 5. L'exécution de l'obligation

Chapitre 1er. Disposition introductive

Art. 5.194. Définition du paiement

Le paiement est l'acte juridique unilatéral par lequel la prestation due est exécutée de manière volontaire.

Il libère le débiteur à l'égard du créancier et éteint la dette, sauf subrogation dans les droits du créancier.

Chapitre 2. Le paiement

Section 1re. Dispositions communes

Art. 5.195. Nécessité d'une dette

Tout paiement suppose une dette: ce qui a été payé sans être dû, est sujet à restitution conformément aux articles 5.133 à 5.134.

Art. 5.196. Paiement par un tiers

Le paiement peut être fait par toute personne qui est intéressée à l'obligation, telle une caution.

Il peut même être fait par un tiers qui n'est pas intéressé à l'obligation. Le créancier a toutefois, en ce cas, le droit de refuser le paiement s'il fait valoir un motif légitime résultant de l'intérêt à ce que l'obligation soit, eu égard à sa nature ou à sa portée, exécutée par le débiteur lui-même ou de l'intérêt à ce qu'elle ne le soit pas par un tiers déterminé.

Art. 5.197. Conditions de validité du paiement

Pour payer valablement, il faut avoir le pouvoir et la capacité de disposer de la chose donnée en paiement.

§ 2. Indien de contractuele positie overgedragen is aan een derde zonder toestemming van de wederpartij, kan enkel de overnemer de rechten uitoefenen die voortvloeien uit die contractuele positie. De overdrager blijft niettemin hoofdelijk gehouden tot de gevolgen van de uitoefening van die rechten.

Voor het overige zijn de bepalingen van het eerste hoofdstuk en artikel 5.191 van overeenkomstige toepassing.

Indien de wederpartij de overdracht nadien aanvaardt, is de eerste paragraaf van overeenkomstige toepassing.

Ondertitel 5. Nakoming van de verbintenis

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Art. 5.194. Definitie van de betaling

De betaling is de eenzijdige rechtshandeling waarbij de verschuldigde prestatie vrijwillig wordt uitgevoerd.

Zij bevrijdt de schuldenaar tegenover de schuldeiser en dooft de schuld uit, behoudens subrogatie in de rechten van de schuldeiser.

Hoofdstuk 2. Betaling

Afdeling 1. Gemeenschappelijke bepalingen

Art. 5.195. Vereiste van een schuld

Iedere betaling onderstelt een schuld: hetgeen betaald is zonder verschuldigd te zijn, kan worden teruggevorderd overeenkomstig de artikelen 5.133 tot 5.134.

Art. 5.196. Betaling door een derde

De betaling kan worden gedaan door eenieder die belang heeft bij de verbintenis, zoals een borg.

Zij kan zelfs worden gedaan door een derde die geen belang heeft bij de verbintenis. De schuldeiser heeft in dat geval evenwel het recht om de betaling te weigeren indien hij zich beroept op een wettige reden die voortvloeit uit het belang dat de verbintenis, gelet op de aard of strekking ervan, wordt nagekomen door de schuldenaar zelf, of uit het belang dat zij niet wordt nagekomen door een welbepaalde derde.

Art. 5.197. Geldigheidsvereisten voor de betaling

Om geldig te betalen, moet men de bevoegdheid en de bekwaamheid hebben om te beschikken over het voorwerp dat in betaling wordt gegeven.

Art. 5.198. Paiement au créancier

Le paiement doit être fait au créancier ou à quelqu'un ayant pouvoir de lui, ou qui soit autorisé par justice ou par la loi à recevoir pour lui.

Le paiement fait à celui qui n'aurait pas pouvoir de recevoir pour le créancier, est néanmoins libératoire, si:

1° le créancier le ratifie;

2° le créancier en a profité; ou

3° le paiement a été fait de bonne foi au créancier apparent, encore que celui-ci en soit par la suite évincé.

Le paiement fait au créancier n'est pas libératoire s'il était incapable de le recevoir, à moins que le débiteur ne prouve que le créancier a retiré un profit du paiement.

Art. 5.199. Indisponibilité de la créance

Le paiement entre les mains du créancier n'est pas libératoire lorsque la loi interdit un tel paiement ou impose le paiement entre d'autres mains.

Ainsi, le paiement fait par le débiteur à son créancier, au préjudice d'une saisie ou d'une opposition, n'est-il pas libératoire à l'égard des créanciers saisissants ou opposants; ceux-ci peuvent, selon leur droit, le contraindre à payer de nouveau, sauf, en ce cas seulement, son recours contre le créancier.

Art. 5.200. Objet du paiement

Le créancier ne peut être contraint de recevoir en partie le paiement d'une dette même divisible.

Le créancier ne peut pas davantage être contraint de recevoir une autre prestation que celle qui lui est due, quoique sa valeur soit égale ou même plus grande.

Il peut toutefois, par une dation en paiement, accepter une prestation autre que celle qui lui est due.

Art. 5.201. Délai de grâce

Le juge peut, nonobstant toute clause contraire, eu égard à la situation des parties, en usant de ce pouvoir avec une grande réserve et en tenant compte des délais dont le débiteur a déjà usé, accorder des délais modérés pour le paiement et faire surseoir aux poursuites, même

Art. 5.198. Betaling aan de schuldeiser

De betaling moet worden gedaan aan de schuldeiser of aan iemand die door hem, door de rechter of de wet gemachtigd is om voor hem te ontvangen.

De betaling gedaan aan iemand die geen bevoegdheid heeft om voor de schuldeiser te ontvangen, is niettemin bevrijdend indien:

1° de schuldeiser de betaling bekrachtigt;

2° de schuldeiser er voordeel uit getrokken heeft; of

3° de betaling te goeder trouw gedaan is aan de schijnschuldeiser, ook al wordt hij naderhand ontzet.

De betaling gedaan aan de schuldeiser is niet bevrijdend indien hij onbekwaam was om haar te ontvangen, tenzij de schuldenaar aantoonde dat de schuldeiser voordeel heeft gehaald uit de betaling.

Art. 5.199. Onbeschikbaarheid van de schuldvordering

De betaling in handen van de schuldeiser is niet bevrijdend indien de wet een dergelijke betaling verbiedt of de betaling in andere handen oplegt.

Aldus is de betaling, door de schuldenaar aan zijn schuldeiser gedaan in weerwil van een beslag of een verzet, niet bevrijdend ten aanzien van de schuldeisers die het beslag gelegd hebben of het verzet gedaan hebben; deze kunnen, volgens hun recht, de schuldenaar noodzaken opnieuw te betalen, behoudens, in dat geval alleen, zijn verhaal op de schuldeiser.

Art. 5.200. Voorwerp van de betaling

De schuldeiser kan niet worden gedwongen betaling te ontvangen van een gedeelte van een schuld, ook al is die schuld deelbaar.

De schuldeiser kan evenmin worden gedwongen een andere prestatie aan te nemen dan de hem verschuldigde prestatie, ook al is zij van gelijke of zelfs grotere waarde.

Hij kan evenwel, via een inbetalinggeving, een andere prestatie aanvaarden dan de hem verschuldigde prestatie.

Art. 5.201. Respijtermijn

De rechter kan, niettegenstaande ieder andersluidend beding, met inachtneming van de toestand van de partijen, gebruik makend van deze bevoegdheid met grote omzichtigheid en daarbij rekening houdend met de termijnen die de schuldenaar reeds heeft genoten,

si la dette est constatée par un acte authentique, autre qu'un jugement.

Art. 5.202. État de la chose

Le débiteur d'une chose certaine est libéré par la remise de la chose en l'état où elle se trouve lors de la livraison, pourvu que les détériorations qui y sont survenues ne viennent pas de sa faute, ni de celle des personnes dont il est responsable, ou qu'avant ces détériorations il ne fût pas en demeure.

Si la dette porte sur une chose qui ne soit déterminée que par son espèce, le débiteur ne sera pas tenu, pour être libéré, de la donner de la meilleure espèce; mais il ne pourra l'offrir de la plus mauvaise.

Art. 5.203. Lieu et moment du paiement

Le paiement doit être exécuté dans le lieu désigné par le contrat.

Si le lieu n'y est pas désigné, le paiement, lorsqu'il s'agit d'une chose certaine, doit être fait dans le lieu où était, à la naissance de l'obligation, la chose qui est l'objet de la prestation due.

Hors ces deux cas, le paiement doit être fait au domicile du débiteur.

Il doit être effectué dès que la dette est exigible.

Art. 5.204. Frais du paiement

Les frais du paiement sont à la charge du débiteur.

Section 2. Dispositions particulières aux obligations pécuniaires

Art. 5.205. Nominalisme monétaire

Le débiteur d'une obligation de somme se libère par le versement de son montant nominal, sans égard à sa valeur réelle.

Le débiteur d'une obligation de valeur se libère par le versement du montant résultant de sa liquidation.

gematigd uitstel verlenen voor de betaling en de vervolgingen doen schorsen, ook wanneer de schuld blijkt uit een andere authentieke akte dan een vonnis.

Art. 5.202. Staat van de zaak

De schuldenaar van een bepaald voorwerp is van zijn schuld bevrijd door de afgifte van het voorwerp in de staat waarin het zich ten tijde van de levering bevindt, op voorwaarde dat de beschadiging die het ondergaan heeft, niet is veroorzaakt door zijn schuld, noch door die van de personen voor wie hij aansprakelijk is, en hij niet reeds voor het ontstaan van de beschadiging in gebreke was.

Indien het verschuldigde voorwerp alleen is bepaald ten aanzien van zijn soort, is de schuldenaar, om zich van de schuld te bevrijden, niet verplicht de beste soort te geven; doch hij mag ook niet de slechtste aanbieden.

Art. 5.203. Plaats en tijdstip van de betaling

De betaling moet worden gedaan op de plaats die door het contract is aangewezen.

Indien geen plaats is aangewezen, moet, wanneer het een zeker voorwerp betreft, de betaling worden gedaan op de plaats waar het voorwerp van de verschuldigde prestatie, zich bevond ten tijde van het ontstaan van de verbintenis.

Buiten deze twee gevallen moet de betaling worden gedaan aan de woonplaats van de schuldenaar.

Ze moet worden gedaan zodra de schuld opeisbaar is.

Art. 5.204. Kosten van de betaling

De kosten van betaling komen ten laste van de schuldenaar.

Afdeling 2. Bijzondere bepalingen voor de geldelijke verbintenissen

Art. 5.205. Monetair nominalisme

De schuldenaar van een verbintenis tot betaling van een geldsom betaalt bevrijdend door de storting van het nominaal bedrag ervan, zonder rekening te houden met de werkelijke waarde ervan.

De schuldenaar van een waardeschuld betaalt bevrijdend door de storting van het bedrag voortvloeiend uit de vereffening ervan.

Art. 5.206. Intérêts

Les intérêts rémunératoires sont les intérêts qui tiennent lieu de contrepartie à la mise à disposition d'un capital.

Les intérêts moratoires sont les intérêts de retard dus à titre de réparation pour l'exécution tardive d'une obligation de somme.

Les intérêts compensatoires sont les intérêts de retard dus à titre de réparation pour l'exécution tardive d'une obligation de valeur.

Art. 5.207. Anatocisme

Nonobstant toute clause contraire, les intérêts rémunératoires et moratoires échus ne peuvent produire des intérêts, soit à la suite d'une mise en demeure écrite, soit à la suite d'un contrat spécifique, que si la mise en demeure ou ce contrat concernent des intérêts dus au moins pour une année entière.

Section 3. L'imputation des paiements

Art. 5.208. Imputation décidée par le débiteur

Le débiteur de plusieurs dettes a le droit de déclarer, lorsqu'il paie, quelle dette il entend acquitter, sauf si cette imputation est contraire à la loi ou au contrat.

Art. 5.209. Règles d'imputation subsidiaire

À défaut d'imputation par les parties, elle a lieu comme suit:

1° d'abord sur les dettes échues;

2° parmi celles-ci, sur les dettes que le débiteur avait le plus intérêt d'acquitter;

3° à égalité d'intérêt, sur la dette la plus ancienne;

4° toutes choses étant égales, proportionnellement.

Art. 5.210. Imputation sur les intérêts

Le débiteur d'une dette qui porte intérêt rémunérateur ou moratoire ou produit des arrérages, ne peut pas, sans le consentement du créancier, imputer le paiement qu'il fait sur le capital par préférence aux arrérages ou intérêts; le paiement fait sur le capital et les intérêts, mais qui n'est pas intégral, s'impute d'abord sur les intérêts.

Art. 5.206. Interest

Remuneratoire interest is de interest die strekt tot tegenprestatie van de terbeschikkingstelling van kapitaal.

Moratoire interest is de nalatigheidsinterest verschuldigd als herstel wegens de laattijdige nakoming van een geldschuld.

Compensatoire interest is de nalatigheidsinterest verschuldigd als herstel wegens de laattijdige nakoming van een waardeschuld.

Art. 5.207. Anatocisme

Niettegenstaande andersluidend beding, kan vervallen remuneratoire en moratoire interest slechts interest opbrengen, ofwel ten gevolge van een schriftelijke ingebrekestelling, ofwel ten gevolge van een specifiek contract, mits de ingebrekestelling of dit contract betrekking heeft op interest die ten minste voor een geheel jaar verschuldigd is.

Afdeling 3. Toerekening van betalingen

Art. 5.208. Toerekening beslist door de schuldenaar

De schuldenaar van verscheidene schulden heeft het recht om, wanneer hij betaalt, te verklaren welke schuld hij wil voldoen, tenzij die toerekening in strijd is met de wet of met het contract.

Art. 5.209. Subsidiaire toerekeningsregels

Bij gebrek aan toerekening door de partijen, gebeurt zij als volgt:

1° in de eerste plaats op de vervallen schulden;

2° daaronder, op de schulden die de schuldenaar het meeste belang had te voldoen;

3° bij gelijk belang, op de oudste schuld;

4° alles gelijkstaande, naar evenredigheid.

Art. 5.210. Toerekening op de interest

De schuldenaar van een schuld die remuneratoire of moratoire interest oplevert of rentetermijnen opbrengt, kan, buiten de toestemming van de schuldeiser, de betaling die hij doet niet toerekenen op het kapitaal eerder dan op de rentetermijnen of de interest; de betaling die op het kapitaal en de interest gedaan wordt, maar waarmee de gehele schuld niet is gekweten, wordt in de eerste plaats op de interest toegerekend.

Section 4. La demeure du créancier

Art. 5.211. Principe

Lorsque le créancier, à l'échéance et sans motif légitime, s'abstient de recevoir le paiement qui lui est dû ou l'empêche par son fait, le débiteur peut le mettre en demeure d'en accepter ou d'en permettre l'exécution.

Art. 5.212. Obligation de somme

Si l'obstruction n'a pas pris fin dans un délai raisonnable à compter de la mise en demeure, le débiteur d'une obligation de somme peut en consigner le montant à la Caisse des dépôts et consignations.

La consignation libère le débiteur à compter de sa notification au créancier.

Art. 5.213. Obligation de remise d'une chose

Si l'obstruction n'a pas pris fin dans un délai raisonnable à compter de la mise en demeure, le débiteur peut, lorsque l'obligation porte sur la remise d'une chose, séquestrer celle-ci auprès d'un gardien professionnel.

Si le séquestre est impossible ou trop onéreux, le juge peut autoriser la vente amiable ou publique de la chose. Déduction faite des frais de la vente, le prix en est consigné à la Caisse des dépôts et consignations.

Le séquestre et la consignation libèrent le débiteur à compter de leur notification au créancier.

Art. 5.214. Obligation portant sur une autre prestation

Le débiteur d'une prestation autre que le paiement d'une somme ou la remise d'une chose peut demander en justice la condamnation du créancier à recevoir la prestation.

Art. 5.215. Autres effets de la mise en demeure

La mise en demeure du créancier empêche le cours des intérêts dus par le débiteur.

Elle libère le débiteur de la réparation du dommage résultant du retard ultérieur dans l'exécution de l'obligation.

Afdeling 4. Schuldeisersverzuim

Art. 5.211. Beginsel

Wanneer de schuldeiser, op de vervaldag en zonder wettige reden, zich ervan onthoudt de hem verschuldigde prestatie te ontvangen of dat verhindert door zijn daad, kan de schuldenaar hem in gebreke stellen voor het aanvaarden ervan of voor het mogelijk maken van de uitvoering ervan.

Art. 5.212. Verbintenis tot betaling van een geldsom

Indien aan de belemmering geen einde is gekomen binnen een redelijke termijn te rekenen van de ingebrekestelling, kan de schuldenaar van een verbintenis tot de betaling van een geldsom het bedrag ervan consigner bij de Deposito- en Consignatiekas.

De consignatie bevrijdt de schuldenaar vanaf de kennisgeving ervan aan de schuldeiser.

Art. 5.213. Verbintenis om een voorwerp te overhandigen

Indien aan de belemmering geen einde gekomen is binnen een redelijke termijn te rekenen van de ingebrekestelling, kan de schuldenaar, wanneer de verbintenis betrekking heeft op de overhandiging van een voorwerp, het in bewaring geven bij een professionele sekwester.

Indien de inbewaringgeving onmogelijk of te duur is, kan de rechter de openbare of onderhandse verkoop van het voorwerp toelaten. Na aftrek van de kosten van de verkoop, wordt de prijs ervan geconsigneerd bij de Deposito- en Consignatiekas.

De inbewaringgeving en de consignatie bevrijden de schuldenaar vanaf de kennisgeving ervan aan de schuldeiser.

Art. 5.214. Verbintenis tot een andere prestatie

De schuldenaar van een andere prestatie dan de prestatie tot het betalen van een geldsom of het overhandigen van een voorwerp kan via het gerecht de veroordeling van de schuldeiser eisen om de prestatie te ontvangen.

Art. 5.215. Andere gevolgen van het verzuim

Het verzuim van de schuldeiser verhindert het lopen van de interest die de schuldenaar verschuldigd is.

Het bevrijdt de schuldenaar van het herstel van de schade die voortvloeit uit de latere vertraging bij de nakoming van de verbintenis.

Elle met les risques à la charge du créancier, s'il ne les supporte pas déjà.

Toutefois, elle n'interrompt, ni ne suspend la prescription.

Art. 5.216. Frais

Les frais de la mise en demeure ainsi que ceux de la consignation ou du séquestre sont à la charge du créancier.

Chapitre 3. Le paiement avec subrogation

Art. 5.217. Sources de subrogation

La subrogation dans les droits du créancier au profit d'un tiers qui le paie, est conventionnelle ou légale.

Art. 5.218. Subrogation conventionnelle par le créancier

Il y a subrogation conventionnelle par le créancier lorsque le créancier recevant son paiement d'un tiers le subroge dans ses droits contre le débiteur.

Cette subrogation doit être expresse et faite en même temps que le paiement.

Art. 5.219. Subrogation conventionnelle par le débiteur

Il y a subrogation conventionnelle par le débiteur lorsque le débiteur emprunte une somme à l'effet de payer sa dette, et de subroger le prêteur dans les droits du créancier.

Il faut, pour que cette subrogation soit valable, que l'acte d'emprunt et la quittance soient passés devant notaire; que dans l'acte d'emprunt il soit déclaré que la somme a été empruntée pour faire le paiement, et que dans la quittance il soit déclaré que le paiement a été fait des sommes fournies à cet effet par le nouveau créancier.

Cette subrogation s'opère sans le concours de la volonté du créancier.

Art. 5.220. Subrogation légale

La subrogation a lieu de plein droit:

1° au profit de celui qui s'acquitte d'une dette, s'il a, par son paiement, libéré, à l'égard de leur créancier

Het legt de risico's bij de schuldeiser, zo hij ze niet reeds draagt.

Het houdt evenwel geen onderbreking of schorsing van de verjaring in.

Art. 5.216. Kosten

De redelijke kosten van de ingebrekestelling alsook die van de consignatie of inbewaringgeving zijn ten laste van de schuldeiser.

Hoofdstuk 3. Betaling met subrogatie

Art. 5.217. Bronnen van subrogatie

Subrogatie in de rechten van de schuldeiser ten voordele van een derde die hem betaalt, geschiedt bij contract of krachtens de wet.

Art. 5.218. Conventionele subrogatie door de schuldeiser

Conventionele subrogatie door de schuldeiser vindt plaats wanneer de schuldeiser, die betaling ontvangt van een derde, hem doet treden in zijn rechten tegen de schuldenaar.

Deze subrogatie moet uitdrukkelijk en gelijktijdig met de betaling geschieden.

Art. 5.219. Conventionele subrogatie door de schuldenaar

Conventionele subrogatie door de schuldenaar vindt plaats wanneer de schuldenaar geld leent teneinde zijn schuld te betalen en de uitlener in de rechten van zijn schuldeiser te doen treden.

Opdat deze subrogatie geldig zal zijn, moeten de akte van lening en de kwijting voor de notaris verleden worden, moet in de akte van lening verklaard worden dat het geld geleend is om daarmee de betaling te doen, en moet in de kwijting verklaard worden dat de betaling gedaan is met geld dat daartoe is verschaft door de nieuwe schuldeiser.

Deze subrogatie komt tot stand buiten de medewerking van de schuldeiser om.

Art. 5.220. Wettelijke subrogatie

De subrogatie geschiedt van rechtswege:

1° ten voordele van hem die een schuld voldoet, indien hij, door zijn betaling, ten aanzien van hun gezamenlijke

commun, celui sur qui doit peser la charge définitive de tout ou partie de la dette;

2° au profit de celui qui, étant lui-même créancier, paie un autre créancier qui lui est préférable à raison de ses privilèges ou hypothèques;

3° au profit de l'acquéreur d'un immeuble, qui emploie le prix de son acquisition au paiement des créanciers auxquels cet immeuble était hypothéqué;

4° au profit de l'héritier bénéficiaire qui a payé de ses fonds propres les dettes de la succession;

5° dans tous les autres cas où la loi le prévoit.

Art. 5.221. Opposabilité du paiement subrogatoire aux tiers

Le paiement subrogatoire est opposable aux tiers autres que le débiteur du seul fait de son existence.

Sauf dispositions légales contraires, le paiement subrogatoire n'est opposable au débiteur qu'à partir du moment où il lui a été notifié ou qu'il a été reconnu par celui-ci.

L'article 5.179, alinéas 3 et 4, s'applique.

Art. 5.222. Effet translatif du paiement subrogatoire

Le paiement subrogatoire transmet au bénéficiaire de la subrogation, dans la limite de ce qu'il a payé, la créance et ses accessoires.

Le débiteur peut lui opposer toutes les exceptions dont il disposait à l'égard du créancier subrogeant et qui sont nées antérieurement à la notification ou à la reconnaissance du paiement subrogatoire.

L'article 5.181, alinéas 2 et 3, s'applique.

Art. 5.223. Paiement partiel

La subrogation ne peut nuire au créancier subrogeant lorsqu'il n'a été payé qu'en partie; en ce cas, il peut exercer ses droits, pour ce qui lui reste dû, par préférence à celui dont il n'a reçu qu'un paiement partiel.

schuldeiser diegene bevrijdt op wie de definitieve last moet wegen van de hele schuld of een deel ervan;

2° ten voordele van hem die, zelf schuldeiser zijnde, een andere schuldeiser betaalt, die voorrang boven hem heeft uit hoofde van zijn voorrechten of hypotheeken;

3° ten voordele van de verkrijger van een onroerend goed, die de prijs van het verkregen goed besteedt tot betaling van de schuldeisers ten behoeve van wie dat goed met hypotheek was bezwaard;

4° ten voordele van de erfgenaam onder voorrecht van boedelbeschrijving, die met zijn eigen geld de schulden van de nalatenschap betaald heeft;

5° in alle andere gevallen waarin de wet voorziet.

Art. 5.221. Tegenwerpelijkheid aan derden van de subrogatoire betaling

De subrogatoire betaling kan worden tegengeworpen aan andere derden dan de schuldenaar, louter door het bestaan ervan.

Behoudens andersluidende wettelijke bepalingen, kan de subrogatoire betaling pas worden tegengeworpen aan de schuldenaar vanaf het ogenblik dat zij aan hem ter kennis werd gebracht of door hem werd erkend.

Artikel 5.179, derde en vierde lid, is van toepassing.

Art. 5.222. Overdragende werking van de betaling met subrogatie

De subrogatoire betaling draagt aan de begunstigde van de subrogatie, binnen de grenzen van hetgeen hij heeft betaald, de schuldvordering en haar nevenrechten over.

De schuldenaar kan hem alle excepties tegenwerpen waarover hij beschikte ten aanzien van de subrogerende schuldeiser en die ontstaan zijn vóór de kennisgeving of erkenning van de subrogatoire betaling.

Artikel 5.181, tweede en derde lid, is van toepassing.

Art. 5.223. Gedeeltelijke betaling

De subrogatie mag de schuldeiser niet benadelen, wanneer deze slechts gedeeltelijk betaald is; in dit geval kan hij zijn rechten, voor wat hem nog verschuldigd blijft, uitoefenen bij voorkeur boven degene van wie hij slechts een gedeeltelijke betaling verkregen heeft.

Sous-titre 6. L'inexécution de l'obligation

Chapitre 1er. Disposition introductive

Art. 5.224. Énumération des sanctions

Sans préjudice des règles spécifiques à l'inexécution d'une obligation contractuelle, le créancier dispose, en cas d'inexécution imputable au débiteur, des sanctions suivantes:

1° le droit à l'exécution en nature de l'obligation;

2° le droit à la réparation de son dommage causé par l'inexécution;

3° le droit de suspendre l'exécution de sa propre obligation.

Les sanctions qui sont incompatibles ne peuvent être cumulées.

La mise en œuvre des sanctions visées aux points 1° et 2° doit être précédée d'une mise en demeure, conformément aux articles 5.231 à 5.233.

Chapitre 2. L'imputabilité de l'inexécution

Art. 5.225. Définition d'imputabilité

L'inexécution n'est imputable au débiteur que si une faute peut lui être reprochée ou s'il doit en répondre en vertu de la loi ou d'un acte juridique.

Sans préjudice de l'article 5.72 et des règles propres à la responsabilité extracontractuelle, la faute s'apprécie selon le critère d'une personne prudente et raisonnable placée dans les mêmes circonstances.

Art. 5.226. Force majeure

§ 1er. Il y a force majeure en cas d'impossibilité pour le débiteur, qui ne lui est pas imputable, d'exécuter son obligation. À cet égard, il est tenu compte du caractère imprévisible et inévitable de l'obstacle à l'exécution.

Le débiteur est libéré lorsque l'exécution de l'obligation est devenue définitivement impossible par suite de la force majeure.

L'exécution de l'obligation est suspendue pendant la durée de l'impossibilité temporaire.

Ondertitel 6. Niet-nakoming van de verbintenis

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Art. 5.224. Opsomming van de sancties

Onverminderd bijzondere regels voor de niet-nakoming van een contractuele verbintenis, beschikt de schuldeiser in geval van toerekenbare niet-nakoming door de schuldenaar over de volgende sancties:

1° het recht op uitvoering in natura van de verbintenis;

2° het recht op herstel van de schade veroorzaakt door de niet-nakoming;

3° het recht om de uitvoering van zijn eigen verbintenis op te schorten.

De sancties die onverenigbaar zijn, kunnen niet worden gecumuleerd.

De in de punten 1° en 2° bedoelde sancties dienen te worden voorafgegaan door een ingebrekestelling, overeenkomstig de artikelen 5.231 tot 5.233.

Hoofdstuk 2. Toerekenbaarheid van de niet-nakoming

Art. 5.225. Definitie van toerekenbaarheid

De niet-nakoming is aan de schuldenaar slechts toerekenbaar, indien hem een fout kan worden verweten of indien hij hiervoor krachtens de wet of een rechtshandeling moet instaan.

Onverminderd artikel 5.72 en de regels eigen aan de buitencontractuele aansprakelijkheid, wordt de fout beoordeeld volgens het criterium van een voorzichtig en redelijk persoon in dezelfde omstandigheden geplaatst.

Art. 5.226. Overmacht

§ 1. Er is sprake van overmacht in geval van ontoerekenbare onmogelijkheid voor de schuldenaar om zijn verbintenis na te komen. Hierbij wordt rekening gehouden met het onvoorzienbaar en het onvermijdbaar karakter van het beletsel tot nakoming.

De schuldenaar is bevrijd indien de nakoming van de verbintenis blijvend onmogelijk is geworden door de overmacht.

De nakoming van de verbintenis is opgeschort voor de duur van de tijdelijke onmogelijkheid.

§ 2. Dès que le débiteur a connaissance ou doit avoir connaissance d'une cause d'impossibilité d'exécution, il doit en informer le créancier dans un délai raisonnable.

Si le débiteur manque à ce devoir, il est tenu de réparer le dommage qui en résulte.

Art. 5.227. Demeure

Lorsque l'inexécution de l'obligation lui est imputable et qu'il a été mis en demeure selon les exigences de l'article 5.231 à 5.233, le débiteur est en demeure. Dès ce moment, les conséquences de la force majeure lui incombent, sauf clause contraire et sauf le cas de l'article 5.267.

Art. 5.228. Purge de la demeure

Une fois en demeure, le débiteur conserve le droit d'offrir l'exécution de la prestation due pour autant que celle-ci présente encore une utilité pour le créancier. Le cas échéant, le débiteur est tenu de réparer le dommage.

Art. 5.229. Imputabilité de la faute des auxiliaires

Si le débiteur fait appel à d'autres personnes pour l'exécution de l'obligation, la faute commise par ces auxiliaires lui est imputable.

Art. 5.230. Imputabilité de l'utilisation de choses défectueuses dans l'exécution

Si l'inexécution d'une obligation est due à l'utilisation d'une chose défectueuse, cette inexécution est imputable au débiteur, sauf force majeure.

Chapitre 3. La mise en demeure

Art. 5.231. Principe

La mise en demeure est l'acte juridique unilatéral par lequel le créancier notifie au débiteur, de manière claire et non équivoque, sa volonté d'exiger l'exécution de son obligation.

La sanction de l'inexécution doit être précédée d'une mise en demeure dans les cas prévus aux articles 5.83 et 5.224.

§ 2. Zodra de schuldenaar kennis heeft of behoort te hebben van een oorzaak van onmogelijkheid tot nakoming, dient hij de schuldeiser hiervan binnen een redelijke termijn op de hoogte te brengen.

Komt de schuldenaar aan deze verplichting te kort, is hij gehouden tot het herstel van de schade die hiervan het gevolg is.

Art. 5.227. Verzuim

Wanneer de niet-nakoming van de verbintenis hem toerekenbaar is en hij in gebreke werd gesteld volgens de eisen van artikel 5.231 tot 5.233, is de schuldenaar in verzuim. Vanaf dat ogenblik komen de gevolgen van overmacht voor zijn rekening, behoudens anders is overeengekomen en behoudens het geval van artikel 5.267.

Art. 5.228. Zuivering van het verzuim

Eenmaal in verzuim, behoudt de schuldenaar het recht om de uitvoering van de verschuldigde prestatie aan te bieden voor zover deze nog nut vertoont voor de schuldeiser. Desgevallend is de schuldenaar gehouden tot herstel van de schade.

Art. 5.229. Toerekenbaarheid van de fout van hulppersonen

Indien de schuldenaar een beroep doet op andere personen voor de nakoming van de verbintenis, is de fout die deze hulppersonen hebben begaan aan hem toerekenbaar.

Art. 5.230. Toerekenbaarheid van het gebruik van gebrekkige hulpgoederen in de uitvoering

Indien de niet-nakoming van een verbintenis te wijten is aan het gebruik van een gebrekkig voorwerp, is deze niet-nakoming de schuldenaar toerekenbaar, behoudens overmacht.

Hoofdstuk 3. Ingebrekestelling

Art. 5.231. Beginsel

De ingebrekestelling is de eenzijdige rechtshandeling waarbij de schuldeiser duidelijk en ondubbelzinnig kennis geeft aan de schuldenaar van zijn wil om de nakoming van diens verbintenis te eisen.

Aan iedere sanctie wegens niet-nakoming moet een ingebrekestelling voorafgaan in de gevallen voorzien in de artikelen 5.83 en 5.224.

La loi, le contrat ou la bonne foi peuvent exiger que le créancier accorde au débiteur un délai afin qu'il exécute l'obligation en souffrance.

Art. 5.232. Mise en demeure anticipée

Le créancier peut adresser une mise en demeure avant la survenance du terme, pourvu qu'elle soit suffisamment proche de l'échéance. Elle ne produit toutefois d'effet qu'une fois le terme échu.

Art. 5.233. Exceptions à l'exigence de mise en demeure

La mise en demeure n'est pas requise lorsqu'elle ne présente plus d'utilité. Tel est notamment le cas:

1° lorsque l'obligation de ne pas faire a été violée;

2° lorsque l'exécution de l'obligation est devenue impossible;

3° lorsque l'exécution de l'obligation ne présente plus d'intérêt pour le créancier;

4° lorsque le débiteur fait savoir qu'il n'exécutera pas son obligation;

5° lorsque la loi ou le contrat porte que le débiteur sera en demeure par la seule échéance du terme; ou

6° en matière de responsabilité extra-contractuelle.

Chapitre 4. L'exécution en nature

Art. 5.234. Principe

Le créancier a le droit de demander en justice l'exécution de la prestation due, sauf si cela s'avère impossible ou abusif.

Sauf dans les cas prévus par la loi, une condamnation qui ne tend pas au paiement d'une somme d'argent ne peut être exécutée lorsqu'elle requiert nécessairement le recours à la contrainte sur la personne du débiteur ou lorsque l'exécution est contraire à la dignité humaine.

De wet, het contract of de goede trouw kunnen vereisen dat de schuldeiser de schuldenaar een termijn toekent opdat hij de uitstaande verbintenis uitvoert.

Art. 5.232. Vervroegde ingebrekestelling

De schuldeiser kan de schuldenaar in gebreke stellen vóór het verstrijken van de tijdsbepaling, voor zover deze ingebrekestelling zich voldoende nabij het verstrijken ervan situeert. Zij heeft evenwel pas uitwerking zodra de tijdsbepaling is verstreken.

Art. 5.233. Uitzonderingen op de vereiste van ingebrekestelling

De ingebrekestelling is niet vereist wanneer zij geen nut meer heeft. Dat is met name het geval:

1° wanneer de verbintenis om iets niet te doen werd geschonden;

2° wanneer de uitvoering van de verbintenis onmogelijk is geworden;

3° wanneer de uitvoering van de verbintenis geen belang meer heeft voor de schuldeiser;

4° wanneer de schuldenaar laat weten dat hij zijn verbintenis niet zal uitvoeren;

5° wanneer de wet of het contract vermeldt dat de schuldenaar in gebreke zal zijn louter door het verstrijken van de tijdsbepaling; of

6° inzake buitencontractuele aansprakelijkheid.

Hoofdstuk 4. Uitvoering in natura

Art. 5.234. Beginsel

De schuldeiser heeft het recht om de uitvoering van de verschuldigde prestatie in rechte te vorderen, tenzij dit onmogelijk of abusief zou zijn.

Behoudens de gevallen die de wet bepaalt, kan een veroordeling die niet strekt tot betaling van een geldsom niet worden ten uitvoer gelegd indien zij noodzakelijk gepaard gaat met de uitoefening van dwang op de persoon van de schuldenaar of indien zij in strijd is met de menselijke waardigheid.

Art. 5.235. Remplacement du débiteur

Si la prestation s'y prête, le créancier a le droit de se faire autoriser par le juge à exécuter lui-même l'obligation ou à la faire exécuter par un tiers aux frais du débiteur.

Le créancier a le droit de demander la destruction de tout ce qui a été fait par contravention à l'engagement et de se faire autoriser à y procéder aux frais du débiteur.

Le juge peut condamner le débiteur au paiement d'un montant provisionnel aux fins de remboursement des frais exposés pour le remplacement.

Art. 5.236. Décision de justice tenant lieu d'acte

Lorsque la prestation s'y prête, le juge peut:

1° à défaut pour le débiteur d'avoir pris la décision à laquelle il est tenu et dont le contenu est objectivement déterminable, se substituer à lui dans cette décision;

2° à défaut pour le débiteur de collaborer à la rédaction d'un acte instrumentaire qu'il est tenu de passer, ordonner que sa décision tiendra lieu de cet acte.

Chapitre 5. La réparation du dommage

Art. 5.237. Réparation intégrale

En cas d'inexécution imputable au débiteur, celui-ci est tenu de réparer intégralement, en nature ou sous forme pécuniaire, le dommage subi par le créancier.

Les articles 1382 à 1386*bis* de l'ancien Code civil sont d'application conforme à moins que leur nature et leur portée ne soient incompatibles avec une telle application.

Art. 5.238. Devoir de limiter le dommage

Le créancier doit prendre les mesures raisonnables pour limiter et prévenir les conséquences dommageables de l'inexécution.

Les frais raisonnables qui ont été engagés à cet effet peuvent être recouvrés auprès du débiteur.

Si le créancier ne prend pas ces mesures, le dommage qui en découle est alors à sa charge.

Art. 5.235. Vervanging van de schuldenaar

Indien de prestatie zich hiertoe leent, heeft de schuldeiser het recht zich door de rechter te laten machtigen om de verbintenis zelf uit te voeren of te laten uitvoeren door een derde op kosten van de schuldenaar.

De schuldeiser heeft het recht om de ongedaanmaking te vorderen van al hetgeen in strijd met de verbintenis is verricht en zich te laten machtigen om daartoe over te gaan op kosten van de schuldenaar.

De rechter kan de schuldenaar veroordelen tot betaling van een provisioneel bedrag ter vergoeding van de kosten van de vervanging.

Art. 5.236. Rechterlijke beslissing die geldt als akte

Indien de prestatie zich daartoe leent, kan de rechter:

1° indien de schuldenaar in gebreke blijft een beslissing te nemen waartoe hij is gehouden en waarvan de inhoud objectief bepaalbaar is, zich in diens plaats stellen bij die beslissing;

2° indien de schuldenaar in gebreke blijft mee te werken aan het opmaken van een akte die strekt tot bewijs, bevelen dat zijn beslissing zal gelden als die akte.

Hoofdstuk 5. Herstel van de schade

Art. 5.237. Integrale vergoeding

Bij toerekenbare niet-nakoming is de schuldenaar gehouden tot het integraal herstel van de door de schuldeiser geleden schade, hetzij in natura, hetzij in geld.

De artikelen 1382 tot 1386*bis* van het oud Burgerlijk Wetboek zijn van overeenkomstige toepassing, tenzij hun aard en strekking hiermee onverenigbaar is.

Art. 5.238. Schadebeperkingsplicht

De schuldeiser dient redelijke maatregelen te treffen om de schadelijke gevolgen van de niet-nakoming te voorkomen en te beperken.

De redelijke kosten die hieraan werden besteed, kunnen worden verhaald op de schuldenaar.

Laat de schuldeiser na deze maatregelen te nemen, dan komt de schade die hieruit voortvloeit voor zijn rekening.

Chapitre 6. Le droit à la suspension

Art. 5.239. Exception d'inexécution

§ 1. Dans un rapport synallagmatique, le créancier d'une obligation exigible peut suspendre l'exécution de sa propre obligation jusqu'à ce que le débiteur exécute ou offre d'exécuter la sienne. La suspension doit être appliquée de bonne foi.

La preuve que le débiteur a exécuté ou offert d'exécuter son obligation incombe au débiteur. Si le créancier considère que cette exécution ou offre d'exécution n'est pas conforme à ce qui était dû, la preuve lui en incombe.

§ 2. Le créancier peut aussi suspendre l'exécution de son obligation lorsqu'il est manifeste que son débiteur ne s'exécutera pas à l'échéance et que les conséquences de cette inexécution sont suffisamment graves pour lui. Le créancier ne peut plus suspendre l'exécution de son obligation si le débiteur donne des assurances suffisantes de la bonne exécution de la sienne.

§ 3. Lorsque l'obligation du débiteur n'est pas encore exigible ou que la bonne foi l'impose, la suspension fait l'objet d'une notification écrite donnée sans retard injustifié. Celle-ci indique la cause de la suspension et les circonstances la justifiant.

Chapitre 7. Les intérêts de retard

Art. 5.240. Intérêts moratoires

Sans préjudice de la récupération des frais de recouvrement extrajudiciaire, la réparation due pour le retard dans l'exécution d'une obligation de somme consiste exclusivement dans les intérêts au taux légal, sous réserve des exceptions prévues par la loi ou le contrat.

Ces intérêts moratoires sont dus sans que le créancier soit tenu de justifier de l'existence et de l'étendue du dommage.

Ils sont dus à partir du jour de la mise en demeure, excepté dans le cas où la loi ou le contrat les fait courir de plein droit.

En cas de faute intentionnelle du débiteur, la réparation peut dépasser les intérêts au taux légal.

Hoofdstuk 6. Opschortingsrecht

Art. 5.239. Exceptie van niet-uitvoering

§ 1. In een wederkerige rechtsverhouding kan de schuldeiser van een opeisbare verbintenis de nakoming van zijn eigen verbintenis opschorten totdat de schuldenaar de zijne uitvoert of aanbiedt ze uit te voeren. De opschorting moet te goeder trouw worden toegepast.

De bewijslast dat de schuldenaar zijn verbintenis is nagekomen of heeft aangeboden na te komen, rust op de schuldenaar. Indien de schuldeiser meent dat die nakoming of dat aanbod tot nakoming niet overeenstemt met hetgeen verschuldigd was, draagt hij de bewijslast.

§ 2. De schuldeiser kan de nakoming van zijn verbintenis tevens opschorten wanneer het duidelijk is dat zijn schuldenaar zijn verbintenis niet zal hebben uitgevoerd op het einde van de uitvoeringstermijn en dat de gevolgen van die niet-nakoming voldoende ernstig zijn voor hem. De schuldeiser kan de nakoming van zijn verbintenis niet meer opschorten indien de schuldenaar voldoende waarborgen biedt voor de goede uitvoering van de zijne.

§ 3. Wanneer de verbintenis van de schuldenaar nog niet opeisbaar is of wanneer de goede trouw dat vereist, moet de opschorting zonder onnodige vertraging schriftelijk ter kennis worden gebracht. De kennisgeving vermeldt de reden van de opschorting en de omstandigheden die de opschorting rechtvaardigen.

Hoofdstuk 7. Nalatigheidsinterest

Art. 5.240. Moratoire interest

Onverminderd het recht op buitengerechtelijke invorderingskosten, bestaat het herstel verschuldigd wegens vertraging in de nakoming van een geldschuld uitsluitend in de interest aan de wettelijke interestvoet, behoudens de uitzonderingen waarin de wet of het contract voorzien.

Deze moratoire interest is verschuldigd zonder dat de schuldeiser het bestaan en de omvang van de schade hoeft te bewijzen.

Zij is verschuldigd vanaf de dag van de ingebrekestelling, tenzij de wet of het contract ze van rechtswege doet lopen.

Bij een opzettelijke fout van de schuldenaar kan het herstel de interest aan de wettelijke interestvoet te boven gaan.

Art. 5.241. Intérêts compensatoires

En cas de retard de paiement d'une obligation de valeur, le créancier a droit à la réparation intégrale, sauf dans les cas prévus par la loi ou le contrat.

Les intérêts compensatoires sont dus à compter de la naissance du dommage.

Sous-titre 7. Les mesures de sauvegarde des droits du créancier

Art. 5.242. Action oblique

En cas d'inaction du débiteur, le créancier qui est titulaire d'une créance certaine et exigible peut exercer tous les droits et actions du débiteur, au nom et pour le compte de celui-ci, à l'exception de ceux qui sont exclusivement attachés à la personne.

Art. 5.243. Action paulienne

Le créancier peut attaquer en son nom personnel les actes juridiques du débiteur accomplis en méconnaissance frauduleuse de ses droits de recours, à la condition que sa créance soit née avant l'acte juridique attaqué.

Si l'acte juridique a été accompli à titre onéreux, le créancier doit apporter la preuve que le tiers savait ou devait savoir que cet acte causerait préjudice aux créanciers de ce débiteur.

Cette action entraîne l'inopposabilité de l'acte juridique au créancier, sans préjudice de la réparation du dommage s'il y a lieu.

Cette action ne peut pas porter atteinte à la protection du tiers acquéreur conformément au livre 3 du Code civil.

Sous-titre 8. Les causes d'extinction de l'obligation

Chapitre 1er. Disposition générale

Art. 5.244. Énumération des causes d'extinction

L'obligation s'éteint:

1° par le paiement;

2° par l'effet de la condition résolutoire ou du terme extinctif;

3° par la novation;

Art. 5.241. Compensatoire interest

Bij vertraging in de betaling van een waardeschuld heeft de schuldeiser recht op integraal herstel, tenzij in de gevallen bepaald bij wet of contract.

De compensatoire interest is verschuldigd vanaf het ontstaan van de schade.

Ondertitel 7. Maatregelen ter bescherming van de rechten van de schuldeiser

Art. 5.242. Zijdelingse vordering

Bij stilzitten van de schuldenaar kan de schuldeiser die over een zekere en opeisbare schuldvordering beschikt alle rechten en schuldvorderingen van de schuldenaar, in diens naam en voor diens rekening, uitoefenen, met uitzondering van die welke uitsluitend aan de persoon verbonden zijn.

Art. 5.243. Pauliaanse vordering

De schuldeiser kan in eigen naam opkomen tegen de rechtshandelingen van de schuldenaar gesteld met bedrieglijke miskenning van zijn verhaalsrechten op voorwaarde dat de schuldvordering vóór de aangevochten rechtshandeling is ontstaan.

Werd de rechtshandeling gesteld onder bezwarende titel dan dient de schuldeiser het bewijs te leveren dat de derde wist of behoorde te weten dat deze handeling de schuldeisers van deze schuldenaar zou benadelen.

Deze vordering leidt tot de niet-tegenwerpelijke van de rechtshandeling aan de schuldeiser, onverminderd herstel van de schade indien daartoe grond bestaat.

Deze vordering kan geen afbreuk doen aan de bescherming van de derde-verkrijger overeenkomstig boek 3 van het Burgerlijk Wetboek.

Ondertitel 8. Gronden van tenietgaan van de verbintenis

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Art. 5.244. Opsomming van de gronden van tenietgaan

De verbintenis gaat teniet:

1° door betaling;

2° door de uitwerking van de ontbindende voorwaarde of van de uitdovende tijdsbepaling;

3° door schuldvernieuwing;

4° par la remise de dette ou par la renonciation unilatérale du créancier à son droit;

5° par la compensation;

6° par la caducité consécutive à la disparition de son objet;

7° le cas échéant, par la confusion; et

8° dans les autres cas prévus par la loi ou le contrat.

La prescription extinctive transforme l'obligation en obligation naturelle.

Chapitre 2. La novation

Art. 5.245. Définition

La novation est un contrat qui a pour objet d'éteindre une obligation et de lui substituer une obligation nouvelle.

Elle peut avoir lieu par substitution d'obligation entre les mêmes parties, par changement de débiteur ou par changement de créancier.

L'intention de novier l'obligation ne se présume pas.

Art. 5.246. Novation par changement de débiteur

La novation par la substitution d'un nouveau débiteur peut s'opérer sans le concours du premier débiteur.

Art. 5.247. Accessoires et sûretés de l'obligation

L'extinction de l'obligation ancienne s'étend à tous ses accessoires.

Par exception, les sûretés d'origine, telles que les hypothèques ou les privilèges, peuvent être conservées pour la garantie de la nouvelle obligation. Un accord exprès est requis de la part des parties à la novation.

Lorsque les sûretés d'origine ont été consenties par un tiers, celles-ci ne peuvent être conservées qu'avec son consentement.

4° door kwijtschelding van schuld of doordat de schuldeiser eenzijdig afstand doet van zijn recht;

5° door schuldvergelijking;

6° door verval als gevolg van de verdwijning van het voorwerp ervan;

7° in voorkomend geval, door schuldvermenging; en

8° in de overige gevallen waarin de wet of het contract voorziet.

De bevrijdende verjaring zet de verbintenis om in een natuurlijke verbintenis.

Hoofdstuk 2. Schuldvernieuwing

Art. 5.245. Definitie

Schuldvernieuwing is een contract waarbij een verbintenis wordt tenietgedaan en vervangen door een nieuwe verbintenis.

Ze kan plaatsvinden door vervanging van een verbintenis tussen dezelfde partijen, door verandering van schuldenaar of door verandering van schuldeiser.

De bedoeling om de verbintenis te vernieuwen wordt niet vermoed.

Art. 5.246. Schuldvernieuwing door verandering van schuldenaar

Schuldvernieuwing door het in de plaats stellen van een nieuwe schuldenaar kan tot stand komen zonder medewerking van de eerste schuldenaar.

Art. 5.247. Nevenrechten en zekerheden van de verbintenis

Het tenietgaan van de oude verbintenis strekt zich uit tot alle nevenrechten ervan.

Uitzonderlijk kunnen oorspronkelijke zekerheden, zoals hypotheken of voorrechten, behouden worden tot zekerheid van de nieuwe verbintenis. Een uitdrukkelijk akkoord vanwege de partijen bij de schuldvernieuwing is vereist.

Wanneer de oorspronkelijke zekerheden verleend waren door een derde, kunnen zij enkel worden behouden met diens instemming.

Art. 5.248. Indication de payer ou de recevoir paiement

La simple indication, faite par le débiteur, d'une personne qui doit payer pour le compte de celui-ci, n'opère pas novation.

Il en est de même de la simple indication, faite par le créancier, d'une personne qui doit recevoir paiement pour le compte de celui-ci.

Art. 5.249. Délégation

§ 1er. La délégation est le contrat par lequel le délégant obtient du délégué qu'il s'engage envers le délégataire à exécuter une obligation dont le délégant est tenu envers le délégataire.

§ 2. Le délégué ne peut, sauf stipulation contraire, opposer au délégataire aucune exception tirée de ses rapports avec le délégant ou des rapports de ce dernier avec le délégataire.

Le délégué peut toutefois opposer la nullité de son obligation, si la créance du délégataire envers le délégant n'existe pas ou si elle est nulle pour violation de l'ordre public.

§ 3. Lorsque le délégataire a l'intention de libérer le délégant de sa dette, la délégation opère novation. Cette intention ne se présume pas.

Si cette intention fait défaut, la délégation procure au délégataire un second débiteur.

Le créancier qui a consenti à cette libération n'a pas de recours contre le délégant si le délégué devient insolvable après la délégation, à moins que le contrat ne le prévoie expressément.

Chapitre 3. La remise de dette et la renonciation unilatérale

Art. 5.250. Définition

La remise de dette est le contrat par lequel le créancier libère le débiteur de son obligation.

La libération des sûretés ne suffit pas pour faire présumer la remise de dette.

Art. 5.248. Aanwijzing tot betaling of tot ontvangst van betaling

De loutere aanwijzing, door de schuldenaar, van een persoon die in zijn plaats moet betalen, brengt geen schuldvernieuwing teweeg.

Hetzelfde geldt voor de loutere aanwijzing, door de schuldeiser, van een persoon die voor hem betaling moet ontvangen.

Art. 5.249. Delegatie

§ 1. De delegatie is het contract waarbij de delegant vanwege de gedelegeerde verkrijgt dat hij zich ten aanzien van de delegataris verbindt tot uitvoering van een verbintenis waartoe de delegant gehouden is jegens de delegataris.

§ 2. De gedelegeerde kan, behoudens andersluidende bepaling, geen enkele exceptie uit zijn verhouding met de delegant of uit de verhouding van laatstgenoemde met de delegataris inroepen tegen de delegataris.

De gedelegeerde kan evenwel de nietigheid van zijn verbintenis inroepen indien de schuldvordering van de delegataris jegens de delegant niet bestaat of nietig is wegens schending van de openbare orde.

§ 3. Wanneer de delegataris de bedoeling heeft de delegant te bevrijden van zijn schuld, brengt de delegatie schuldvernieuwing teweeg. Deze bedoeling wordt niet vermoed.

Indien deze bedoeling ontbreekt, verschaft de delegatie aan de delegataris een tweede schuldenaar.

De schuldeiser die met deze bevrijding heeft ingestemd, heeft geen verhaal tegen de delegant, indien de gedelegeerde insolvabel wordt na de delegatie, tenzij het contract daarin uitdrukkelijk voorziet.

Hoofdstuk 3. Kwijtschelding van schuld en de eenzijdige afstand

Art. 5.250. Definitie

Kwijtschelding van schuld is het contract waarbij de schuldeiser de schuldenaar bevrijdt van zijn verbintenis.

De bevrijding van de zekerheden volstaat niet om kwijtschelding van schuld te doen vermoeden.

Art. 5.251. Remise de dette et cautions

La remise de dette accordée au débiteur principal libère les cautions.

Celle accordée à la caution ne libère pas le débiteur principal.

Celle accordée à l'une des cautions ne libère pas les autres.

Art. 5.252. Rachat de cautionnement

Ce que le créancier a reçu d'une caution en contrepartie de la décharge de son cautionnement doit être imputé sur la dette, et tourner à la décharge du débiteur principal et des autres cautions.

Art. 5.253. Renonciation unilatérale

Le créancier peut, par sa seule volonté, renoncer à son droit de créance.

La renonciation ne se présume pas.

Chapitre 4. La compensation

Art. 5.254. Définition

Il y a compensation lorsque des obligations réciproques s'éteignent à concurrence du montant ou de la quantité la plus faible.

La compensation ne s'applique pas à une créance et une dette qui relèvent de patrimoines distincts d'une même personne.

La compensation peut être légale, conventionnelle ou judiciaire.

Art. 5.255. Compensation légale

La compensation légale s'opère de plein droit, même à l'insu des débiteurs.

Cette compensation n'a lieu qu'entre deux obligations qui ont toutes les deux pour objet le paiement d'une somme d'argent ou la livraison d'une certaine quantité de choses fongibles de la même espèce et qui sont toutes les deux certaines, liquides et exigibles.

Les prestations en grain ou denrée, non contestées, et dont le prix est réglé par les mercuriales, peuvent se compenser avec des sommes liquides et exigibles.

Art. 5.251. Kwijtschelding en borgen

De kwijtschelding die aan de hoofdschuldenaar wordt verleend, bevrijdt de borgen.

De kwijtschelding die aan de borg wordt verleend, bevrijdt de hoofdschuldenaar niet.

De kwijtschelding die aan een van de borgen wordt verleend, bevrijdt de andere niet.

Art. 5.252. Afkoop van borg

Wat de schuldeiser van een borg heeft ontvangen als tegenprestatie voor zijn ontslag uit zijn borgstelling, moet worden toegerekend op de schuld en moet in mindering worden gebracht van de hoofdschuldenaar en de andere borgen.

Art. 5.253. Eenzijdige afstand

De schuldeiser kan, door zijn enkele wil, afstand doen van zijn vorderingsrecht.

Afstand wordt niet vermoed.

Hoofdstuk 4. Schuldvergelijking

Art. 5.254. Definitie

Er is sprake van schuldvergelijking wanneer wederzijdse verbintenissen uitdoven ten belope van het laagste bedrag of hoeveelheid.

Schuldvergelijking vindt niet plaats ten aanzien van een schuldvordering en een schuld die in van elkaar gescheiden vermogens van eenzelfde persoon vallen.

De schuldvergelijking kan wettelijk, conventioneel of gerechtelijk zijn.

Art. 5.255. Wettelijke schuldvergelijking

Wettelijke schuldvergelijking heeft plaats van rechtswege, zelfs buiten het medeweten van de schuldenaars.

Deze schuldvergelijking heeft alleen plaats tussen twee verbintenissen die beide de betaling van een geldsom of de levering van een zekere hoeveelheid vervangbare voorwerpen van dezelfde soort betreffen en die beide zeker, effen en opeisbaar zijn.

Niet betwiste verbintenissen tot levering van granen of waren, waarvan de prijs door de officiële marktberichten wordt bepaald, kunnen in vergelijking worden gebracht met geldschulden die vaststaand en opeisbaar zijn.

Art. 5.256. Exceptions

La compensation a lieu, quelles que soient les sources de l'une ou l'autre des obligations, excepté dans le cas:

1° de la demande en restitution d'une chose dont le propriétaire a été injustement dépouillé;

2° de la demande en restitution d'un dépôt ou du prêt à usage; ou

3° d'une obligation dans la mesure où elle est insaisissable.

Art. 5.257. Délai de grâce

Le délai de grâce n'est pas un obstacle à la compensation.

Art. 5.258. Cautionnement

La caution peut opposer la compensation de ce que le créancier doit au débiteur principal.

Mais le débiteur principal ne peut opposer la compensation de ce que le créancier doit à la caution.

Art. 5.259. Frais

Lorsque les deux obligations ne sont pas payables au même lieu, on n'en peut opposer la compensation que sous déduction des frais du paiement.

Art. 5.260. Imputation

Lorsque plusieurs créances sont compensables, l'article 5.210 est d'application conforme.

Art. 5.261. Droit des tiers

La compensation n'a pas lieu au préjudice des droits acquis par un tiers. Ainsi, le débiteur qui est devenu créancier depuis la saisie-arrêt faite par un tiers entre ses mains ne peut opposer la compensation au préjudice du saisissant. La compensation ne peut avoir lieu non plus après qu'un concours a affecté le patrimoine de l'une des parties.

La règle énoncée à l'alinéa 1er reçoit exception lorsqu'il s'agit d'obligations connexes.

Art. 5.256. Uitzonderingen

Schuldvergelijking heeft plaats, uit welke bron de wederzijdse verbintenissen ook ontstaan, uitgezonderd in geval van:

1° een eis tot teruggave van een voorwerp dat de eigenaar wederrechtelijk is ontnomen;

2° een eis tot teruggave van iets dat in bewaring of in bruikleen is gegeven; of

3° een verbintenis in de mate zij niet vatbaar is voor beslag.

Art. 5.257. Respijtermijn

Een respijtermijn verhindert de schuldvergelijking niet.

Art. 5.258. Borgtocht

De borg kan in vergelijking brengen hetgeen de schuldeiser aan de hoofdschuldenaar verschuldigd is.

De hoofdschuldenaar kan echter niet in vergelijking brengen hetgeen de schuldeiser aan de borg verschuldigd is.

Art. 5.259. Kosten

Wanneer beide verbintenissen niet op dezelfde plaats betaalbaar zijn, kunnen zij enkel in vergelijking worden gebracht met vergoeding van de kosten van de betaling.

Art. 5.260. Toerekening

Indien meerdere schuldvorderingen vatbaar zijn voor schuldvergelijking, is artikel 5.210 van overeenkomstige toepassing.

Art. 5.261. Rechten van derden

Schuldvergelijking heeft niet plaats ten nadele van de verkregen rechten van een derde. Aldus kan de schuldenaar die schuldeiser is geworden nadat in zijn handen door iemand beslag onder derden is gelegd, zich niet op de schuldvergelijking beroepen ten nadele van de beslaglegger. Evenmin kan schuldvergelijking plaatsvinden nadat er op het vermogen van een van de partijen samenloop is ontstaan.

Deze regel uit het eerste lid lijdt uitzondering wanneer het samenhangende verbintenissen betreft.

Art. 5.262. Paiement dans l'ignorance de la compensation

Celui qui a payé une obligation qui était, de plein droit, éteinte par la compensation, ne peut plus, en exerçant la créance dont il n'a pas opposé la compensation, se prévaloir, au préjudice des tiers, des sûretés qui y étaient attachées, à moins qu'il n'ait eu un juste motif d'ignorer la créance qui devait compenser sa dette.

Art. 5.263. Compensation conventionnelle

Si les conditions de la compensation légale ne sont pas remplies, les parties peuvent convenir de la compensation. La compensation conventionnelle prend effet à la date de l'accord de volonté ou, s'il s'agit d'obligations futures, à celle de leur naissance.

Cette compensation est opposable aux tiers conformément à l'article 5.261 ou, le cas échéant, conformément aux articles 14 et 15 de la loi du 15 décembre 2004 relative aux sûretés financières.

Art. 5.264. Compensation judiciaire

Même si les obligations ne sont pas encore certaines ou liquides, la compensation peut être prononcée par le juge.

La compensation judiciaire produit ses effets à partir du prononcé.

La compensation judiciaire est opposable aux tiers conformément à l'article 5.261.

Chapitre 5. La caducité de l'obligation par disparition de son objet

Art. 5.265. Disparition de l'objet

L'obligation devenue impossible à exécuter en nature pour quelque cause que ce soit, même si cette inexécution est imputable au débiteur, est de plein droit caduque, sans préjudice des sanctions ouvertes au créancier.

Art. 5.266. Perte d'une chose certaine par suite d'un cas de force majeure

Lorsque la chose certaine qui est l'objet de la prestation vient à périr, est mise hors du commerce, ou se

Art. 5.262. Betaling in onwetendheid van schuldvergelijking

Diegene die een verbintenis heeft betaald die van rechtswege door schuldvergelijking was teniet gegaan, kan, bij het verhalen van de schuldvordering die hij niet in vergelijking gebracht heeft, zich ten nadele van derden niet meer beroepen op de zekerheidsrechten die aan deze schuldvordering verbonden waren, tenzij hij een gegronde reden heeft gehad om onwetend te zijn van de schuldvordering waarmee zijn schuld moest worden in vergelijking gebracht.

Art. 5.263. Conventionele schuldvergelijking

Indien de vereisten voor wettelijke schuldvergelijking niet vervuld zijn, kunnen de partijen overeenkomen dat de schuldvergelijking plaatsheeft. De conventionele schuldvergelijking heeft uitwerking vanaf de wilsovereenstemming of, indien het toekomstige verbintenissen betreft, vanaf hun ontstaan.

Deze schuldvergelijking is tegenwerpelijk aan derden overeenkomstig artikel 5.261 of, in voorkomend geval, overeenkomstig de artikelen 14 en 15 van de wet van 15 december 2004 betreffende financiële zekerheden.

Art. 5.264. Gerechtelijke schuldvergelijking

Zelfs indien de verbintenissen nog niet zeker of effen zijn, kan de schuldvergelijking worden uitgesproken door de rechter.

De gerechtelijke schuldvergelijking heeft uitwerking vanaf de uitspraak.

Gerechtelijke schuldvergelijking is tegenwerpelijk aan derden overeenkomstig artikel 5.261.

Hoofdstuk 5. Verval van de verbintenis door verdwijning van het voorwerp

Art. 5.265. Verdwijning van het voorwerp

De verbintenis die onmogelijk nog kan worden nagekomen in natura om welke reden ook, zelfs al is de niet-nakoming toerekenbaar aan de schuldenaar, is van rechtswege vervallen, onverminderd de sancties die ontstaan voor de schuldeiser.

Art. 5.266. Verlies van een bepaald voorwerp door overmacht

Wanneer het bepaald voorwerp waarop de prestatie betrekking heeft, tenietgaat, buiten de handel gesteld

perd de manière qu'on en ignore absolument l'existence, l'obligation est caduque.

Le débiteur n'a aucune obligation de réparation si la remise de la chose certaine est devenue impossible par suite d'un cas de force majeure et avant que le débiteur fût en demeure.

Le créancier bénéficie des droits ou actions en indemnité relatifs à cette chose qui échoient au débiteur.

Art. 5.267. Mise en demeure et absence de lien causal

Lors même que le débiteur est en demeure, et s'il n'a pas pris en charge les cas de force majeure, l'obligation est caduque, et le débiteur libéré de toute obligation, dans le cas où la chose aurait également péri chez le créancier si elle lui eût été livrée.

L'alinéa 1er est d'application conforme aux obligations ayant pour objet une prestation de faire ou de ne pas faire.

Toutefois, si le propriétaire d'une chose en a été privé par une faute intentionnelle, sa perte ne dispense pas celui qui l'a soustraite de l'obligation de réparer le dommage.

Chapitre 6. La confusion

Art. 5.268. Définition

Il y a confusion, lorsque les qualités de créancier et de débiteur d'une obligation se réunissent dans la même personne.

Elle ne s'applique pas lorsque l'obligation relève de deux patrimoines distincts d'une même personne.

Art. 5.269. Effets de la confusion

La confusion suspend de plein droit l'exigibilité de l'obligation.

Si l'obstacle à cette exigibilité est définitif, la confusion éteint de plein droit l'obligation.

Art. 5.270. Confusion et cautions

La confusion qui s'opère dans la personne du débiteur principal profite à ses cautions.

wordt, of verloren gaat zodanig dat men van zijn bestaan geheel onwetend is, vervalt de verbintenis.

De schuldenaar is geenszins verplicht tot herstel indien de teruggave onmogelijk is geworden door een geval van overmacht en vooraleer de schuldenaar in gebreke was.

De schuldeiser geniet van de rechten of vorderingen tot herstel met betrekking tot dat bepaald voorwerp die de schuldenaar toekomen.

Art. 5.267. Ingebrekestelling en afwezigheid van oorzakelijk verband

Zelfs wanneer de schuldenaar in gebreke is, en indien hij de gevallen van overmacht niet op zich heeft genomen, vervalt de verbintenis, en is de schuldenaar van elke verbintenis bevrijd, als het voorwerp eveneens bij de schuldeiser was tenietgegaan, ware het hem geleverd.

Het eerste lid is ook van overeenkomstige toepassing op de verbintenissen die betrekking hebben op een prestatie om iets te doen of niet te doen.

Indien echter de eigenaar van een voorwerp daarvan is beroofd door een opzettelijke fout, stelt zijn verlies de ontvreemder niet vrij van de verplichting de schade te herstellen.

Hoofdstuk 6. Schuldvermenging

Art. 5.268. Definitie

Er is sprake van schuldvermenging wanneer de hoedanigheden van schuldeiser en schuldenaar van een verbintenis in dezelfde persoon verenigd worden.

Dat is niet het geval wanneer de verbintenis twee onderscheiden vermogens van eenzelfde persoon betreft.

Art. 5.269. Gevolgen van schuldvermenging

De schuldvermenging schorst van rechtswege de opeisbaarheid van de verbintenis.

Indien die opeisbaarheid definitief wordt verhinderd, doet de schuldvermenging de verbintenis van rechtswege teniet.

Art. 5.270. Schuldvermenging en borgen

Schuldvermenging die in de persoon van de hoofdschuldenaar plaatsheeft, strekt tot voordeel van zijn borgen.

Celle qui s'opère dans la personne de la caution est sans incidence sur l'obligation principale.”.

Schuldvermenging die in de persoon van de borg plaatsheeft, heeft geen invloed op de hoofdbintenis.”.

CHAPITRE 3

Dispositions modificatives

Section Ire

Modifications du Code judiciaire

Art. 3

Dans l'article 1334, alinéa 1er, du Code judiciaire, le chiffre “1244” est remplacé par le chiffre “5.201”.

Art. 4

Dans l'article 1394/20, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 19 octobre 2015, les mots “clauses pénales” sont remplacés par les mots “clauses indemnitaires”.

Art. 5

Dans l'article 1394/21, alinéa 2, 2°, du même Code, inséré par la loi du 19 octobre 2015, les mots “clauses pénales” sont remplacés par les mots “clauses indemnitaires”.

Art. 6

À l'article 1394/24, du même Code, inséré par la loi du 19 octobre 2015, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 2, les mots “clause pénale” sont remplacés par les mots “clause indemnitaire”;

2° dans le paragraphe 4, les mots “clauses pénales” sont remplacés par les mots “clauses indemnitaires”.

Art. 7

Dans l'article 1445, alinéa 2, du même Code, le chiffre “1166” est remplacé par le chiffre “5.242”.

HOOFDSTUK 3

Wijzigingsbepalingen

Afdeling I

Wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 3

In artikel 1334, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt het cijfer “1244” vervangen door het cijfer “5.201”.

Art. 4

In artikel 1394/20, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 oktober 2015, wordt het woord “strafbedingen” vervangen door het woord “schadebedingen”.

Art. 5

In artikel 1394/21, eerste lid, 2°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 oktober 2015, wordt het woord “strafbedingen” vervangen door het woord “schadebedingen”.

Art. 6

In artikel 1394/24, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 oktober 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, tweede lid, wordt het woord “strafbeding” vervangen door het woord “schadebeding”;

2° in paragraaf 4 wordt het woord “strafbedingen” vervangen door het woord “schadebedingen”.

Art. 7

In artikel 1445, tweede lid, van hetzelfde Wetboek wordt het cijfer “1166” vervangen door het cijfer “5.242”.

Art. 8

Dans l'article 1539, alinéa 3, du même Code, le chiffre "1166" est remplacé par le chiffre "5.242".

Art. 9

Dans l'article 1675/16*bis*, § 1er, alinéa 1er, du même Code, inséré par la loi du 13 décembre 2005, le chiffre "1287" est remplacé par le chiffre "5.251".

Art. 10

Dans l'article 1730, § 2, du même Code, inséré par la loi du 21 février 2005, le chiffre "1153" est remplacé par le chiffre "5.240".

Section II

*Modification du Code des sociétés
et des associations*

Art. 11

Dans l'article 2:144, alinéa 3, du Code des sociétés et des associations, le chiffre "1166" est remplacé par le chiffre "5.242".

Section III

Modifications du Code de droit économique

Art. 12

Dans l'article VI.7/3, alinéa 2, du Code de droit économique, inséré par la loi du 15 mai 2014, le chiffre "1235" est remplacé par le chiffre "5.195".

Art. 13

Dans l'article VI.83, 10° et 11°, du même Code, inséré par la loi du 21 décembre 2013, les mots "de l'article 1184" sont remplacés par les mots "des articles 5.90 à 5.96".

Art. 14

Dans l'article VII.106, § 5, du même Code, inséré par la loi du 19 avril 2014, le chiffre "1254" est remplacé par le chiffre "5.210".

Art. 8

In artikel 1539, derde lid, van hetzelfde Wetboek wordt het cijfer "1166" vervangen door het cijfer "5.242".

Art. 9

In artikel 1675/16*bis*, § 1, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 13 december 2005, wordt het cijfer "1287" vervangen door het cijfer "5.251".

Art. 10

In artikel 1730, § 2, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 februari 2005, wordt het cijfer "1153" vervangen door het cijfer "5.240".

Afdeling II

*Wijziging van het Wetboek van vennootschappen en
verenigingen*

Art. 11

In artikel 2:144, derde lid, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen wordt het cijfer "1166" vervangen door het cijfer "5.242".

Afdeling III

Wijzigingen van het Wetboek van economisch recht

Art. 12

In artikel VI.7/3, tweede lid, van het Wetboek van economisch recht, ingevoegd bij de wet van 15 mei 2014, wordt het cijfer "1235" vervangen door het cijfer "5.195".

Art. 13

In artikel VI.83, 10° en 11°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 21 december 2013, worden de woorden "artikel 1184" vervangen door de woorden "de artikelen 5.90 tot 5.96".

Art. 14

In artikel VII.106, § 5, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 april 2014, wordt het cijfer "1254" vervangen door het cijfer "5.210".

Art. 15

Dans l'article VII.147/17 du même Code, inséré par la loi du 22 avril 2016, les mots "1250 et" sont remplacés par les mots "5.218, 5.219 et".

Art. 16

Dans l'article VII.147/17 du même Code, inséré par la loi du 22 avril 2016, le chiffre "1251" est remplacé par le chiffre "5.220".

Art. 17

Dans l'article VII.147/22, § 5, du même Code, inséré par la loi du 22 avril 2016, le chiffre "1254" est remplacé par le chiffre "5.210".

Art. 18

Dans l'article VII.199, alinéa 2, du même Code, inséré par la loi du 19 avril 2014, les mots "clause pénale" sont remplacés par les mots "clause indemnitaire".

Art. 19

Dans l'article VII.213, alinéa 2, du même Code, inséré par la loi du 22 avril 2016, les mots "clause pénale" sont remplacés par les mots "clause indemnitaire".

Art. 20

Dans l'article XIV.8/3, alinéa 2, du même Code, inséré par la loi du 18 décembre 2015, le chiffre "1235" est remplacé par le chiffre "5.195".

Art. 21

Dans l'article XIV.50., 10° et 11° du même Code, inséré par la loi du 15 mai 2014 les mots "de l'article 1184" sont remplacés par les mots "des articles 5.90 à 5.96".

Art. 15

In artikel VII.147/17 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 22 april 2016, worden de woorden "1250 en" vervangen door de woorden "5.218, 5.219 en".

Art. 16

In artikel VII.147/17 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 22 april 2016, wordt het cijfer "1251" vervangen door het cijfer "5.220".

Art. 17

In artikel VII.147/22, § 5, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 22 april 2016, wordt het cijfer "1254" vervangen door het cijfer "5.210".

Art. 18

In artikel VII.199, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 19 april 2014, wordt het woord "strafbeding" vervangen door het woord "schadebeding".

Art. 19

In artikel VII.213, tweede lid, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 22 april 2016, wordt het woord "strafbeding" vervangen door het woord "schadebeding".

Art. 20

In artikel XIV.8/3., lid 2, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 december 2015, wordt het cijfer "1235" vervangen door het cijfer "5.195".

Art. 21

In artikel XIV.50., 10° en 11°, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 15 mei 2014, worden de woorden "artikel 1184" vervangen door de woorden "artikelen 5.90 tot 5.96".

Section IV*Modifications de l'ancien Code Civil***Art. 22**

À l'article 1475 de l'ancien Code civil, inséré par la loi du 23 novembre 1998 et modifié en dernier lieu par la loi du 21 décembre 2018, les modifications suivantes sont apportées:

1° le chiffre "1123" est remplacé par le chiffre "5.40";

2° le chiffre "1124" est remplacé par le chiffre "5.41".

Art. 23

Dans l'article 2244, § 2, du même Code, inséré par la loi du 23 mai 2013, les mots "article 1146" sont remplacés par les mots "articles 5.231 et 5.233".

Section V*Modification de la loi du 9 juillet 1957 réglementant les ventes à tempérament et leur financement***Art. 24**

Dans l'article 19, paragraphe 1er, alinéa 1er, de la loi du 9 juillet 1957 réglementant les ventes à tempérament et leur financement, le chiffre "1188" est remplacé par le chiffre "5.155".

Section VI*Modification de la loi du 2 avril 1962 relative à la Société fédérale de Participations et d'investissement***Art. 25**

Dans l'article 2sexies, § 2, alinéa 2, de la loi du 2 avril 1962 relative à la Société fédérale de Participations et d'investissement, inséré par la loi du 5 décembre 2017, les mots "L'article 1184 du Code Civil n'est" sont remplacés par les mots "Les articles 5.90 à 5.96 du Code Civil ne sont".

Afdeling IV*Wijzigingen van het oud Burgerlijk Wetboek***Art. 22**

In artikel 1475 van het oud Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 23 november 1998 en laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 december 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het cijfer "1123" wordt vervangen door het cijfer "5.40";

1° het cijfer "1124" wordt vervangen door het cijfer "5.41".

Art. 23

In artikel 2244, § 2, van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 23 mei 2013, worden de woorden "artikel 1146" vervangen door de woorden "artikelen 5.231 en 5.233".

Afdeling V*Wijziging van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering***Art. 24**

In artikel 19, paragraaf 1, eerste lid, van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering, wordt het cijfer "1188" vervangen door het cijfer "5.155".

Afdeling VI*Wijziging van de wet van 2 april 1962 betreffende de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij en de gewestelijke investeringsmaatschappijen***Art. 25**

In artikel 2sexies, § 2, tweede lid, van de wet van 2 april 1962 betreffende de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij en de gewestelijke investeringsmaatschappijen, ingevoegd bij de wet van 5 december 2017, worden de woorden "Artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek is" vervangen door de woorden "De artikelen 5.90 tot 5.96 van het Burgerlijk Wetboek zijn".

Section VII

Modifications de la loi du 9 août 1963 instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire soins de santé et indemnités

Art. 26

Dans l'article 33, paragraphe 2, de la loi du 9 août 1963 instituant et organisant un régime d'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, modifié par la loi du 24 décembre 1963, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots "clauses pénales" sont remplacés par les mots "clauses indemnitaires";

2° les mots "des articles 1226 à 1233" sont remplacés par les mots "de l'article 5.88".

Art. 27

Dans l'article 34, paragraphe 8, alinéa 1, de la même loi, modifié par la loi du 26 mars 1970, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots "clauses pénales" sont remplacés par les mots "clauses indemnitaires";

2° les mots "des articles 1226 à 1233" sont remplacés par les mots "de l'article 5.88".

Section VIII

Modification de la loi du 10 juin 1964 sur les appels publics à l'épargne

Art. 28

Dans l'article 21, § 4, de la loi du 10 juin 1964 sur les appels publics à l'épargne, les mots "clauses pénales" sont remplacés par les mots "clauses indemnitaires".

Afdeling VII

Wijzigingen van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Art. 26

In artikel 33, paragraaf 2, van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, ingevoegd bij de wet van 24 december 1963, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord "strafbedingen" wordt vervangen door het woord "schadebedingen";

2° de woorden "de artikelen 1226 tot en met 1233" worden vervangen door de woorden "artikel 5.88".

Art. 27

In artikel 34, paragraaf 8, eerste lid, van dezelfde wet, ingevoegd bij de wet van 26 maart 1970, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord "strafbedingen" wordt vervangen door het woord "schadebedingen";

2° de woorden "de artikelen 1226 tot en met 1233" worden vervangen door de woorden "artikel 5.88".

Afdeling VIII

Wijziging van de wet van 10 juni 1964 op het openbaar aantrekken van spaargelden

Art. 28

In artikel 21, § 4, van de wet van 10 juni 1964 op het openbaar aantrekken van spaargelden wordt het woord "strafbedingen" vervangen door het woord "schadebedingen".

Section IX

*Modification de la loi du 12 avril 1965
relative au transport de produits gazeux et
autres par canalisations*

Art. 29

Dans l'article 16, 7°, de la loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations, les mots "clauses pénales" sont remplacés par les mots "clauses indemnitaires".

Section X

*Modification de la loi du 1er avril 1976
relative à l'intégration verticale dans le secteur
de la production animale*

Art. 30

Dans l'article 13, alinéa 1er, de la loi du 1er avril 1976 relative à l'intégration verticale dans le secteur de la production animale, les mots "clause pénale" sont remplacés par les mots "clause indemnitaire".

Section XI

*Modification de la loi du 22 mars 1993 relative au statut
et au contrôle des établissements de crédit*

Art. 31

Dans l'article 31, alinéa 2, de la loi du 22 mars 1993 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit, modifié par la loi du 3 août 2012, le chiffre "1167" est remplacé par le mot "5.243".

Section XII

*Modification de la loi du 14 juillet 1994
relative à l'assurance obligatoire soins de santé et
indemnités*

Art. 32

À l'article 72, alinéa 3, de la loi du 14 juillet 1994 relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994, modifié en dernier lieu par la loi du 17 février 2012, les modifications suivantes sont apportées:

Afdeling IX

*Wijziging van de wet van 12 april 1965
betreffende het vervoer van gasachtige producten en
andere door middel van leidingen*

Art. 29

In artikel 16, 7°, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, wordt het woord "strafbedingen" vervangen door het woord "schadebedingen".

Afdeling X

*Wijziging van de wet van 1 april 1976
betreffende de verticale integratie in de sector
van de dierlijke productie*

Art. 30

In artikel 13, eerste lid, van de wet van 1 april 1976 betreffende de verticale integratie in de sector van de dierlijke productie worden het woord "strafbeding" vervangen door het woord "schadebeding".

Afdeling XI

*Wijziging van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van
en het toezicht op de kredietinstellingen*

Art. 31

In artikel 31, tweede lid, van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, gewijzigd bij de wet van 3 augustus 2012, wordt het cijfer "1167" vervangen door het cijfer "5.243".

Afdeling XII

*Wijziging van de wet van 14 juli 1994
betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige
verzorging en uitkeringen*

Art. 32

In artikel 72, derde lid, van de wet van 14 juli 1994, betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 17 februari 2012, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° les mots “des articles 1226 à 1233” sont remplacés par les mots “de l’article 5.88”;

2° les mots “clauses pénales” sont remplacés par les mots “clauses indemnitaires”.

Section XIII

Modification de la loi du 17 juillet 1997 relative au concordat judiciaire

Art. 33

Dans l’article 28, alinéa 2, de la loi du 17 juillet 1997 relative au concordat judiciaire, les mots “clauses pénales” sont remplacés par les mots “clauses indemnitaires”.

Section XIV

Modification de la loi du 3 novembre 2001 relative à la création de la Société belge d’Investissement pour les Pays en Développement

Art. 34

Dans l’article 4bis, § 3, alinéa 2, de la loi du 3 novembre 2001 relative à la création de la Société belge d’Investissement pour les Pays en Développement, inséré par la loi du 20 janvier 2014, les mots “L’article 1184 du Code Civil n’est” sont remplacés par les mots “Les articles 5.90 à 5.96 du Code Civil ne sont”.

Section XV

Modification de la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers

Art. 35

Dans l’article 31, paragraphe 4, alinéa 3, de la loi du 2 août 2002 relative à la surveillance du secteur financier et aux services financiers, modifié par la loi du 25 avril 2014, le chiffre “1254” est remplacé par le mot “5.210”.

1° de woorden “de artikelen 1226 tot en met 1233” worden vervangen door de woorden “artikel 5.88”;

2° het woord “strafbedingen” wordt vervangen door het woord “schadebedingen”.

Afdeling XIII

Wijziging van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord

Art. 33

In artikel 28, lid 2, van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord, wordt het woord “strafbedingen” vervangen door het woord “schadebedingen”.

Afdeling XIV

Wijziging van de wet van 3 november 2001 tot oprichting van de Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden

Art. 34

In artikel 4bis, § 3, tweede lid, van de wet van 3 november 2001 tot oprichting van de Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden, ingevoegd bij de wet van 20 januari 2014, worden de woorden “Artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek is” vervangen door de woorden “De artikelen 5.90 tot 5.96 van het Burgerlijk Wetboek zijn”.

Afdeling XV

Wijziging van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

Art. 35

In artikel 31, paragraaf 4, lid 3, van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties, gewijzigd door de wet van 25 april 2014, wordt het cijfer “1254” vervangen door het woord “5.210”.

Section XVI

*Modification de la loi du 11 juin 2004
relative à l'information à fournir
lors de la vente de véhicules d'occasion*

Art. 36

Dans l'article 7 de la loi du 11 juin 2004 relative à l'information à fournir lors de la vente de véhicules d'occasion, modifié par la loi du 28 novembre 2018, le chiffre "1116" est remplacé par le chiffre "5.35".

Section XVII

*Modification de la loi du 15 décembre 2004 relative aux
sûretés financières et portant des dispositions fiscales
diverses en matière de conventions constitutives de sûreté
réelle et de prêts portant sur des instruments financier.*

Art. 37

Dans l'article 8, §§ 1er et 2, de la loi du 15 décembre 2004 relative aux sûretés financières et portant des dispositions fiscales diverses en matière de conventions constitutives de sûreté réelle et de prêts portant sur des instruments financiers le chiffre "1254" est remplacé par le chiffre "5.210".

Section XVIII

*Modifications de la loi du 31 janvier 2009
relative à la continuité des entreprises*

Art. 38

À l'article 35, § 3, de la loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots "clauses pénales" sont remplacés par les mots "clauses indemnitaires";

2° les mots "clause pénale" sont remplacés par les mots "clauses indemnitaire".

Art. 39

Dans l'article 43, alinéa 2, de la même loi du 31 janvier 2009, le chiffre "1244" est remplacé par le chiffre "5.201".

Afdeling XVI

*Wijziging van de wet van 11 juni 2004
betreffende de informatieverstrekking
bij de verkoop van tweedehandsvoertuigen*

Art. 36

In artikel 7 van de wet van 11 juni 2004 betreffende de informatieverstrekking bij de verkoop van tweedehandsvoertuigen, gewijzigd bij de wet van 28 november 2018, wordt het cijfer "1116" vervangen door het cijfer "5.35".

Afdeling XVII

*Wijziging van de wet van 15 december 2004 betreffende
financiële zekerheden en houdende diverse fiscale
bepalingen inzake zakelijke-zekerheidsovereenkomsten en
leningen met betrekking tot financiële instrumenten*

Art. 37

In artikel 8, §§ 1 en 2 van de wet van 15 december 2004, betreffende financiële zekerheden en houdende diverse fiscale bepalingen inzake zakelijke-zekerheidsovereenkomsten en leningen met betrekking tot financiële instrumenten, wordt het cijfer "1254" vervangen door het cijfer "5.210".

Afdeling XVIII

*Wijzigingen van de wet van 31 januari 2009 betreffende
de continuïteit van de ondernemingen*

Art. 38

In artikel 35, § 3, van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord "strafbedingen" wordt vervangen door het woord "schadebedingen";

2° het woord "strafbeding" wordt vervangen door het woord "schadebeding".

Art. 39

In artikel 43, tweede lid, van dezelfde wet wordt het cijfer "1244" vervangen door het cijfer "5.201".

Section XIX

Modification de la loi du 3 août 2012 relative à des mesures diverses pour faciliter la mobilisation de créances dans le secteur financier

Art. 40

Dans l'article 8, § 4, de la loi du 3 août 2012 relative à des mesures diverses pour faciliter la mobilisation de créances dans le secteur financier, le chiffre "1167" est remplacé par le chiffre "5.243".

Section XX

Modification de la loi du 30 juillet 2013 relative à la revente de titres d'accès à des événements

Art. 41

Dans l'article 6 de la loi du 30 juillet 2013 relative à la revente de titres d'accès à des événements, le chiffre "1116" est remplacé par le chiffre "5.35".

Section XXI

Modification de la loi du 21 décembre 2013 relative à diverses dispositions concernant le financement des petites et moyennes entreprises

Art. 42

Dans l'article 12, alinéa 3, de la loi du 21 décembre 2013 relative à diverses dispositions concernant le financement des petites et moyennes entreprises, les mots "clause pénale" sont remplacés par les mots "clause indemnitaire".

Section XXII

Modifications de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances

Art. 43

Dans l'article 190, alinéa 1er, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, le chiffre "1167" est remplacé par le chiffre "5.243".

Afdeling XIX

Wijziging van de wet van 3 augustus 2012 betreffende diverse maatregelen ter vergemakkelijking van de mobilisering van schuldvorderingen in de financiële sector

Art. 40

In artikel 8, § 4, van de wet van 3 augustus 2012 betreffende diverse maatregelen ter vergemakkelijking van de mobilisering van schuldvorderingen in de financiële sector wordt het cijfer "1167" vervangen door het cijfer "5.243".

Afdeling XX

Wijziging van de wet van 30 juli 2013 betreffende de verkoop van toegangsbewijzen tot evenementen

Art. 41

In artikel 6 van de wet van 30 juli 2013 betreffende de verkoop van toegangsbewijzen tot evenementen, wordt het cijfer "1116" vervangen door het cijfer "5.35".

Afdeling XXI

Wijziging van de wet van 21 december 2013 betreffende diverse bepalingen inzake de financiering voor kleine en middelgrote ondernemingen

Art. 42

In artikel 12, derde lid, van de wet van 21 december 2013 betreffende diverse bepalingen inzake de financiering voor kleine en middelgrote ondernemingen, wordt het woord "strafbeding" vervangen door het woord "schadebeding".

Afdeling XXII

Wijzigingen van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen

Art. 43

In artikel 190, eerste lid, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen wordt het cijfer "1167" vervangen door het cijfer "5.243".

Art. 44

Dans l'article 246, alinéa 2, de la même loi, le chiffre "1252" est remplacé par le chiffre "5.223".

Section XXIII

*Modifications de la loi du 25 avril 2014
relative au statut et au contrôle des établissements
de crédit et des sociétés de bourse.*

Art. 45

Dans l'article 78, alinéa 2, de la loi du 25 avril 2014 relative au statut et au contrôle des établissements de crédit et des sociétés de bourse, modifié en dernier lieu par la loi du 2 mai 2019, le chiffre "1167" est remplacé par le chiffre "5.243".

Art. 46

Dans l'article 274 de la même loi, modifié par la loi du 2 mai 2019, le chiffre "1167" est remplacé par le chiffre "5.243".

Art. 47

Dans l'article 373, § 2, de la même loi, modifié par la loi du 2 mai 2019, le chiffre "1167" est remplacé par le chiffre "5.243".

Section XXIV

*Modifications de la loi du 13 mars 2016 relative au statut et
au contrôle des entreprises d'assurance ou
de réassurance*

Art. 48

Dans l'article 106, alinéa 3, de la loi du 13 mars 2016 relative au statut et au contrôle des entreprises d'assurance ou de réassurance, modifié par la loi du 2 mai 2019, le chiffre "1167" est remplacé par le chiffre "5.243".

Art. 49

Dans l'article 634, alinéa 2, de la même loi, modifié par la loi du 2 mai 2019, le chiffre "1167" est remplacé par le chiffre "5.243".

Art. 44

In artikel 246, tweede lid, van dezelfde wet wordt het cijfer "1252" vervangen door het cijfer "5.223".

Afdeling XXIII

*Wijzigingen van de wet van 25 april 2014
op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en
beursvennootschappen*

Art. 45

In artikel 78, tweede lid, van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen en beursvennootschappen, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 2 mei 2019, wordt het cijfer "1167" vervangen door het cijfer "5.243".

Art. 46

In artikel 274 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 2 mei 2019, wordt het cijfer "1167" vervangen door het cijfer "5.243".

Art. 47

In artikel 373, § 2, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 2 mei 2019, wordt het cijfer "1167" vervangen door het cijfer "5.243".

Afdeling XXIV

*Wijzigingen van de wet van 13 maart 2016
op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of
herverzekeringsondernemingen*

Art. 48

In artikel 106, derde lid, van de wet van 13 maart 2016 op het statuut van en het toezicht op de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen, gewijzigd bij de wet van 2 mei 2019, wordt het cijfer "1167" vervangen door het cijfer "5.243".

Art. 49

In artikel 634, tweede lid, van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 2 mei 2019, wordt het cijfer "1167" vervangen door het cijfer "5.243".

Section XXV

Modification de la loi du 23 novembre 2017 portant modification du nom de la Coopération technique belge et définition des missions et du fonctionnement de Enabel, Agence belge de Développement

Art. 50

Dans l'article 32, § 3, alinéa 2, de la loi du 23 novembre 2017 portant modification du nom de la Coopération technique belge et définition des missions et du fonctionnement de Enabel, Agence belge de Développement, les mots "L'article 1184 du Code Civil n'est" sont remplacés par les mots "Les articles 5.90 à 5.96 du Code Civil ne sont".

Section XXVI

Modification de la loi du 13 avril 2019 portant création d'un Code civil et y insérant un livre 8 "La preuve"

Art. 51

Dans l'article 2 de la loi du 13 avril 2019 portant création d'un Code civil et y insérant un livre 8 "La preuve", l'alinéa 1er est remplacé par ce qui suit:

"Il est créé un Code civil, composé des livres suivants:

1° Livre 1er. Dispositions générales;

2° Livre 2. Les personnes, la famille et les relations patrimoniales des couples;

3° Livre 3. Les biens;

4° Livre 4. Les successions, donations et testaments;

5° Livre 5. Les obligations;

6° Livre 6. La responsabilité extracontractuelle;

7° Livre 7. Les contrats spéciaux;

8° Livre 8. La preuve;

9° Livre 9. Les sûretés;

Afdeling XXV

Wijziging van de wet van 23 november 2017 tot wijziging van de naam van de Belgische Technische Coöperatie en tot vaststelling van de opdrachten en de werking van Enabel, Belgisch Ontwikkelingsagentschap

Art. 50

In artikel 32, § 3, tweede lid, van de wet van 23 november 2017 tot wijziging van de naam van de Belgische Technische Coöperatie en tot vaststelling van de opdrachten en de werking van Enabel, Belgisch Ontwikkelingsagentschap, worden de woorden "Artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek is" vervangen door de woorden "De artikelen 5.90 tot 5.96 van het Burgerlijk Wetboek zijn".

Afdeling XXVI

Wijziging van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoering van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek

Art. 51

In artikel 2 van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoering van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek wordt het eerste lid vervangen als volgt:

"Er wordt een Burgerlijk Wetboek ingevoerd, bestaande uit de volgende boeken:

1° Boek 1. Algemene bepalingen;

2° Boek 2. Personen, familie en relatievermogensrecht;

3° Boek 3. Goederen;

4° Boek 4. Nalatenschappen; schenkingen en testaments;

5° Boek 5. Verbintenissen;

6° Boek 6. Buitencontractuele aansprakelijkheid;

7° Boek 7. Bijzondere overeenkomsten;

8° Boek 8. Bewijs;

9° Boek 9. Zekerheden;

10° Livre 10. La prescription.”.

CHAPITRE 4

Dispositions abrogatoires

Section Ire

Abrogations dans l'ancien Code Civil

Art. 52

Dans l'ancien Code civil, les articles suivants sont abrogés:

1° l'article 2;

2° les articles 1101 à 1123;

3° les articles 1124 et 1125 modifiés par la loi du 30 avril 1958 et par la loi du 17 mars 2013;

4° les articles 1126 à 1129;

5° l'article 1130, modifié par la loi du 22 avril 2003;

6° les articles 1131 à 1151;

7° l'article 1153, modifié par la loi du 1er mai 1913 et par la loi du 23 novembre 1998;

8° les articles 1154 et 1155 modifiés par la loi du 1er mai 1913;

9° les articles 1156 à 1166;

10° l'article 1167, modifié par la loi du 14 juillet 1976;

11° les articles 1168 à 1225;

12° l'article 1226, modifié par la loi du 23 novembre 1998;

13° les articles 1227 à 1230;

14° l'article 1231, modifié par la loi du 23 novembre 1998;

15° les articles 1232 à 1240;

16° les articles 1241 à 1243;

17° l'article 1244, modifié par la loi du 10 octobre 1967;

10° Boek 10. Verjaring.”.

HOOFDSTUK 4

Opheffingsbepalingen

Afdeling 1

Opheffingen in het oud Burgerlijk Wetboek

Art. 52

In het oud Burgerlijk Wetboek worden de volgende artikelen opgeheven:

1° artikel 2;

2° de artikelen 1101 tot 1123;

3° de artikelen 1124 en 1125 gewijzigd bij de wet van 30 april 1958 en de wet van 17 maart 2013;

4° de artikelen 1126 tot 1129;

5° artikel 1130, gewijzigd bij de wet van 22 april 2003;

6° de artikelen 1131 tot 1151;

7° artikel 1153, gewijzigd bij de wet van 1 mei 1913 en de wet van 23 november 1998;

8° de artikelen 1154 en 1155 gewijzigd bij de wet van 1 mei 1913;

9° de artikelen 1156 tot 1166;

10° artikel 1167, gewijzigd bij de wet van 14 juli 1976;

11° de artikelen 1168 tot 1225;

12° artikel 1226, gewijzigd bij de wet van 23 november 1998;

13° de artikelen 1227 tot 1230;

14° artikel 1231, gewijzigd bij de wet van 23 november 1998;

15° de artikelen 1232 tot 1240;

16° de artikelen 1241 tot 1243;

17° artikel 1244, gewijzigd bij de wet van 10 oktober 1967;

18° les articles 1245 à 1294;

19° l'article 1295, modifié par la loi du 6 juillet 1994;

20° les articles 1296 à 1303;

21° l'article 1304, modifié par la loi du 14 juillet 1976 et par la loi du 17 mars 2013;

22° les articles 1305 à 1307;

23° l'article 1309, modifié par la loi du 19 janvier 1990 et par la loi du 30 juillet 2013;

24° les articles 1310 et 1311;

25° l'article 1312, modifié par la loi du 30 avril 1958 et par la loi du 17 mars 2013;

26° l'article 1313;

27° l'article 1314, modifié par la loi du 17 mars 2013;

28° l'article 1321;

29° l'article 1338;

30° l'article 1370, modifié par la loi du 29 avril 2001;

31° les articles 1371 à 1381;

32° l'article 1689;

33° l'article 1690, modifié par la loi du 6 juillet 1994 et par la loi du 20 juillet 2006;

34° l'article 1691, modifié par la loi du 6 juillet 1994;

35° les articles 1692 à 1695;

36° les articles 1699 à 1701;

37° l'article 2281, modifié par la loi du 20 octobre 2000.

Section II

Abrogation dans le Code judiciaire

Art. 53

Dans le titre IV du Code judiciaire, le chapitre XVIII, comportant les articles 1352 à 1357, est abrogé.

18° de artikelen 1245 tot 1294;

19° artikel 1295, gewijzigd bij de wet van 6 juli 1994;

20° de artikelen 1296 tot 1303;

21° artikel 1304, gewijzigd bij de wet van 14 juli 1976 en de wet van 17 maart 2013;

22° de artikelen 1305 tot 1307;

23° artikel 1309, gewijzigd bij de wet van 19 januari 1990 en de wet van 30 juli 2013;

24° de artikelen 1310 en 1311;

25° artikel 1312, gewijzigd bij de wet van 30 april 1958 en de wet van 17 maart 2013;

26° artikel 1313;

27° artikel 1314, gewijzigd bij de wet van 17 maart 2013;

28° artikel 1321;

29° artikel 1338;

30° artikel 1370, gewijzigd bij de wet van 29 april 2001;

31° de artikelen 1371 tot 1381;

32° artikel 1689;

33° artikel 1690, gewijzigd bij de wet van 6 juli 1994 en de wet van 20 juli 2006;

34° artikel 1691, gewijzigd bij de wet van 6 juli 1994;

35° de artikelen 1692 tot 1695;

36° de artikelen 1699 tot 1701;

37° artikel 2281, gewijzigd bij de wet van 20 oktober 2000.

Afdeling II

Opheffing in het Gerechtelijk Wetboek

Art. 53

In titel IV van het Gerechtelijk Wetboek wordt hoofdstuk XVIII, dat de artikelen 1352 tot 1357 bevat, opgeheven.

CHAPITRE 5

Dispositions transitoires

Art. 54

Les dispositions du livre 5 du Code civil s'appliquent aux actes juridiques et aux faits juridiques survenus après leur entrée en vigueur.

Sauf accord contraire des parties, elles ne s'appliquent pas et les règles antérieures demeurent applicables:

1° aux effets futurs des actes juridiques et faits juridiques survenus avant leur entrée en vigueur;

2° par dérogation à l'alinéa 1er, aux actes juridiques et aux faits juridiques survenus après leur entrée en vigueur qui se rapportent à une obligation née d'un acte juridique ou d'un fait juridique survenu avant leur entrée en vigueur.

CHAPITRE 6

Entrée en vigueurArt. 55

La présente loi entre en vigueur le premier jour du sixième mois qui suit celui au cours duquel elle aura été publiée au *Moniteur belge*.

HOOFDSTUK 5

Overgangsbepalingen

Art. 54

De bepalingen van boek 5 van het Burgerlijk Wetboek zijn van toepassing op alle rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na hun inwerkingtreding.

Tenzij partijen anders zijn overeengekomen, zijn die niet van toepassing en blijven de vorige regels van toepassing:

1° op de toekomstige gevolgen van rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden voor hun inwerkingtreding;

2° in afwijking van het eerste lid, op rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na hun inwerkingtreding die betrekking hebben op een verbintenis ontstaan uit een rechtshandeling of rechtsfeit dat heeft plaatsgevonden voor hun inwerkingtreding.

HOOFDSTUK 6

InwerkingtredingArt. 55

Deze wet treedt in werking de eerste dag van de zesde maand na die waarin ze is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.